

ZARZĄDZENIE NR 8
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
z dnia 15 maja 1997 r.

**w sprawie podstaw programowych obowiązkowych
przedmiotów ogólnokształcących.**

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 i Nr 106, poz. 496) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Ustala się podstawy programowe obowiązkowych przedmiotów ogólnokształcących, zwane dalej "podstawami programowymi", stanowiące załącznik do zarządzenia.

§ 2.

1.

Szkoła wykonuje zadania określone w podstawach programowych poprzez realizowanie programów nauczania przedmiotów (grup przedmiotów) nauczanych w szkole zgodnie z ramowym planem nauczania, a także innych programów edukacyjnych.

2.

Tryb i warunki dopuszczania programów nauczania do użytku szkolnego oraz ramowe plany nauczania w szkołach publicznych określają odrębne przepisy.

§ 3.

Kuratorzy oświaty oraz publiczne placówki doskonalenia nauczycieli są zobowiązani do udzielania szkołom i nauczycielom niezbędnej pomocy metodycznej w sprawach wynikających z realizacji przepisów zarządzenia.

§ 4.

Zarządzenie nie dotyczy szkół specjalnych dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim.

§ 5.

Traci moc zarządzenie nr 23 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 1992 r. w sprawie minimum programowego obowiązkowych przedmiotów ogólnokształcących (Dz. Urz. MEN Nr 5, poz. 25).

§ 6.

1.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 1997 r., z zastrzeżeniem ust. 2.

2.

Szkoły dostosują swoją działalność edukacyjną do wymogów wynikających z zarządzenia do dnia 31 sierpnia 1999 r.

ZAŁĄCZNIK

PODSTAWY PROGRAMOWE OBOWIĄZKOWYCH PRZEDMIOTÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH

WSTĘP

Nowelizacja ustawy o systemie oświaty zmieniając brzmienie art. 22 ust. 2 pkt 2 nałożyła na Ministra Edukacji Narodowej obowiązek ustalenia podstaw programowych obowiązkowych przedmiotów ogólnokształcących.

Przygotowany dokument określa zadania szkoły – edukacyjną ofertę z zakresu kształcenia ogólnego – jaką szkoła powinna przedstawić uczniom. Stanowi podstawę do opracowywania programów nauczania poszczególnych przedmiotów ogólnokształcących oraz innych programów edukacyjnych opisujących sposób realizacji zadań, których nie można przypisać określonemu przedmiotowi.

Ustalając zadania położono nacisk na kształtowanie umiejętności przygotowujących uczniów do odpowiedniego życia w demokratycznym społeczeństwie o wolnorynkowej gospodarce. Uwzględniano przy tym zarówno problematykę wynikającą z akademickich dyscyplin naukowych, jak też z obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej aktów prawnych oraz podpisanych przez nasze władze umów i konwencji międzynarodowych.

Podstawy programowe, wskazując na edukacyjne zadania szkoły, nie ustalają bezpośrednio wymagań stawianych uczniom, ale stanowią źródło określenia wymagań egzaminacyjnych oraz ustalenia kryteriów ocen szkolnych – co zostanie uszczegółowione w innym zarządzeniu.

Zadania w podstawie programowej opisane są dla pięciu etapów kształcenia ¹⁾ obejmujących szkołę podstawową i ponadpodstawową, a w obrębie tych etapów – 21 dziedzinach edukacyjnych. Materiał ten stanowi podstawę do skomponowania przez szkołę odpowiedniego zestawu programów nauczania w taki sposób, żeby możliwa była realizacja wszystkich zadań ustalonych dla danego etapu kształcenia. Tryb i warunki dopuszczania do użytku szkolnego programów nauczania ustala odrębne zarządzenie.

ZADANIA OGÓLNE SZKOŁY

Zgodnie z Ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty nauczanie i wychowanie – respektując chrześcijański system wartości – za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki. Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata.

Szkoła realizuje zadania opiekuńcze, wychowawcze i dydaktyczne uwzględniając poziom rozwoju psychofizycznego ucznia i jego sytuację rodzinną.

Szkoła umożliwia:

- poznawanie i rozumienie świata oraz jego kultury;
- ujawnianie zainteresowań i uzdolnień;
- rozumienie siebie, innych ludzi i ich poglądów;

- poszukiwanie duchowych wartości życia oraz kształtowanie i ocenę własnej wartości, rozwijanie potrzeby doskonalenia się;
- przygotowanie do odpowiedzialnego współtworzenia świata i odnajdywania w nim własnego miejsca; samoidentyfikację narodową i kulturową;
- kształtowanie postaw patriotycznych, poczucia przynależności do społeczności lokalnej, grupy etnicznej, narodu, społeczności międzynarodowej;
- zdobycie wykształcenia.

Szkoła zapewnia:

- opiekę, przyjazne, bezpieczne i korzystne dla zdrowia ucznia warunki edukacji;
- poszanowanie praw ucznia;
- warunki prawidłowego rozwoju psychofizycznego.

Szkoła wspiera:

- rozwój osobowości w zgodzie z własnym systemem wartości, który respektując prawa innych, wartości uniwersalne i przyjęte normy daje możliwości samorealizacji;
- aktywność poznawczą i twórczą;
- rozwój wrażliwości emocjonalnej i wyobraźni społecznej;
- samowychowanie, samokształcenie i kierowanie własnym rozwojem;
- prospołeczne i prozdrowotne działania ucznia.

Efektom realizacji powyższych zadań powinno być uzyskanie przez ucznia następujących umiejętności i kompetencji:

1.

UCZENIE SIĘ

Rozwiązywanie problemów poznawczych i realizacyjnych.

Organizowanie procesu uczenia się i przyjmowanie odpowiedzialności za własne wykształcenie.

Wykorzystywanie doświadczeń i łączenie różnych elementów wiedzy.

2.

MYŚLENIE

Dostrzeganie związków przeszłości z teraźniejszością, związków przyczynowo-skutkowych i zależności funkcjonalnych.

Radzenie sobie z niepewnością i złożonością zjawisk; ich całościowe i kontekstowe postrzeganie.

3.

POSZUKIWANIE

Poszukiwanie, porządkowanie i wykorzystanie informacji z różnych źródeł, w tym rozważne i umiejętne korzystanie z mediów.

4.

DOSKONALENIE SIĘ

Ocena postaw i postępowania własnego i innych zgodnie z przyjętymi normami i systemem wartości uniwersalnych.

Przyjmowanie odpowiedzialności za siebie i innych.

Elastyczne reagowanie w obliczu zmiany, poszukiwanie nowych rozwiązań, stawianie czoła przeciwnościom.

Utrzymywanie zdrowia fizycznego i psychicznego.

5.

KOMUNIKOWANIE SIĘ

Skuteczne komunikowanie się.

Prezentacja własnego punktu widzenia, argumentowanie i obrona własnego zdania.

Gotowość wysłuchania i brania pod uwagę poglądów innych ludzi.

Korzystanie z nowych technologii komunikowania się.

6.

WSPÓŁPRACA

Praca w grupie; negocjowanie i osiąganie porozumienia; podejmowanie decyzji grupowych; stosowanie procedur demokratycznych.

Nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktów.

7.

DZIAŁANIE

Organizowanie pracy własnej i innych; opanowanie technik i narzędzi pracy.

Projektowanie działań i przyjmowanie odpowiedzialności za ich przebieg i wyniki.

Racjonalne gospodarowanie czasem.

Powyższe zadania szkoła wypełnia organizując edukację w pięciu etapach kształcenia w ramach następujących dziedzin:

EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA

Edukacja wczesnoszkolna, odwołując się do doświadczeń dziecka nabywanych w rodzinie, innych środowiskach i za pośrednictwem mediów, przygotowuje je do podejmowania zadań z różnych obszarów działalności człowieka. Szczególnie akcentowana jest problematyka związana z porozumiewaniem się, najbliższym środowiskiem, bezpieczeństwem i zdrowiem dziecka, dostarczająca dziecku doświadczeń pozwalających na pełne przeżycie dzieciństwa.

EDUKACJA POLONISTYCZNA

Edukacja polonistyczna ma za zadanie dostarczenie językowego, literackiego i kulturowego materiału, umożliwiającego nabycie podstawowych sprawności komunikacyjnych (mówienia, słuchania, czytania, pisanie) niezbędnych w życiu i w nauce. Wyposaża uczniów w wiedzę o budowie i funkcjonowaniu języka jako narzędzia komunikacji i tworzywa literatury oraz wdraża do sprawnego posługiwania się polszczyzną w mowie i piśmie z zachowaniem estetyki i kultury języka.

EDUKACJA HISTORYCZNA

Edukacja historyczna umożliwia zapoznanie się z wiedzą historyczną ułatwiającą samoidentyfikację kulturową, narodową i religijną oraz wykorzystywanie wiedzy i terminologii historycznej w życiu codziennym i na forum publicznym.

EDUKACJA OBYWATELSKA

Edukacja obywatelska:

- przygotowuje uczniów do uczestnictwa w życiu społeczeństwa obywatelskiego i demokratycznego państwa prawa;
- kształtuje szacunek dla prawa oraz postawę odpowiedzialności obywatelskiej;
- przygotowuje uczniów do odpowiedzialnego udziału w życiu rodzinnym.

EDUKACJA FILOZOFICZNA

Celem edukacji filozoficznej jest ukształtowanie zintegrowanego obrazu świata i wrażliwości pozwalającej na rozstrzyganie dylematów moralnych w poczuciu odpowiedzialności za los własny i innych ludzi.

JĘZYK OBCY NOWOŻYTNY

Ogólnym celem edukacji językowej jest:

- wyposażenie uczniów w umiejętności zapewniające skuteczną komunikację językową w co najmniej dwóch językach obcych o międzynarodowym zasięgu;
- umożliwienie uczniom stosowania języka obcego jako narzędzia zdobywania informacji w procesach poznawczych;
- umożliwienie uczniom uczestniczenia w wielojęzycznej i wielokulturowej rzeczywistości współczesnej Europy i świata oraz jej pełniejszego pojmowania;
- rozwijanie postaw tolerancji i szacunku dla odrębności kulturowych i etnicznych.

JĘZYK ŁACIŃSKI I KULTURA ANTYCZNA

Nauczanie języka łacińskiego i kultury antycznej ma ułatwić uczniom pełniejsze uczestnictwo w życiu kulturalnym, naukowym, społecznym i politycznym przez kontakt z kulturą grecką, rzymską i chrześcijańską, w których głęboko tkwią korzenie kultury polskiej i które stanowią podstawę tożsamości współczesnej Europy.

Celem tej edukacji jest także:

- ukazywanie transmisji wartości świata starożytnego przez kulturę wczesnochrześcijańską i średniowieczną do współczesnej Europy;
- zaznajamianie z antyczną tradycją dotyczącą życia obywatelskiego, elementami prawa rzymskiego jako fundamentu nowożytnej kultury prawnej;
- ułatwienie nauki posługiwania się poprawną polszczyzną oraz nauki języków obcych.

EDUKACJA CZYTELNICZA I INFORMACYJNA

Celem edukacji czytelniczej i informacyjnej jest:

- rozwijanie zainteresowań czytelniczych uczniów;
- kształtowanie nawyku samodzielnego wyszukiwania informacji.

EDUKACJA MEDIALNA

Celem edukacji medialnej jest przygotowanie uczniów do świadomego i krytycznego odbioru przekazów medialnych o charakterze słownym i obrazowym.

EDUKACJA BIOLOGICZNA

Edukacja biologiczna ma za zadanie:

- zapoznanie uczniów z otaczającą przyrodą ożywioną i organizmem człowieka;

- umożliwienie zrozumienia złożoności układów przyrodniczych sprzyjające poszanowaniu życia w różnych jego przejawach;
- zapoznanie uczniów z metodami badań naukowych.

EDUKACJA ZDROWOTNA

Edukacja zdrowotna ma pomóc uczniom w podejmowaniu odpowiedzialnych wyborów życiowych związanych z troską o zdrowie własne i zdrowie innych, w kształtowaniu zdrowego stylu życia, identyfikacji własnych problemów zdrowotnych.

WYCHOWANIE FIZYCZNE

Celem wychowania fizycznego jest:

- stymulacja rozwoju fizycznego uczniów;
- kształtowanie nawyków higienicznych w odniesieniu do własnego ciała, ubioru i środowiska;
- rozbudzanie zainteresowań różnymi formami aktywności ruchowej.

EDUKACJA CHEMICZNA

Celem edukacji chemicznej jest uzyskanie wiedzy niezbędnej do uświadomienia roli chemii w celowym przekształcaniu materii i w codziennym życiu oraz do bezpiecznego posługiwania się substancjami chemicznymi.

EDUKACJA EKOLOGICZNA

Edukacja ekologiczna ma pomóc uczniom w uzyskaniu przekonania, że:

- wszystkie elementy środowiska przyrodniczego oraz elementy będące wytworem człowieka są od siebie zależne;
- każdy człowiek swoim zachowaniem wpływa na środowisko i każdy jest odpowiedzialny za obecny i przyszły stan środowiska oraz jakość życia następnych pokoleń.

EDUKACJA FIZYCZNA I ASTRONOMICZNA

Celem edukacji fizycznej i astronomicznej jest:

- zapoznanie ze zjawiskami przyrody nieożywionej;
- uświadomienie, że są prawa przyrody pozwalające przewidywać przebieg i następstwa zjawisk;
- zapoznanie z empiryczną drogą poznawania świata i z empirycznym kryterium prawdy.

EDUKACJA GEOGRAFICZNA

Celem edukacji geograficznej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego działania wyrażającego się:

- umiejętnością gromadzenia i interpretacji informacji oraz orientowania się w przestrzeni geograficznej;
- rozumieniem procesów przyrodniczych, gospodarczych i społecznych zachodzących w czasie, w ujęciu lokalnym, regionalnym, krajowym i globalnym oraz dokonywania oceny relacji człowiek – środowisko.

EDUKACJA MATEMATYCZNA

Celem edukacji matematycznej jest:

- przygotowanie uczniów do badania i rozwiązywania problemów teoretycznych i praktycznych z zastosowaniem metod i języka matematyki;
- rozwijanie intuicji, wyobraźni, rozumowania i wnioskowania w obszarach użyteczności matematyki.

EDUKACJA INFORMATYCZNA

Celem edukacji informatycznej jest zapewnienie uczniom możliwości korzystania z technologii informacyjnej.

EDUKACJA OGÓLNOTECHNICZNA

Celem edukacji ogólnotechnicznej jest:

- przygotowanie do posługiwania się osiągnięciami techniki;
- umożliwienie rozwoju indywidualnych zdolności i zainteresowań uczniów w zakresie zagadnień technicznych i technologicznych.

EDUKACJA MUZYCZNA

Celem edukacji muzycznej jest:

- rozbudzanie i rozwijanie wrażliwości muzycznej i zainteresowań muzyką oraz uzdolnień i talentów muzycznych;
- wspomaganie rozwoju duchowego i intelektualnego przez wprowadzenie w świat pojęć, symboli i dzieł kultury muzycznej;
- wykorzystanie ogromnego potencjału możliwości tkwiących w muzyce dla rozwoju duchowego i intelektualnego oraz zdolności postrzegania dzieła muzycznego, w powiązaniu z innymi dziedzinami sztuki i w kontekście tła historycznego, a także pogłębianie ogólnej kultury humanistycznej.

EDUKACJA PLASTYCZNA

Celem nauczania plastyki jest wprowadzenie w świat kultury w szerokim znaczeniu, doprowadzenie ucznia do poszukiwań, które pomogą w rozwoju postawy twórczej. Właściwie rozumiane nauczanie plastyki skłania do myślenia wielokierunkowego w powiązaniu ze wszystkimi formami aktywności człowieka. Dzięki tej aktywności uczeń poznaje samego siebie i otaczające środowisko. Uczy się tolerancji dla różnych kultur, ras i narodowości.

Celem nauczania jest stworzenie możliwości przeżywania, doświadczenie, przygotowanie do uczestnictwa w kulturze.

EDUKACJA OBRONNA

Celem edukacji obronnej jest:

- kształtowanie poczucia odpowiedzialności za bezpieczeństwo kraju oraz za siebie i innych w przypadkach stanów zagrożenia w sytuacjach wyjątkowych;
- przygotowanie młodzieży do samoobrony i przeciwstawiania się następstwom zagrożeń czasu pokoju i wojny.

ETAP I

EDUKACJA Wczesnoszkolna

Zadaniem szkoły na tym etapie jest:

1. Zapewnienie opieki i wspomaganie rozwoju dziecka w przyjaznym, bezpiecznym i zdrowym środowisku.
2. Uwzględnianie indywidualnych potrzeb dziecka, troska o zapewnienie równych szans, umacnianie wiary we własne siły i możliwości osiągnięcia sukcesu.
3. Stwarzanie warunków do rozwijania samodzielności, dążenia do osiągnięcia celów, podejmowania odpowiedzialności za siebie i najbliższe otoczenie.
4. Rozwijanie wrażliwości moralnej, stwarzanie warunków indywidualnego i grupowego działania na rzecz innych dzieci.
5. Wzmacnianie poczucia tożsamości kulturowej, historycznej, narodowej i etnicznej dziecka.
6. Kształtowanie umiejętności obserwacji, ułatwianie rozumienia zjawisk zachodzących w dostępnym doświadczeniu dziecka otoczeniu przyrodniczym, społecznym, kulturowym i technicznym.
7. Rozbudzanie ciekawości poznawczej, zachęcanie do aktywności badawczej i wyrażania własnych myśli i przeżyć.
8. Rozwijanie wrażliwości estetycznej, tworzenie warunków do rozwoju wyobraźni, fantazji oraz ekspresji plastycznej, muzycznej i ruchowej.

9. Zapewnienie warunków do harmonijnego rozwoju fizycznego, bezpiecznego postępowania i zachowań prozdrowotnych.

Treści:

- Wypowiadanie się w mowie i piśmie.
- Czytanie, tworzenie, rozumienie i interpretacja różnych tekstów odpowiednich do wieku.
- Stosowanie różnych form wypowiedzi w zależności od sytuacji społecznej.
- Formułowanie wypowiedzi pisemnej na podstawie obserwacji, działania treści słuchanej i lektury.
- Spotkanie ze sztuką – książka, teatr, wystawa, koncert, film.
- Zabawy i gry teatralne, teatr lalkowy.
- Słuchanie baśni, opowiadań i utworów poetyckich jako inspiracji do słownego i pozasłownego wyrażania treści i przeżyć.
- Sięganie do różnych źródeł i technologii informacji, w tym korzystanie z czyteln i biblioteki szkolnej.
- Klasyfikowanie i porządkowanie przedmiotów, porządkowanie i rejestrowanie danych empirycznych.
- Podstawowe kształty geometryczne na konkretnych przykładach, szkicowanie prostych sytuacji geometrycznych.
- Obserwacja cykli i regularności w otoczeniu i matematyce.
- Liczby naturalne, działania arytmetyczne, zapis dziesiętkowy, kolejność wykonywania działań.
- Mierzenie, ważenie, obliczenia pieniężne, kalendarz.
- Udział dziecka w życiu klasy i szkoły – rola dziecka, ucznia i kolegi.
- Środowisko rodzinne ucznia – dom, rodzina, sąsiedztwo.
- Miejsce zamieszkania, położenie szkoły, specyfika i tożsamość miejscowości.
- Tradycje kulturowe – rodzinne, lokalne, narodowe. Symbole i święta państwowe.
- Podobieństwa i różnice między ludźmi, zrozumienie i tolerancja.
- Brzmienie głosów, instrumentów muzycznych, dźwięk, rytm, tempo.
- Śpiew, gra na instrumentach, ruch z muzyką.

- Percepcja elementów akustyki środowiska człowieka, muzyki i utworów muzycznych.
- Podstawowe środki wyrazu plastycznego; rysowanie, malowanie, kształtowanie bryły.
- Obserwowanie zjawisk i procesów przyrodniczych dostępnych doświadczeniu dziecka i komunikowanie o nich.
- Formy ochrony środowiska przyrodniczego w najbliższej okolicy.
- Różnorodność substancji w otoczeniu dziecka, w tym substancje szkodliwe.
- Urządzenia techniczne w życiu domowym, szkole i miejscowości.
- Bezpieczne posługiwanie się prostymi narzędziami.
- Poznawanie pracy w wybranych zawodach.
- Gry i zabawy ruchowe, ćwiczenia terenowe, wędrowki piesze.
- Umiejętności ruchowe oraz ćwiczenia fizyczne korygujące postawę ciała.
- Przestrzeganie reguł w grach i zabawach ruchowych.
- Zabawy i ćwiczenia przy akompaniamencie muzyki.
- Poznanie własnego ciała.
- Działania na rzecz zdrowia i rozwoju.
- Higiena własna i otoczenia.
- Szukanie pomocy w sytuacji zagrożenia i urazu.
- Żywność i żywienie.
- Ruch i odpoczynek.
- Bezpieczeństwo, w tym poruszanie się po drogach publicznych, sygnały alarmowe.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących umiejętności i kompetencji:

- Mówienie, słuchanie, czytanie i pisanie z wykorzystaniem znajomości elementarnych zasad pisowni.
- Świadome użycie języka.
- Obcowanie z literaturą i sztuką dostępną dziecku.
- Umiejętność korzystania z biblioteki.

- Wybieranie spośród dostępnych dziecku komunikatów medialnych.
- Stosowanie podstawowych środków artystycznych z różnych dziedzin sztuki, literatury, plastyki, muzyki, tańca, teatru, filmu w wyrażaniu własnych myśli i uczuć.
- Odnajdywanie w kulturze rodzinnej i regionalnej źródeł wartości.
- Posługiwanie się liczbami i działaniami arytmetycznymi w praktyce.
- Stosowanie odpowiednich algorytmów pisemnych (mnożenie i dzielenie przez liczbę jednocyfrową do 1000), dokonywanie prostych obliczeń w pamięci.
- Matematyzowanie sytuacji konkretnych; rozwiązywanie nietrudnych zadań tekstowych podanych ustnie, rysunkiem lub na piśmie.
- Dokonywanie praktycznych obliczeń dotyczących kalendarza, zegara, długości, ciężaru i pieniędzy, także związanych z samodzielnie wykonywanymi pomiarami.
- Rozpoznawanie podstawowych kształtów geometrycznych.
- Dostrzeganie związku między zachowaniem a uczuciami własnymi i innych.
- Organizowanie własnej pracy (plan dnia, tygodnia itd.).
- Porozumienie się w sytuacjach społecznych bliskich doświadczeniu dziecka; wyrażanie własnego zdania, słuchanie innych.
- Stosowanie norm współżycia w klasie i szkole.
- Obserwowanie i przekazywanie informacji o środowisku, zjawiskach fizycznych i procesach życiowych znanych dziecku.
- Dostrzeganie różnorodności substancji w najbliższym otoczeniu w trosce o bezpieczeństwo własne i środowiska.
- Umiejętne uczestnictwo w zabawach i grach oraz innych dziecięcych formach aktywności ruchowej z zachowaniem obowiązujących reguł.
- Wykonywanie prostych zadań ruchowych zgodnie z poleceniem nauczyciela.
- Dbłość o zdrowie, higienę ciała, porządek i czystość najbliższego otoczenia.
- Rozwiązywanie problemów konstrukcyjnych i technologicznych związanych z otoczeniem dziecka i jego bezpośrednim doświadczeniem.
- Bezpieczne korzystanie z urządzeń technicznych i środków transportu.
- Rozpoznawanie sygnałów alarmowych o niebezpieczeństwie.
- Bezpieczne poruszanie się po drogach publicznych.

– Rozpoznawanie zagrożeń wynikających z zachowań własnych i innych ludzi oraz szukanie pomocy.

ETAP II

EDUKACJA PROPEDEUTYCZNA ZINTEGROWANA

Zadaniem szkoły na tym etapie jest kontynuowanie działań podjętych wcześniej, a w szczególności:

1. Rozwijanie ciekawości poznawczej i aktywności intelektualnej uczniów; pozytywne reagowanie na ich zainteresowania; zachęcanie do twórczości własnej.
2. Uczenie życia i aktywności w grupie rówieśników i społeczności szkolnej.
3. Wskazywanie społecznie wartościowych postaw, zachowań oraz rozwijanie wrażliwości na problemy sprawiedliwości, miłości i cierpienia.
4. Uczenie rozpoznawania czynników mających wpływ na zdrowie, samopoczucie i rozwój człowieka; rozbudzenie motywacji do działań prozdrowotnych.

EDUKACJA POLONISTYCZNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Zapoznanie się z tekstami kultury odpowiednimi dla wieku, doświadczeń i możliwości percepcyjnych ucznia, wzbogacających jego wiedzę o człowieku, życiu i świecie oraz ułatwiających realizację zamierzonych celów wychowawczych.
2. Ćwiczenie różnorodnych form komunikowania się z otoczeniem, wyposażając ucznia w wiedzę niezbędną do rozumienia budowy i funkcjonowania języka.
3. Ćwiczenie umiejętności wypowiadania się w różnych formach mówionych i pisanych.
4. Kształcenie nawyków stosowania reguł ortograficznych i interpunkcyjnych.
5. Wdrożenie do odpowiedzialności za treść, formę i estetykę wypowiedzi (w tym ćwiczenia kaligraficzne).
6. Doskonalenie techniki czytania cichego i głośnego, motywowanie do uważnego słuchania tekstów w różnych przekazach.
7. Rozwijanie dociekliwości intelektualnej kształtującej zainteresowania czytelnicze i kulturalne.
8. Uczenie dostrzegania specyfiki i odmienności przekazów audiowizualnych, w tym funkcji reklamy; odczytania znaków powszechnego użytku.
9. Stwarzanie okazji do formułowania samodzielnych wniosków i sądów.

10. Stwarzanie warunków do oceniania własnych zachowań i uczuć pod wpływem analizy zachowań np. postaci literackich, filmowych i zaobserwowanych w życiu codziennym oraz rozwijania motywacji do poszukiwania wzorców zachowań.

11. Ułatwienie przejawiania indywidualności i wyrażania siebie poprzez uczestnictwo w życiu środowiska szkolnego i regionalnego.

12. Wdrażanie do pracy w zespole i porozumiewania się z innymi.

13. Zachęcanie i przyzwyczajanie do samodzielnego korzystania ze słowników, zasobów bibliotecznych i innych źródeł informacji.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

– Cichego i głośnego czytania oraz słuchania ze zrozumieniem różnych rodzajów tekstów.

– Estetycznego pisania i opanowania nawyków ortograficznych i interpunkcyjnych.

– Sprawnego i poprawnego tworzenia tekstów mówionych i pisanych w różnych formach, kierowanych do różnych adresatów, z zamierzoną intencją (np. opis, opowiadanie, charakterystyka postaci, streszczenie).

– Posługiwania się pismami użytkowymi (np. list, telegram, ogłoszenie, zaproszenie), prowadzenia korespondencji prywatnej i rozmów telefonicznych z zachowaniem zasad kultury języka.

– Uczestniczenia w rozmowie na tematy związane z życiem.

– Opowiadania własnych przeżyć, fabuły lektur, przedstawień teatralnych, słuchowisk, itd.

– Sprawnego odbioru tekstów i uświadamiania sobie ich intencji.

– Odróżniania fikcji od rzeczywistości.

– Wyrażania przeżyć i refleksji nad sobą, światem i sztuką pod wpływem lektury i obserwacji życiowych.

– Rozumienia pojęć z nauki o języku i literaturze.

– Analiza zdania pojedynczego, określania części mowy.

– Rozróżniania podstawowych elementów świata przedstawionego w dziele literackim; posługiwania się właściwą terminologią.

– Rozpoznawania odmienności twórcy różnych sztuk i wzajemnego ich przenikania się.

– Wygłaszania z pamięci tekstów z właściwą intonacją i interpretacją głosową.

– Korzystania ze słowników, encyklopedii, czasopism i rozpoznawania ich zawartości na podstawie tytułów, spisów treści i pobieżnego przeglądu gromadzenia informacji.

Lektura

W programach nauczania języka polskiego nie może zabraknąć następujących pozycji:

- wybór baśni polskich i obcych; literackich, ludowych, muzycznych, filmowych, komiksowych (np. B. Leśmian, polskie baśnie ludowe, J. Ch. Andersen, bracia Grimm, Ch. Perrault);
- wybrane opowieści biblijne, mity i legendy;
- wybór prozy dla dzieci i młodzieży, w tym: powieść podróżniczo-przygodowa, obyczajowa, fantastyczna, inne gatunki epickie;
- wybór wierszy, pieśni, piosenek;
- wybór tekstów publicystycznych i popularnonaukowych;
- inne teksty kultury, np. przedstawienia teatralne, filmy, słuchowiska, programy TV, utwory muzyczne, malarstwo i grafika, komiks, reklama.

EDUKACJA HISTORYCZNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Rozwijanie zainteresowania przeszłością i kształtowania wyobraźni historycznej.
2. Elementarnego rozumienia pojęć historycznych, przygotowania do rozumienia czasu historycznego i przestrzeni historycznej.
3. Poznania różnorodnych świadectw przeszłości, dostępnych możliwościom poznawczym dziecka, nauczania się kontaktu z nimi, ich obserwacji, opisu oraz wykorzystywania do rekonstrukcji obrazu przeszłości.
4. Doskonalenia umiejętności wypowiedzi ustnej i pisemnej.

Treści:

W etapie propedeutycznym nauka może być prowadzona w ramach przedmiotów lub w blokach międzyprzedmiotowych. W tym celu można wykorzystać elementy historii rodzinnej, regionalnej, obrazy z dziejów ojczystych, innych krajów i kultur, elementy życia codziennego w różnych epokach. Dobór treści pozostaje do wyboru autorów programu nauczania.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Odczytywanie i opis różnorodnych źródeł historycznych i ich ilustracyjne wykorzystywanie przy rekonstrukcji przeszłości.
- Poszukiwanie rozwiązań problemów i zagadek historycznych stawianych przez nauczyciela.

- Opisywanie i ocena (w formie ustnej i pisemnej) wybranych wydarzeń i postaci historycznych.
- Wykorzystywanie pojęć historycznych w różnym kontekście, w zakresie wyznaczonym programem.
- Wyciąganie wniosków z porównywania dwóch i więcej prostych informacji.
- Lokalizowanie czasowo-przestrzenne wydarzeń (także przed naszą erą).
- Czytanie planu i mapy.
- Zdolność podjęcia edukacji historycznej na następnych etapach kształcenia.

EDUKACJA OBYWATELSKA

Zadaniem szkoły jest:

1. Wprowadzanie dzieci w świat wydarzeń życia społecznego.
2. Stworzenie uczniom warunków do indywidualnego i grupowego działania na rzecz innych dzieci i całej klasy.
3. Wzmocnienie w uczniach poczucia własnej wartości w relacjach z innymi.
4. Uczenie dostrzegania potrzeb i praw innych osób: dzieci oraz dorosłych.
5. Rozwijanie wrażliwości moralnej.
6. Uczenie szacunku do symboli narodowych i państwowych.

Treści:

- Kim jestem – co lubię, co potrafię, co jest dla mnie ważne.
- Inni ludzie – podobieństwa i różnice, inny nie znaczy gorszy, ludzie których podziwiam.
- Mój dom, moja rodzina, moje sąsiedztwo.
- Tradycje kulturowe – rodzinne, lokalne, narodowe.
- Symbole oraz święta narodowe i państwowe.
- Nasza klasa, nasza szkoła.
- Czy to jest słuszne, czy to jest sprawiedliwe? – normy w świecie dziecka.
- Moje prawa i prawa innych.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Wyrażanie własnego zdania, słuchanie zdania innych, dostrzeganie podobieństw i różnic.
- Podejmowanie prostych decyzji grupowych.
- Podejmowanie działań wspierających dobrą atmosferę i współpracę w grupie.
- Korzystanie z różnych źródeł informacji dostępnych dziecku.
- Samodzielna ocena zachowań i działań własnych i innych oraz umiejętność jej uzasadnienia.
- Rozumienie przyjętych norm współżycia w klasie i szkole.
- Określanie własnej przynależności kulturowej, etnicznej, narodowej.

EDUKACJA FILOZOFICZNA

Zadaniem szkoły jest umożliwienie uczniom:

- 1
Dostrzeżenia istoty różnic między człowiekiem i otaczającym światem.
- 2
Poznania i zrozumienia sensu praw i obowiązków, zasad i reguł, zakazów i nakazów.
- 3
Zrozumienia znaczenia wartości – prawdy, dobra i piękna w najbliższym otoczeniu i we własnym postępowaniu.
- 4
Uczenia się uzasadniania własnego zdania i szacunku dla opinii innych osób.

Treści:

- Kim jest osoba. Człowiek a zwierzę. Prawa ludzi a prawa zwierząt.
- Przekonania, zasady, reguły.
- Uzasadnianie opinii, kryteria ocen, wydawanie sądów.
- Myślenie, przewidywanie, konsekwencje.
- Wartości.
- Dobro.
- Prawda.
- Piękno.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Dostrzeganie różnic między człowiekiem a zwierzęciem.

- Umiejętność odczytywania przesłanek własnych przekonań.
- Umiejętność dostrzegania wartości.
- Znajomość obowiązków wobec rodziny, szkoły, najbliższego otoczenia oraz własnych uprawnień.

JĘZYK OBCY NOWOŻYTNY

Zadaniem szkoły jest:

1. Rozwijanie w uczniach poczucia własnej wartości oraz wiary we własne możliwości językowe.
2. Wzmacnianie motywacji do nauki języka obcego przez kształtowanie pozytywnej postawy w stosunku do konkretnego języka oraz kultury, której jest nośnikiem.
3. Zapewnienie tolerancji dla zróżnicowanych zdolności językowych poszczególnych uczniów.
4. Wzmacnianie indywidualnych zainteresowań uczniów, a w szczególności rozwijanie uzdolnień językowych.
5. Stworzenie możliwości współpracy w klasie służącej zarówno celom językowym, jak i lepszym kontaktom personalnym.
6. Pobudzanie wyobraźni, twórczej postawy i aktywności wobec stawianych zadań.
7. Wprowadzenie do dokonywania samooceny.

CEL ETAPOWY: osiągnięcie poziomu języka zapewniającego minimum komunikacji w kontaktach z cudzoziemcami.

Treści:

- Podstawowe struktury gramatyczne umożliwiające formułowanie wypowiedzi w odniesieniu do wydarzeń teraźniejszych, przeszłych i przyszłych.
- Podstawowe funkcje językowe umożliwiające posługiwanie się językiem w prostych, nieformalnych sytuacjach dnia codziennego.
- Rozwijanie sprawności czytania, wprowadzenie do sprawności pisania, zaznajomienie z podstawowymi zasadami ortografii.
- Doskonalenie sprawności mówienia i rozumienia ze słuchu.
- Wprowadzenie do pracy ze słownikiem dwujęzycznym oraz stosownymi materiałami uzupełniającymi.
- Wykonywanie projektów zespołowych.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

– sprawność rozumienia ze słuchu

- a)
rozumienie ogólnego sensu sytuacji komunikacyjnych;
- b)
rozumienie ogólnego sensu oraz wyszukiwanie konkretnych szczegółów w pytaniach, prostych informacjach, prognozach pogody, dialogach i nieskomplikowanych relacjach;
- c)
rozumienie instrukcji nauczyciela.

– sprawność mówienia

- a)
umiejętność zadawania prostych pytań oraz udzielania odpowiedzi,
- b)
umiejętność zdobywania i udzielania informacji w typowych sytuacjach dnia codziennego,
- c)
umiejętność formułowania krótkiej wypowiedzi o sobie, rodzinie, najbliższym otoczeniu,
- d)
umiejętność porozumiewania się z partnerem w parze ćwiczeniowej oraz nauczycielem,
- e)
umiejętność inicjowania prostej rozmowy dotyczącej typowych sytuacji dnia codziennego,
- f)
opanowanie poprawnej wymowy.

– sprawność czytania

- a)
odczytywanie powszechnych znaków ulicznych, prostego menu, rozkładu jazdy, ogłoszeń, reklam, listów,
- b)
umiejętność wyszukiwania żądanych informacji w prostych tekstach,
- c)
rozumienie ogólnego sensu prostych tekstów.

– sprawność pisania

- a)
uczeń powinien być świadomy różnic między fonetyczną a graficzną wersją wyrazu oraz umieć zapisać poprawnie większość słów znanych mu ze słuchu,
- b)
uczeń umie sformułować kilka zdań o sobie i swych zainteresowaniach w formie listu.

– inne umiejętności

- a)
uczeń powinien być świadomy, że można rozumieć ogólny sens wypowiedzi ustnej lub pisemnej bez konieczności rozumienia wszystkich szczegółów,

- b)
uczeń powinien umieć korzystać ze słownika dwujęzycznego oraz różnych źródeł informacji,
- c)
uczeń powinien umieć współpracować w grupie przy realizacji wspólnego projektu.

JĘZYK ŁACIŃSKI I KULTURA ANTYCZNA

W pierwszych dwóch etapach, mimo że nie wyodrębnia się przedmiotów zajmujących się wiedzą o kulturze antycznej i językach starożytnych, powinny być uwzględnione następujące zadania szkoły:

1. Zainteresowanie przeszłością; zachęta do poszukiwania odpowiedzi na pytanie: dlaczego uczymy się o przeszłości, jak daleko sięgają korzenie naszej kultury?
2. Przygotowanie do rozumienia czasu i przestrzeni historycznej.
3. Ułatwienie zrozumienia pojęć: kultura śródziemnomorska, starożytny, nowożytny, antyczny, klasyczny.
4. Rozpoczęcie wprowadzania w świat kultury antycznej poprzez sięganie do skarbnicy literatury starożytnej.
5. Prezentacja i objaśnienie obecności starożytnej Grecji i Rzymu w naszym języku.

Treści:

- Wybrane zagadnienia z kręgu kultury antycznej (mity, legendy, opowieści).
- Dzieje przedmiotów i pojęć na wybranych przykładach.
- Obrazy z życia codziennego starożytnych w basenie Morza Śródziemnego.
- Pochodzenie niektórych słów, terminów i wyrażeń pochodzących ze starożytności a obecnych stale w języku polskim.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Dostrzeganie związków teraźniejszości z przeszłością oraz ciągłości rozwoju kulturowego i cywilizacyjnego.

EDUKACJA CZYTELNICZA I INFORMACYJNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Poznawanie uzdolnień i zainteresowań czytelnika.
2. Kształtowanie nawyku obcowania z książką i innymi nośnikami informacji.
3. Rozwijanie zainteresowań literackich przez kontakt z utworami i ich adaptacjami.

4. Przygotowanie ucznia do samodzielnej pracy z literaturą popularnonaukową i czasopismami z różnych dziedzin wiedzy.
5. Ukazanie możliwości korzystania z pozaksiążkowych źródeł informacji i wdrażanie do umiejętnego i celowego ich doboru.
6. Budzenie poczucia przynależności do regionu ("małej ojczyzny").
7. Inspirowanie indywidualnej twórczości i działań w dziedzinie literackiej, plastycznej, wydawniczej i in.

Treści:

- Katalogi. Kartoteki. Literatura popularnonaukowa. Wydawnictwa informacyjne (encyklopedie, słowniki).
- Pozaksiążkowe źródła informacji. Układ treści książki i czasopisma.
- Metody pracy z książką (szybkie czytanie, zapamiętywanie). Pismo, książka, druk.
- Nasz region w literaturze.
- Biblioteka domowa. Biblioteka publiczna – osiedlowa.
- Próby redakcyjne i wydawnicze.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Poprawne formułowanie wypowiedzi na temat przeczytanych książek.
- Ocenianie postaw i zachowań bohaterów literackich.
- Posługiwanie się aparatem naukowym i pomocniczym książki.
- Sprawne poszukiwanie informacji w encyklopediach i słownikach.
- Wyszukiwanie informacji na określony temat przy pomocy katalogów i kartotek.
- Racjonalne uczenie się.
- Świadomość dziedzictwa kulturowego własnego regionu.
- Swobodne korzystanie z zasobów bibliotek w najbliższym środowisku.

EDUKACJA MEDIALNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Wprowadzenie podstawy wiedzy o procesach komunikowania się ludzi i różnych uwarunkowaniach tych procesów.

2. Przygotowanie do rozpoznawania przekazów medialnych.
3. Uświadomienie względności relacji zawartości komunikatów medialnych wobec przedstawianej w nich rzeczywistości.
4. Ukazanie służebności sztuk widowiskowych wobec różnych dziedzin życia.
5. Pogłębianie pojęcia wagi i znaczenia słowa mówionego.
6. Ukazanie specyfiki formalnej przekazów audiowizualnych, kształcenie umiejętności odróżnienia tego co fikcyjne od tego co rzeczywiste.

Treści:

- Sens pojęć: nadawca, odbiorca, cel i zawartość komunikatu, kontekst społeczny.
- Czystość i wyrazistość mowy jako podstawowego środka porozumienia.
- Rodzaje mediów, ich istota i zasady funkcjonowania.
- Rodzaje komunikatów medialnych: drukowanych, obrazowych, dźwiękowych.
- Formy audiowizualne i multimedialne.
- Elementy obrazu i warstwy dźwiękowej, konwencje stylistyczne – rodzaje i gatunki filmowe.
- Czytanie i mówienie "na głosy".
- Obyczaj ludowy, regionalny, miejski związany ze świętami religijnymi, porami roku, świętami państwowymi, narodowymi rocznicami jako temat niewielkich inscenizacji, samodzielnej twórczości uczniów. Poznawanie innych kultur i ich teatralności.
- Pierwsze samodzielne próby scenariuszy teatralnych lub filmowych w indywidualnych przypadkach.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Rozumienie istoty i sensu komunikowania się ludzi.
- Dostrzeganie w wybranych komunikatach elementów języka mediów.
- Dostrzeganie względności prezentacji wobec opisywanej rzeczywistości.
- Rozróżnianie między obiektywnym streszczeniem a osobistym komentarzem.
- Streszczenie obejrzanego uprzednio przedstawienia, filmu, widowiska TV.

EDUKACJA BIOLOGICZNA

Zadaniem szkoły jest stworzenie uczniom warunków do:

1. Rozumienia podstawowych zasad funkcjonowania własnego organizmu.
2. Wyjaśniania problemów związanych z dojrzewaniem biologicznym dziewcząt i chłopców.
3. Analiza przyczyn nałogów, ich oddziaływania na zdrowie.
4. Planowania pracy i reakcji z uwzględnieniem potrzeb własnego organizmu.
5. Bezpośredniego i pośredniego poznania różnych organizmów i środowisk ich życia.
6. Angażowania się w sprawy ochrony przyrody.
7. Dostrzegania zależności między stanem środowiska a zdrowiem człowieka.
8. Kształtowania wrażliwości wobec roślin i zwierząt.

Treści:

- Wspólne cechy organizmów. Czynności życiowe człowieka: odżywianie się, oddychanie, rozmnażanie, etapy rozwoju człowieka ze szczególnym uwzględnieniem dojrzewania biologicznego wraz z zasadami higieny.
- Wpływ czynników środowiska na zdrowie i rozwój człowieka. Rytmika zmian w poziomie aktywności na różnych etapach życia.
- Przykłady różnorodności roślin, zwierząt i grzybów oraz środowisk ich życia.
- Złożoność świata żywego, znaczenie klasyfikacji.
- Wykorzystanie roślin i zwierząt przez człowieka. Hodowla zwierząt z uwzględnieniem odpowiedzialności człowieka za warunki hodowli.
- Mikroorganizmy – zagrożenia i korzyści dla człowieka.
- Tereny i obiekty chronione w najbliższej okolicy i przykłady terenów chronionych w Polsce.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Posługiwanie się najprostszymi technikami badania przyrody.
- Posługiwanie się atlasami i prostymi kluczami.
- Prowadzenie obserwacji i planowanie doświadczeń, interpretacja uzyskanych wyników.
- Rozpoznawanie stanów fizjologicznych własnego organizmu i adekwatne zachowanie.
- Korzystanie z zasad higieny i rekreacji, dbałość o zdrowie.

- Interpretowanie zależności między środowiskiem życia organizmu a jego budową.
- Rozpoznawanie pospolitych gatunków roślin i zwierząt oraz gatunków chronionych w najbliższej okolicy.
- Dostrzeganie skutków oddziaływania człowieka na przyrodę.

EDUKACJA ZDROWOTNA

Zadaniem szkoły jest stworzenie uczniom warunków do:

1. Przystosowania się do nowego etapu nauczania.
2. Przygotowania się do okresu dojrzewania.
3. Zrozumienia znaczenia dbania o własne zdrowie.
4. Spożycia posiłku w szkole.

Treści:

1. Higiena osobista i otoczenia

Higiena ciała, odzieży, obuwia, miejsca pracy i wypoczynku ucznia.

2. Bezpieczeństwo i pierwsza pomoc

Bezpieczeństwo podczas zabaw ruchowych.

Odpowiedzialność za bezpieczeństwo własne i innych.

Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach np. zranieniach.

3. Żywność i żywienie

Urozmaicenie i regularność posiłków.

Zabezpieczenie żywności przed zanieczyszczeniem i zepsuciem.

Estetyka spożywania posiłków.

4. Aktywność ruchowa, praca i wypoczynek, czas wolny

Spożycie i wydatkowanie energii; zabawy ruchowe i rekreacja.

Organizacja odrabiania lekcji i czasu wolnego.

Prawidłowa postawa ciała i czynniki ją warunkujące.

5. Edukacja do życia w rodzinie i społeczności, psychospołeczne aspekty zdrowia, seksualność człowieka

Zmiany fizyczne i emocjonalne w okresie dojrzewania; układ rozrodczy, ciąża, poród.

Pozytywne i negatywne emocje, ich wyrażanie, wpływ na zachowanie ludzi.

Podstawowe reguły i zasady obowiązujące w relacjach międzyludzkich, sposoby radzenia sobie z własnymi i cudzymi negatywnymi emocjami.

Własne mocne i słabe strony oraz ich rozpoznawanie.

Porozumiewanie się i współpraca z innymi, szacunek dla siebie i innych, koleżeństwo, przyjaźń.

Związki uczuciowe w rodzinie, prawa i obowiązki jej członków.

Problemy i potrzeby kolegów niepełnosprawnych, osób chorych i starszych.

6. Życie bez nałogów

Skutki używania środków uzależniających (w tym tytoniu i alkoholu) oraz nadużywania leków. Namawianie i presja ze strony innych osób.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Utrzymywanie czystości ciała; ubieranie się uwzględniające warunki zewnętrzne; zachowanie się w czasie infekcji.
- Bezpieczna jazda na rowerze; założenie opatrunku na ranę.
- Zaplanowanie i przygotowanie drugiego śniadania.
- Kontrolowanie i korygowanie postawy ciała oraz pozycji przy pracy: zorganizowanie miejsca nauki w domu.
- Podejmowanie prób: rozpoznawania własnych mocnych i słabych stron, kontrolowania wyrażania swych uczuć, współdziałania z innymi; pomocy w pracach domowych.
- Rozumienie szkodliwości środków uzależniających, opieranie się namawianiu i presji, by je zażywać.

WYCHOWANIE FIZYCZNE

Zadaniem szkoły jest stworzenie warunków do:

1. Wspomagania harmonijnego rozwoju fizycznego uczniów.
2. Stosowania zasad higieny pracy i wypoczynku.

3. Rozwoju i doskonalenia sprawności kondycyjnej i koordynacyjnej.
4. Poznania podstaw technik i zasad różnych dyscyplin i konkurencji sportowych.
5. Organizacji prostych form czynnego wypoczynku i współzawodnictwa sportowego.
6. Rozwijania poczucia odpowiedzialności za życie i zdrowie własne oraz innych ludzi.
7. Samodzielnego i zespołowego działania.

Treści:

- Stosowne do wieku uczniów bodźce fizyczne stymulujące funkcjonowanie układu ruchowego, oddychania, krążenia i systemu nerwowego.
- Ćwiczenia kształtujące i korygujące postawę ciała.
- Formy ruchu stwarzające możliwości osiągnięcia sprawności kondycyjnej i koordynacyjnej; sprawdziany i ocena postępów. Kształtowanie umiejętności samodzielnego doskonalenia sprawności fizycznej. Podstawowe elementy techniki i taktyki gier zespołowych oraz konkurencji lekkoatletycznych. Proste ćwiczenia zwinnościowo-akrobatyczne oraz skoki gimnastyczne. Podstawy techniki wybranych sportów zimowych, pływania, tańców, gier rekreacyjnych. Ćwiczenia i zabawy w małych grupach według inwencji uczniów uwzględniające zasady współpracy, pomoc, ochronę, respektowanie przepisów, zasad i ustaleń.
- Wiedza o:
 - a) wpływie stosowanych form ruchu na rozwój sprawności, pomocy, ochronie i samoopronie przy wykonywaniu trudniejszych ćwiczeń,
 - b) przepisach i zasadach organizacji zajęć ruchowych z uwzględnieniem dbałości o zdrowie i bezpieczeństwo,
 - c) sposobach kontroli i oceny rozwoju i sprawności funkcjonowania organizmu oraz metodach doskonalenia sprawności fizycznej.
- Działania wychowawcze:
 - a) poznanie zasad rywalizacji sportowej.
 - b) umiejętność współdziałania w grupie,
 - c) konieczność respektowania przepisów i zasad,
 - d) ukazywanie wartości podporządkowywania ambicji własnych na rzecz zespołu,
 - e)

krzewienie idei sportu, propozycje spędzania wolnego czasu, samodzielne organizowanie gier, zabaw, zawodów sportowych.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Świadomy udział w zabawach, grach, konkursach.
- Podejmowanie elementarnych działań prozdrowotnych.
- Organizacja zabaw i zawodów z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.
- Dostrzeganie zależności między indywidualnymi działaniami a sukcesem grupy.

EDUKACJA CHEMICZNA

Zadaniem szkoły jest umożliwienie uczniom:

1. Kształcenia umiejętności aktywnej obserwacji, projektowania i przeprowadzania prostych badań substancji, z którymi styka się w najbliższym otoczeniu.
2. Rozwijania zdolności dostrzegania różnorodnych zjawisk i oceny ich wpływu na człowieka i jego otoczenie.
3. Badania i oceniania wpływu substancji o różnych właściwościach na środowisko naturalne.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Samodzielne ocenianie wyników obserwacji i przeprowadzonych badań różnych substancji i zjawisk z najbliższego otoczenia.
- Rozumienie wpływu działalności człowieka na środowisko naturalne.
- Podejmowanie decyzji o właściwym stosowaniu różnych substancji, z jakimi styka się w życiu codziennym, w zależności od ich poznanych właściwości.

EDUKACJA EKOLOGICZNA

Treści:

- Codzienne czynności i zachowania w domu, szkole, miejscu zabawy i pracy oraz ich wpływ na stan środowiska.
- Style życia (ubranie, rodzaje pożywienia, podróżowanie, sposób spędzania wolnego czasu) i ich związek z wyczerpywaniem się zasobów naturalnych – odnawialnych i nieodnawialnych, takich jak nośniki energii, gleby, lasy, zasoby wód.
- Przykłady miejsc w najbliższym otoczeniu charakteryzujące się korzystnymi i niekorzystnymi zmianami w środowisku.

- Główne przyczyny degradacji środowiska w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej oraz ich związek z formami działalności gospodarczej człowieka – przemysł, rolnictwo, usługi.
- Obszary chronione (parki narodowe i krajobrazowe) oraz ich znaczenie w zachowaniu różnorodności biologicznej.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Elementarne wartościowanie (wskazywanie pozytywnych i negatywnych aspektów) różnych przejawów działalności człowieka dążącego do zaspokojenia swoich potrzeb oraz uzasadnienie swojego stanowiska.
- Prowadzenie obserwacji w najbliższej okolicy ukierunkowanych na odkrywanie wyraźnie dostrzegalnych przejawów integracji człowieka w komponenty środowiska.
- Stosowne zachowanie na obszarach chronionych.

EDUKACJA FIZYCZNA I ASTRONOMICZNA

Zadaniem szkoły jest umożliwienie uczniom:

1. Ujawniania i prezentacji zainteresowań przyrodą.
2. Aktywnej i ukierunkowanej obserwacji zjawisk przyrodniczych zachodzących w najbliższym otoczeniu.
3. Współdziałania i komunikowania się w grupie podczas obserwacji i interpretowania zjawisk przyrodniczych.
4. Przeżywania i wyrażania radości z poznania (odkrywania).

Treści:

- Właściwości materii w trzech stanach skupienia.
- Kinetyczno-molekularny model budowy materii.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Elementarne opisywanie zjawisk fizycznych i astronomicznych w otaczającym świecie.
- Posługiwanie się prostymi metodami badania przyrody.
- Posługiwanie się modelami do jakościowego wyjaśniania zjawisk fizycznych.
- Wykonywanie pomiarów długości, objętości, czasu, temperatury.
- Dostrzeganie związków przyczynowo-skutkowych w przebiegu zjawisk fizycznych.

– Posługiwanie się technologią informacyjną do zbierania, przechowywania i przetwarzania informacji.

EDUKACJA GEOGRAFICZNA

Zadaniem szkoły jest stworzenie uczniom warunków do:

- 1)
Rozwijania zainteresowań środowiskiem geograficznym w miejscu zamieszkania i w najbliższej okolicy.
- 2)
Kształtowania odpowiedzialności za własne działania w środowisku geograficznym w miejscu zamieszkania i regionie.
- 3)
Odczuwania i doceniania piękna otaczającego świata.
- 4)
Dostrzegania różnorodności warunków życia ludzi na Ziemi.
- 5)
Uświadomienia, że relacje człowiek – środowisko poznawane w miejscu zamieszkania zachodzą także w innych miejscach na Ziemi.
- 6)
Obserwacji składników środowiska geograficznego, ich opisu, oceny jakości tego środowiska w poznawanych regionach.
- 7)
Kształtowania wyobraźni przestrzennej (przechodzenia z jednego układu przestrzennego w inny).

Treści:

– Miejsce zamieszkania ucznia (miasto, wieś).

- a)
krajobraz miejsca rodzinnego,
- b)
formy terenu, skały, wody, gleby, i roślinność, występujące w najbliższej okolicy,
- c)
zagospodarowanie terenu w miejscowości, w której mieszka uczeń,
- d)
uwarunkowania życia ludności danego obszaru od czynników przyrodniczych i pozaprzyrodniczych,
- e)
ludzie i ich praca, tradycje w rodzinie i miejscowości, różnorodność kulturowa,
- f)
obserwacje meteorologiczne i astronomiczne (w dniach równonocy wiosennej i jesiennej oraz przesilenia letniego i zimowego, wyznaczanie miejscowego południka),
- g)
orientacja w terenie (szkic, plan, mapa).

– Wybrane krajobrazy Polski i świata;

Różne sposoby zagospodarowania przestrzeni geograficznej. Krajobraz nizinny (nadmorski, pojezierny), krajobraz wyżynny, krajobraz górski (wysokogórski), krajobraz przeobrażony przez człowieka.

– Ziemia we Wszechświecie – ruchy Ziemi: dobowy i roczny; strefy oświetlenia Ziemi.

– Działalność człowieka na Ziemi.

– Zróżnicowanie przestrzeni geograficznej w strefie polarnej północnej i południowej – zagrożenia środowiska przyrodniczego obszarów polarnych przez działalność człowieka.

– Zróżnicowanie przestrzeni geograficznej w strefie umiarkowanych szerokości geograficznych.

a)
strefa umiarkowanych południowych szerokości geograficznych,

b)
dominacja obszarów wodnych,

c)
gospodarcze wykorzystanie oceanów.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

– Ukierunkowana obserwacja, dostrzeganie prostych zależności między składnikami środowiska przyrodniczego i kulturowego zachodzącymi w przestrzeni geograficznej.

– Orientowanie się w najbliższej przestrzeni według obiektów, kierunków na widnokręgu.

– Wyróżnianie elementów obrazów realistycznych i symbolicznych, kojarzenie cech krajobrazu ze znakami na mapie.

– Czytanie map o różnej treści, wykresów, kartodiagramów, tabel.

– Komunikowanie się w mowie i piśmie z użyciem terminologii geograficznej.

– Rozwiązywanie zadań problemowych z wykorzystaniem różnych źródeł informacji dotyczącej zjawisk zachodzących w środowisku lokalnym i regionalnym.

– Współpraca w grupie, z zachowaniem możliwości wykazywania własnej inicjatywy.

Uwaga!

Obserwacje bezpośrednie powinny być prowadzone na zajęciach terenowych kilkugodzinnych, jednodniowych albo wielodniowych.

EDUKACJA MATEMATYCZNA

Zadaniem szkoły jest umożliwienie uczniom:

1. Nabywania umiejętności czytania i tworzenia tekstów w stylu matematycznym.

2. Matematyzowania prostych sytuacji opisanych słownie, za pomocą rysunku lub obserwowanych w otoczeniu.
3. Rozwiązywania nieskomplikowanych zadań tekstowych.
4. Dostrzegania problemów i badanie ich w szczególnych przypadkach, m.in. przez prowadzenie prostych rozumowań matematycznych.
5. Analizowania uzyskanych rozwiązań, m.in. z wykorzystaniem kalkulatorów oraz wyciągania wniosków.
6. Nabywania umiejętności precyzyjnego formułowania wypowiedzi.
7. Podejmowania i wykonywania zadań we współpracy z innymi.

Treści:

- Liczby naturalne, działania, podzielność.
- Liczby całkowite.
- Liczby dziesiętne, procenty.
- Liczby wymierne.
- Proste równania i nierówności I stopnia z jedną niewiadomą.
- Przykłady przyporządkowań, w tym przygotowujących pojęcie funkcji.
- Układ współrzędnych, graficzne przedstawienie zależności.
- Wektory.
- Figury płaskie i ich zależności.
- Proste konstrukcje geometryczne.
- Wielościany i ich siatki. Przykłady innych figur przestrzennych.
- Obwody wielokątów, pola figur płaskich, jednostki długości i pola.
- Pola powierzchni wybranych brył.
- Diagramy (np. kołowe, słupkowe) przedstawiające dane empiryczne.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Przeprowadzanie prostych rozumowań i ich krytyczna analiza.
- Posługiwanie się własnościami liczb i działań do rozwiązywania prostych zadań.

- Interpretowanie wyrażeń z symbolami literowymi.
- Posługiwanie się opracowanymi na tym poziomie algorytmami przy wykonywaniu obliczeń oraz rozwiązywanie równań.
- Przedstawianie graficzne i interpretowanie różnych zależności, m.in. przygotowujących pojęcie funkcji.
- Wizualizacja figur płaskich i przestrzennych.
- Wykonywanie i analizowanie prostych konstrukcji geometrycznych.
- Używanie miar wielkości, m.in. długości, pola, masy, czasu.
- Odczytywanie i interpretacja danych empirycznych podawanych w różny sposób.
- Modelowanie i matematyzowanie prostych sytuacji opisanych słowami lub obserwowanych w otoczeniu.

EDUKACJA INFORMATYCZNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Tworzenie edukacji informatycznej.
2. Zapoznavanie uczniów z różnorodnymi przejawami wpływu technologii informacyjnej na życie codzienne ludzi i społeczeństw.

Treści:

- Elementarne przygotowanie do pracy z komputerem.

Zastosowania programów komputerowych, dostosowanych do wieku uczniów (wraz z towarzyszącymi im materiałami dydaktycznymi) do:

- a) tworzenia rysunków, tekstów i muzyki,
- b) wyszukiwania, gromadzenia i przedstawiania informacji,
- c) wykonywania prostych obliczeń i symulacji procesów.

- Korzystanie ze źródeł wiedzy i komunikowanie się za pomocą komputera.
- Przykłady zastosowań komputera w codziennym życiu, a w szczególności w szkole.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Korzystanie z komputera w przystosowanym dla ucznia środowisku sprzętowym i programistycznym.

- Przygotowanie prostych: tekstów, rysunków, motywów muzycznych, obliczeń i prezentacji.
- Stawianie pytań w celu uzyskania potrzebnej informacji.
- Zdobywanie informacji z różnorodnych źródeł oraz jej przedstawianie i wykorzystanie.
- Znajomość elementarnych zastosowań komputerów do wzbogacania własnego uczenia się i poznawania różnych dziedzin.

EDUKACJA OGÓLNOTECHNICZNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Rozwijanie technicznych zdolności uczniów, w tym myślenia i wyobraźni technicznej.
2. Pomaganie uczniom zrozumieć siebie i środowisko techniczne.
3. Umożliwianie projektowania, konstruowania, modelowania i wytwarzania.
4. Zapoznavanie uczniów z różnymi działaniami technicznymi, zachęcanie do twórczej aktywności technicznej.
5. Rozbudzanie zainteresowania techniką i jej zastosowaniami.
6. Uczenie działania technicznego – indywidualnego i zespołowego, skutecznego, odpowiedzialnego i wytrwałego.
7. Stwarzanie warunków do poznawania zasad bezpiecznych, ekonomicznych i ekologicznych zachowań w środowisku technicznym, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w ruchu drogowym, jako pieszy, pasażer i jako kierujący rowerem.
8. Umożliwienie uczniom zdobycia karty rowerowej.

Treści:

- Teksty i dokumentacje techniczne oraz kalkulacje ekonomiczne (pojęcia, symbole, znaki, rysunki).
- Komputery – programy użytkowe.
- Normalizacja w technice i w życiu codziennym.
- Środowisko techniczne ucznia (dom, mieszkanie, miejsce pracy i zabawy, miasto i wieś); działania techniczne i ich efekty.
- Materiały, ich cechy i zastosowania.
- Podstawowe narzędzia, przyrządy pomiarowe i urządzenia stosowane w środowisku ucznia.
- Technologie (dzielenie materiałów, łączenie, przekształcanie i wykańczanie przedmiotów).

- Maszyny (urządzenia gospodarstwa domowego, rower), bezpieczne użytkowanie.
- Podstawowe działania ekologiczne w środowisku uczniów.
- Bezpieczne poruszanie się uczniów w ruchu drogowym jako pieszy, pasażer i rowerzysta.
- Bezpieczne, kulturalne i zdyscyplinowane zachowania w sytuacjach technicznych, w których mogą uczestniczyć uczniowie.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Ocenianie swoich umiejętności, nawyków, zainteresowań i zdolności, zwłaszcza technicznych.
- Wartościowanie wytworów i działań technicznych z ekonomicznego i ekologicznego punktu widzenia.
- Porozumiewanie się odnośnie obiektów technicznych i zjawisk technologicznych za pomocą obrazów, rysunków, symboli, tekstów itp.
- Wykorzystanie technologii informacyjnych do komunikowania się.
- Planowanie działań indywidualnych i zespołowych.
- Decydowanie o doborze narzędzi, materiałów i środków do działań typu technicznego.
- Czytanie ze zrozumieniem różnych instrukcji technicznych.
- Bezpieczne posługiwanie się narzędziami oraz urządzeniami gospodarstwa domowego.
- Wykonywanie zadań technicznych (prac wytwórczych) indywidualnie i zespołowo.
- Eksperymentowanie i modelowanie techniczne.
- Dokonywanie podstawowych pomiarów technicznych.
- Posługiwanie się komputerem.
- Eksploatowanie roweru i bezpieczne poruszanie się nim po drogach (zdobywanie karty rowerowej od 10 roku życia).
- Pozostawianie miejsca pobytu i miejsca pracy w stanie nadającym się do użytku.

EDUKACJA MUZYCZNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Zachęcanie do śpiewania chóralnego i zespołowego muzykowania instrumentalnego (w zakresie elementarnym).

2. Doskonalenie podstawowych dyspozycji i umiejętności wokalnych i instrumentalnych oraz umiejętności kojarzenia zapisu muzycznego z wysokościami i czasem trwania dźwięków.

3. Rozbudzanie głębszych motywacji do zajmowania się muzyką, a także poznawania jej języka i historii.

Treści:

– W zakresie kształtowania wyobrażeń, pojęć i znajomości symboli muzycznych:

- a)
elementy muzyki,
- b)
grupy rytmiczne: ósemka z kropką, szesnastka, cztery szesnastki, ćwierćnuta z kropką i ósemka, przedtakt, metrum: 3/8, 6/8;
- c)
skala majorowa i heksachord minorowy,
- d)
triada majorowa: T-S-D,
- e)
instrumenty orkiestry symfonicznej,
- f)
wybrane utwory F. Chopina,
- g)
wybrane fragmenty oper i wybrane pieśni S. Moniuszki,
- h)
polskie tańce narodowe oraz tańce własnego regionu,
- i)
rondo i wariacje.

– W zakresie czynnościowo-praktycznym:

A – odtwarzanie muzyki: śpiew; gra na instrumentach.

B – tworzenie: interpretacja rzeczywistości środkami muzycznymi i różnorodnymi formami audiowizualnymi; tworzenie form muzycznych i prostych faktur homofonicznych i polifonicznych; przekształcanie melodii i rytmu.

C – percepcja: elementów muzyki i estetycznych właściwości sfery akustycznej środowiska życia; utworów muzycznych, słowny opis utworu muzycznego.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Śpiewanie piosenek, pieśni i kanonów ze słuchu i przy pomocy nut; śpiewanie w dwugłosie.
- Granie na instrumentach melodii i akompaniamentu ze słuchu i nut.
- Rytmizowanie tekstów i układanie do nich melodii.
- Tworzenie ilustracji muzycznych.

- Reagowanie na sygnały muzyczne.
- Wyróżnianie barw instrumentów.
- Rozpoznawanie poznanych utworów muzycznych.

EDUKACJA PLASTYCZNA

II FAZA REFLEKSJI

Zadaniem szkoły jest:

1. Kształtowanie zdolności emocjonalnych i intelektualnych poprzez sztukę i formy medialne.
2. Wykorzystanie wiedzy w eksperymentach wizualnych.
3. Przyswajanie elementów techniki właściwej poszczególnym sztukom oraz różnorodnych form aktywności artystycznej.
4. Kontynuacja utrwalania wizualnych doznań w wypowiedziach plastycznych i narracyjnych.
5. Przygotowanie do uczestnictwa w kulturze poprzez wiedzę o sztuce.

Treści:

- Wprowadzenie elementów kultury życia codziennego.
- Rozbudzanie indywidualnych zainteresowań poprzez częste kontakty z teatrem, kinem, muzeum itp.
- Relatywność i wielopostaciowość pojęcia piękna.
- Kontynuacja doświadczeń oraz wzbogacanie języka plastycznego w tworzeniu własnych wartości artystycznych.
- Percepcja powtórna wartości barwnych światła, linearnych, bryły, jakości i cech powierzchni w zróżnicowanych warunkach, sytuacjach, ilościowych, czasowych i ruchowych.
- Układy kompozycyjne: horyzontalny, wertykalny i strefowy.
- Wiedza o sztuce: prehistoryczna, starożytność, sztuka starochrześcijańska.
- Prezentacja dzieł sztuki według grup problemowych: tematycznych i formy plastycznej.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

Własne widzenie świata, wyrażanie go poprzez swobodną ekspresję plastyczną.

EDUKACJA OBRONNA

Zadaniem szkoły jest umożliwienie uczniom:

1. Poznania zagrożeń związanych z kontaktem z przedmiotami wybuchowymi, niebezpiecznymi, niewybuchowymi i niewypałami.
2. Doskonalenie umiejętności właściwego zachowania się (postępowania) w wypadku zetknięcia się z toksycznymi środkami przemysłowymi.
3. Zapoznania się z częściowymi zabiegami sanitarnymi.
4. Doskonalenia umiejętności właściwego postępowania w szkole w sytuacji zagrożenia.
5. Poznania zasad udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej.
6. Poznania podstawowych zasad Organizacji Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy (PCK, MCK i CP).

Treści:

W etapie propedeutycznym nauczanie obronne może być prowadzone w ramach bloków międzyprzedmiotowych lub lekcji wychowawczych. Dla realizacji powyższych zadań należy wykorzystać przykłady zagrożenia z najbliższego otoczenia dziecka, bazować na jego obserwacji i kształtować wrażliwość na zagrożenia i niebezpieczeństwa środowiska. Dobór treści pozostaje do wyboru autorów programów nauczania.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Odbieranie informacji z różnych źródeł oraz formułowanie prawidłowych wniosków co do sposobów zachowania się w sytuacjach zagrożeń ekologicznych.
- Świadomości warunków, jakie muszą być spełnione, jeżeli chce się uniknąć nieszczęścia w kontakcie z materiałami niebezpiecznymi.
- Stosowanie zasad postępowania w przypadku zetknięcia się z toksycznymi środkami przemysłowymi.
- Rozpoznawanie przyczyn i źródeł, które powodują, że życie człowieka i środowisko są w niebezpieczeństwie.
- Udzielanie pierwszej pomocy w nagłych wypadkach i zachorowaniach określonych programem.
- Interpretacja podstawowych zadań i zasad Czerwonego Krzyża (szkolnego koła PCK).

ETAP III

EDUKACJA PRZEDMIOTOWA – PODSTAWOWA

Zadaniem szkoły na tym etapie jest kontynuowanie działań podjętych wcześniej, a w szczególności:

1. Umożliwienie pogłębiania wiedzy pozwalającej lepiej zrozumieć otaczające środowisko przyrodnicze, społeczno-kulturowe i techniczne oraz odpowiedzialnie uczestniczyć w jego kształtowaniu.
2. Rozbudzanie potrzeb korzystania z dzieł myśli ludzkiej i dóbr kultury; rozwijanie wrażliwości estetycznej i zdolności twórczego myślenia.
3. Ułatwienie zrozumienia i poznawania samego siebie, znajdowania swego miejsca w społeczeństwie, przyjmowania odpowiedzialności za siebie.
4. Rozwijanie wrażliwości moralnej i otwartości na poglądy i potrzeby innych ludzi.
5. Uczenie wytrwałości, zaradności życiowej i kształtowanie hartu ducha.
6. Kształtowanie pogodnego, optymistycznego podejścia do problemów życiowych, umożliwianie poszerzenia wiedzy i umiejętności związanych z higieną psychiczną, profilaktyką zdrowotną oraz zdrowymi stylami życia: przygotowanie do rozwiązywania problemów i pokonywania kryzysów okresu dorostania.

EDUKACJA POLONISTYCZNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Zapoznanie z różnorodnymi tekstami kultury, takimi jak: literatura piękna, popularnonaukowa, publicystyka, teatr, film, TV, sztuki plastyczne, w celach poznawczych, emocjonalnych, estetycznych, praktycznych.
2. Doskonalenie różnorodnych form komunikowania się z otoczeniem, wzbogacając ucznia w wiedzę potrzebną do rozumienia budowy i funkcjonowania języka.
3. Stwarzanie warunków do nabycia umiejętności swobodnego, sprawnego i poprawnego posługiwania się językiem ojczystym w mowie i piśmie.
4. Umożliwienie uczestniczenia w dyskusjach na tematy wzięte z życia, poznanych lektur i wydarzeń kulturalnych z zachowaniem estetyki i kultury języka.
5. Ćwiczenie umiejętności odbierania ze zrozumieniem informacji z różnych źródeł (prasa, radio, telewizja), w tym np. informacji w przewodnikach, instrukcjach, tabelach, wykresach.
6. Bogacenie słownictwa ucznia związanego z tradycją historyczno-kulturową.
7. Stwarzanie okazji do posługiwania się wiedzą z różnych dziedzin, selekcjonowania jej, odróżniania faktów od opinii, formułowania i uzasadniania własnych sądów i ocen.
8. Rozwijanie umiejętności logicznego myślenia, kształcenie aktywności i samodzielności intelektualnej.
9. Wspomaganie w poznawaniu i rozumieniu wartości oraz właściwej ich hierarchizacji, kształtowaniu potrzeby poszanowania godności własnej i innych ludzi.

10. Pogłębianie umiejętności rozumienia świata i ludzi, odnajdywania w nim miejsca dla siebie, dostrzegania różnych postaw i poglądów, tolerancji wobec nich.

11. Rozwijanie zainteresowania kulturą regionalną i gwarą ludową.

12. Umożliwienie prezentowania własnych zainteresowań, uzdolnień i poglądów na forum publicznym (klasa, szkoła).

13. Przygotowanie do tworzenia własnego warsztatu pracy umysłowej i samokształceniowej: wdrażanie do korzystania ze słowników, encyklopedii, programów komputerowych i innych kompendiów wiedzy.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

– Sprawne, szybkie i krytyczne czytanie.

– Uważne słuchanie i sporządzanie notatek.

– Budowanie spójnych i przejrzystych myślowo i kompozycyjnie wypowiedzi mówionych i pisanych, zgodnych z intencją i okolicznościami.

– Wypowiadanie się w różnych formach pisemnych na temat swoich doświadczeń czytelniczych, estetycznych i życiowych, np. dialog, wywiad, sprawozdanie, recenzja, notatka prasowa, pamiętnik, dziennik.

– Stosowanie środków językowych i graficznych uwytatniających spójność myślową i przejrzystość wypowiedzi.

– Redagowanie życiorysu i podania, opanowanie zasad prowadzenia korespondencji, stosowanie zwrotów adresatywnych, zasad etyki językowej.

– Sprawne i skuteczne posługiwanie się językiem ojczystym z zachowaniem etyki i kultury słowa.

– Dyskutowanie, argumentowanie, przekonywanie, nakłanianie w dobrej intencji.

– Rozpoznawanie i unikanie wulgaryzmów, zbanalizowanych zwrotów i wyrażań, stosowanie zwrotów grzecznościowych.

– Rozumienie, usystematyzowanie i posługiwanie się podstawowymi pojęciami z nauki o języku i literaturze (fonetyka, składnia zdania pojedynczego i złożonego, słowotwórstwo, fleksja, frazeologia, stylistyka).

– Analizowanie i interpretowanie czytanego w szkole utworu literackiego.

– Rozpoznawanie wartości w utworach literackich, oglądanych filmach, programach TV i audycjach radiowych; nazywanie i dokonywanie wyborów akceptowanych przez siebie.

– Krytyczny odbiór wytworów kultury masowej.

- Porównywanie literatury z innymi dziełami sztuki oraz dokonywanie przekładu intersemiotycznego.
- Podejmowanie przedsięwzięć grupowych i pełnienie różnych ról w grupie.
- Gromadzenie, selekcja i wykorzystanie informacji z różnych źródeł, również przewodników, instrukcji, tabel, wykresów w celu tworzenia własnego warsztatu pracy umysłowej.

Lektura

W programach nauczania języka polskiego nie może zabraknąć następujących pozycji:

- J. Kochanowski – fraszki: "Na lipę", "Na zdrowie", "Na dom w Czarnolesie", "Do Hanny"; dwa treny; pieśni: "Serca rośnie", "Czego chcesz od nas Panie",
- I. Krasicki – bajki (5),
- A. Mickiewicz – bajki, ballady (3), "Dziady" cz. II, "Pan Tadeusz" (fragmenty),
- wybór liryki XIX wieku (A. Mickiewicz, J. Słowacki, K. C. Norwid, A. Asnyk, M. Konopnicka),
- wybór poezji XX wieku,
- A. Fredro – "Zemsta",
- wybór polskiej klasyki nowelistycznej,
- H. Sienkiewicz – jedna z powieści historycznych,
- S. Żeromski – "Doktor Piotr" lub "Syzyfowe prace",
- wybrane utwory współczesnej prozy polskiej,
- wybrane utwory z klasyki literatury światowej (A. Saint-Exupéry "Mały książę", D. Defoe "Robinson Crusoe", E. Hemingway "Stary człowiek i morze"),
- wybrane powieści dla młodzieży autorów polskich i obcych (zaproponowane przez uczniów i nauczyciela),
- przykład pamiętnika, dziennika, reportażu (w tym A. Kamiński – "Kamienie na szaniec"),
- inne teksty kultury, np. przedstawienia teatralne, filmy, słuchowiska radiowe, obrazy, utwory muzyczne.

EDUKACJA HISTORYCZNA

Zadaniem szkoły jest umożliwienie uczniom:

1. Poznania i analizy najważniejszych etapów dziejów człowieka, kręgi kulturowego i Polski.
2. Poznania zasad interpretowania źródła historycznego.
3. Poznania możliwości różnych sposobów interpretowania źródeł historycznych, wydarzeń i postaci historycznych.
4. Przygotowania się do samodzielnego poznawania i interpretacji przeszłości.
5. Doskonalenia różnorodnych form wypowiedzi ustnej i pisemnej.
6. Rozwijania umiejętności poszukiwania, porządkowania, wykorzystywania i przechowywania różnych rodzajów informacji.

Realizując powyższe zadania autorzy programów nauczania historii powinni uwzględnić wybrane problemy z następujących wydarzeń i epok historycznych. Programy mogą być budowane wg zasady chronologicznej lub problemowej, zależnie od koncepcji autora programu lub koncepcji edukacyjnej pracy szkoły stosującej wybrany program:

Treści:

- Warunki życia człowieka w czasach najdawniejszych.
- Cywilizacje starożytne.

Średniowiecze:

- Europa i świat śródziemnomorski w wiekach średnich.
- Religie, państwa, społeczeństwa, kultury.
- Polska Piastów i pierwszych Jagiellonów.

Epoka nowożytna:

- Odkrycia geograficzne. Europa a świat w XVI – XVIII wieku.
- Reformacja i reforma katolicka.
- Rzeczpospolita szlachecka. Kraj wielu kultur i religii.
- Przełom oświeceniowy w świecie i w Polsce – przemiany ustrojowe, gospodarcze i cywilizacyjne.
- Rozbiory Polski.

Wiek XIX:

- Rozwój cywilizacyjny i tworzenie podstaw nowoczesnej demokracji.

– Losy Polaków w warunkach braku niepodległości.

Wiek XX:

– Wojny światowe XX wieku.

– Świat między wojnami.

– Totalitaryzm.

– Druga Rzeczpospolita.

– Świat powojenny. Postęp cywilizacyjny i wyzwania XXI wieku.

– Polska po drugiej wojnie światowej.

Programy powinny przewidywać zapoznanie uczniów z wybranymi wydarzeniami o przełomowym znaczeniu dziejowym oraz ze zjawiskami stanowiącymi o specyfice omawianej epoki czy kultury. Należy unikać przeładowania programów materiałem faktograficznym, którego uczniowie nie są w stanie opanować ani wykorzystywać w przyszłości. Programy powinny przewidywać obowiązek systematycznej pracy z różnorodnymi źródłami historycznymi. Program może przewidywać chronologiczny lub problemowy układ treści nauczania.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

– Rozumienie miejsca człowieka w czasie historycznym, jego relacji z przyrodą, społecznością lokalną, ojczyzną, kręgiem kulturowym, innymi narodami i religiami.

– Operowanie podstawowymi kategoriami historycznymi: czasem, przestrzenią, ciągłością, zmiennością.

– Ujmowanie treści historycznych w związkach przyczynowo-skutkowych.

– Ocenianie faktów i wydarzeń historycznych.

– Docieranie do różnych źródeł informacji historycznej.

– Interpretacja źródeł historycznych różnego typu.

– Integracja wiedzy uzyskanej z różnych źródeł informacji.

– Podejmowanie edukacji historycznej na następnych etapach kształcenia.

EDUKACJA OBYWATELSKA

Zadaniem szkoły jest:

1. Zapoznanie z regułami i procedurami demokratycznymi.

2. Zapoznanie z zasadami ustroju i podstawowymi instytucjami RP.
3. Przygotowanie do obserwowania i rozumienia podstawowych zjawisk i wydarzeń życia społecznego, politycznego i gospodarczego w kraju i na świecie.
4. Rozwijanie poczucia własnej wartości i przydatności dla szerszej społeczności.
5. Stworzenie uczniom warunków dla indywidualnego i grupowego działania na rzecz innych, w tym w ramach społeczności lokalnej.
6. Kształtowanie odpowiedzialności za siebie, innych, środowisko społeczne i naturalne.

Treści:

- Człowiek, obywatel, społeczeństwo, naród, państwo.
- Zasady demokracji – władza większości i prawa mniejszości, podział władz, wybory.
- Prawa i wolności człowieka – źródła, ochrona.
- Jak obywatele uczestniczą w życiu publicznym.
- Opinia publiczna i środki masowego przekazu.
- Ustrój polityczny i instytucje RP – Konstytucja RP, powoływanie i kompetencje organów władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej, partie polityczne.
- Samorząd lokalny – gmina i jej mieszkańcy, zadania samorządu, instytucje.
- Człowiek i gospodarka – podstawowe mechanizmy gospodarki rynkowej, rynek pracy, przekształcenia ustroju gospodarczego w Polsce.
- Polska w Europie i świecie – instytucje europejskie, organizacje międzynarodowe, procesy integracyjne.
- Główne problemy współczesnego świata.
- Życie szkoły – samorządność, procedury demokratyczne, regulacje prawne.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Rozumienie podstawowych reguł i procedur demokratycznych oraz rozpoznawanie sytuacji, w których są one przestrzegane i naruszane.
- Znajomość zasad ustroju RP i najważniejszych kompetencji instytucji państwowych i samorządowych.
- Odróżnianie faktów od opinii.
- Słuchanie opinii innych, widzenia i opisywania wydarzeń z różnych punktów widzenia.

- Uczestniczenie w dyskusji i obrona własnego stanowiska.
- Konstruktywne zachowanie się w sytuacjach konfliktowych.
- Współpraca w grupie z uwzględnieniem podziału zadań i podejmowania decyzji grupowych.
- Stosowanie podstawowych procedur demokratycznych w klasie i szkole.
- Rozpoznawanie własnych praw i obowiązków w życiu społecznym.
- Ocenianie zachowań i postaw uczestników życia publicznego z punktu widzenia wartości demokratycznych.
- Załatwianie prostych spraw urzędowych, pisanie podań, wypełnianie druków urzędowych.

EDUKACJA FILOZOFICZNA

Zadaniem szkoły jest umożliwienie uczniom kształtowania:

1. Postawy nieustannego stawiania pytań sobie samemu, systematycznej dociekliwości i refleksyjności wobec wiedzy, rozwijania aktywności umysłowej.
2. Poczucia związku z własną rodziną, krajem, kulturą; otwarcia się i zaakceptowania różnorodnych kultur w świecie.
3. Umiejętności dyskutowania, poszanowania prawa do różnorodności opinii.
4. Umiejętności dialogu społecznego, mediacji i demokratycznego podejmowania wspólnych decyzji.

Treści:

- W wolność i jej różne rozumienie, anarchia, obowiązek i odpowiedzialność.
- Godność przyrodzona i osobista człowieka. Szacunek dla innych.
- Przyjaźń, jej rodzaje i funkcje.
- Równość i sprawiedliwość.
- Konflikty, ich przyczyny, negocjacje, kompromisy.
- Trudności wieku dorastania jego problem poznawczy.
- Poznanie i jego formy. Doświadczenie. Autorytety.
- Integracja i dezintegracja społeczna.
- Demokracja, wspólnota.

- Praca – jej osobotwórczy wymiar.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Dostrzeganie różnorodności postaw i poglądów.
- Krytyczne myślenie.
- Prowadzenie dialogu i dyskusji.
- Ocenianie zjawisk społecznych.
- Dokonywanie wyboru wartości i tworzenie ich hierarchii.

JĘZYK OBCY NOWOŻYTNY

Zadaniem szkoły jest:

1. Zapewnienie kontynuacji poprzedniego etapu oraz możliwości doskonalenia nabytych już umiejętności.
2. Zapewnienie możliwości nauki drugiego języka obcego.
3. Zapewnienie w miarę możliwości dostępu do stosownych materiałów autentycznych.
4. Wzmacnianie pozytywnego stosunku do nauczanego języka oraz kultury, którą reprezentuje.
5. Zapewnienie uczniowi maksimum kontaktu z językiem obcym oraz możliwości aktywnego używania języka mówionego i pisanego.
6. Umacnianie pozytywnego wizerunku własnego, zwłaszcza w odniesieniu do możliwości językowych.
7. Zapewnienie uczniowi większej niezależności w przyswajaniu języka obcego, głównie przez podejmowanie prób samodzielnego uczenia się.
8. Przygotowanie ucznia do wyszukiwania potrzebnej informacji z ogromu dostępnych, a także szybkiego selekcjonowania zbędnych treści.
9. Zapewnienie uczniom, w miarę możliwości, dostępu do różnych technik informacyjnych.

CEL ETAPOWY: osiągnięcie poziomu języka zapewniającego w miarę sprawną komunikację językową w odniesieniu do podstawowych spraw życia codziennego w kontaktach z cudzoziemcami

Treści:

- Realizowanie treści etapu II w szerszym i głębszym ujęciu. Więcej struktur gramatycznych i czasów do wyrażania wydarzeń teraźniejszych, przeszłych i przyszłych.

– Wprowadzenie komponentu kulturowego również w odniesieniu do stylu życia i norm kulturowych w kraju nauczanego języka.

– Przygotowanie ucznia do akceptowania odmienności.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

– sprawność rozumienia ze słuchu

- a)
rozumienie ogólnego sensu, głównych punktów dialogu i relacji w wypowiedzi rodzimego użytkownika języka,
- b)
rozumienie wypowiedzi kolegów,
- c)
rozumienie sensu prostych wypowiedzi przez telefon,
- d)
rozumienie ogólnego sensu trudniejszej wypowiedzi zawierającej niezrozumiałe fragmenty;

– sprawność mówienia

- a)
poprawne wyrażanie myśli i opinii z zastosowaniem, w miarę prawidłowo, czasu w odniesieniu do wydarzeń teraźniejszych, przeszłych i przyszłych,
- b)
formułowanie w miarę płynnych, krótkich wypowiedzi na określone tematy,
- c)
opanowanie fonetyki, przycisku i intonacji w stopniu zapewniającym zrozumiałość wypowiedzi dla rodzimego użytkownika języka,
- d)
umiejętność inicjowania i podtrzymywania prostej rozmowy;

– sprawność czytania

- a)
umiejętność czytania dłuższych i bardziej złożonych tekstów z trudniejszym słownictwem,
- b)
rozumienie ogólnego sensu obszerniejszego tekstu przy czytaniu pobieżnym,
- c)
umiejętność wyszukiwania żądanej informacji lub szczegółu z niecałkiem rozumianego tekstu,
- d)
rozumienie ogólnego sensu tekstu, który zawiera fragmenty niezrozumiałe;

– sprawność pisania

- a)
sformułowanie własnej oraz zapisywanie przekazywanej wiadomości,
- b)
napisanie krótkiego listu,

c)
sporządzanie prostej notatki z czyjejś relacji;

– inne umiejętności

- a)
korzystanie z technik kompensacyjnych,
- b)
korzystanie ze słownika jedno- i dwujęzycznego,
- c)
rozdzielanie formalnego i nieformalnego stylu języka,
- d)
klasyfikowanie faktów i informacji, selekcjonowanie informacji.

JĘZYK ŁACIŃSKI I KULTURA ANTYCZNA

W trzecim etapie obecność treści związanych z kulturą antyczną i językiem łacińskim stanowi niezbędne dopełnienie nauczania języka polskiego, historii, języków nowożytnych, wychowania obywatelskiego, filozofii i religii, a także przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i technicznych.

Zadaniem szkoły jest:

1. Pokazywanie początków kształtowania się kultury śródziemnomorskiej.
2. Uświadomienie uczniom związku pomiędzy kulturą starożytnej Grecji i Rzymu z kulturą współczesną, przede wszystkim polską.
3. Przygotowanie do samodzielnego poszukiwania źródeł i przyczyn wielu zjawisk sięgających do początków naszej cywilizacji i kultury.
4. Uczenie rozumienia ciągłości rozwoju kultury i trwałości ludzkich osiągnięć.

Treści:

- Chronologia starożytna.
- Mitologia.
- Podstawowe wiadomości o dziejach języka, alfabetu i pisma.
- Elementy filozofii starożytnej.
- Elementy sztuki i literatury.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Dostrzeganie związków pomiędzy kulturą Grecji i Rzymu a kulturą współczesną.

- Poszukiwanie, gromadzenie i wykorzystywanie informacji pozwalających na odnajdywanie przyczyn i źródeł zjawisk sięgających do początków naszej kultury.

EDUKACJA CZYTELNICZA I INFORMACYJNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Rozpoznanie i umiejętne kierowanie fascynacjami literackimi uczniów.
2. Wspieranie zainteresowań uczniów i ich udział w życiu szkoły i życiu kulturalnym poza szkołą.
3. Uczenie metod uczenia się i zdobywania informacji na określony temat w bibliotece szkolnej i innej.
4. Pomaganie w tworzeniu warsztatu pracy umysłowej ucznia.
5. Przygotowywanie do decyzji o wyborze kierunku dalszego kształcenia się.

Treści:

- Opis bibliograficzny i zestawienie tematyczne. Różne formy sporządzania notatek.
- Warsztat pracy umysłowej ucznia.
- Księgozbiór podręczny.
- Miejsce książki wśród innych mediów (nagrania magnetofonowe i magnetowidowe, programy komputerowe, CD-ROMY).
- Czytelnik jako entuzjasta, hobbista, kolekcjoner i młody twórca.
- Społeczna rola biblioteki i innych dostępnych ośrodków kultury.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Precyzowanie zainteresowań i potrzeb czytelniczych.
- Wyszukiwanie potrzebnych informacji z dokumentów, bibliografii i katalogów.
- Wykorzystanie automatycznych systemów wyszukiwawczych.
- Sporządzanie bibliografii załącznikowej.
- Wzbogacanie własnego warsztatu pracy umysłowej.
- Korzystanie ze zbiorów innych bibliotek, ośrodków kultury i informacji.

EDUKACJA MEDIALNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Rozwijanie wiedzy uczniów o procesach komunikowania się.
2. Wskazanie sposobów wykorzystania możliwości języków poszczególnych mediów dla reedukacji, w celu transformacji i deformacji rzeczywistości.
3. Wprowadzanie pojęcia reklamy, propagandy i zabiegów socjotechnicznych.
4. Ukazanie służebności języków medialnych względem zamierzeń, postaw etycznych oraz kultury twórców i nadawców tych komunikatów.
5. Wprowadzenie w historię i zasady procesu twórczego w teatrze i w filmie (wyodrębnienie telewizji jako środka przekazu tych dwu nadrzędnych form twórczości – przekaz przekazu).
6. Ukazanie umiejętności montażu obrazu i dźwięku jako sposobu interpretacji opowiadanej akcji.

Treści:

- Sens pojęć: język, kod, symbol, znak, denotacja, konotacja, dramat.
- Kody ikoniczne i symboliczne, przykłady i sposoby ich wykorzystania.
- Aktywna lektura tekstów, gry dramatyczne.
- Wprowadzenie elementów inscenizacji ilustrujących obyczajowość, formy zachowań, wiedzy o kulturze materialnej poszczególnych epok.
- Obrzęd i teatr obrzędowy jako teatr życia i świadectwo historyczne.
- Film jako środek poznania historii i współczesności we wszystkich aspektach.
- Teatrzyk szkolny jako pomoc dydaktyczna.
- Kamera i mikrofon jako instrumenty poznania i odkrywania rzeczywistości.
- Analiza strukturalna form audiowizualnych pod kątem pełnego rozumienia ich treści (Co to jest i co to znaczy – to na co patrzę i czego słucham).
- Komunikaty typu informacyjnego i perswazyjnego (reklama, propaganda, zabiegi socjotechniczne).
- Próby użycia kamer do tworzenia małych filmów (reportaże).

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Odczytywanie znaków i kodów dosłownych i kontekstowych.
- Rozpoznawanie rodzajów przekazów medialnych.

- Rozpoznawanie przesłania ideowego zawartego w opowieści teatralnej i filmowej.
- Rozróżnianie między interpretacją historii a dokumentem historycznym – rozróżnianie fikcji od rzeczywistości.
- Rozpoznawanie komunikatów perswazyjnych.
- Rozróżnianie programów reklamowych i propagandowych od programów informacyjnych.

EDUKACJA BIOLOGICZNA

Zadaniem szkoły jest stworzenie warunków do:

1. Poznania potrzeb biologicznych organizmu człowieka w różnych etapach życia.
2. Rozpoznawania i rozumienia uwarunkowań różnych stanów emocjonalnych człowieka.
3. Poznawania różnorodności ekosystemów.
4. Rozwijania poczucia odpowiedzialności za działania podejmowane w najbliższym środowisku przyrodniczym.
5. Występowania z inicjatywami na rzecz ochrony środowiska wobec społeczności lokalnej.

Treści:

- Przykłady pełnienia tych samych funkcji życiowych przez rozmaite organizmy w różnorodnych środowiskach.
- Budowa i funkcjonowanie układów organizmu człowieka: ruchu, pokarmowego, krwionośnego, oddechowego, wydalniczego, hormonalnego, nerwowego oraz narządów zmysłów.
- Stan zdrowia i choroby. Przykłady chorób zakaźnych oraz patologii w działaniu narządów, możliwości przeciwdziałania im.
- Układ rozrodczy, hormonalna regulacja jego działania. Możliwości regulacji płodności. Etapy rozwoju człowieka i potrzeby z nimi związane. Zmiany fizyczne i emocjonalne okresu dojrzewania.
- Cechy organizmu jako wynik wpływu informacji dziedzicznej i oddziaływań środowiska. Determinacja płci oraz przykłady chorób dziedzicznych u człowieka.
- Relacje wewnątrz- i międzygatunkowe w przyrodzie. Krążenie materii i przepływ energii w różnych układach przyrodniczych. Homeostaza w przyrodzie.
- Wzrost liczebności ludzi w czasach najnowszych. Działania człowieka w środowisku przyrodniczym i ich konsekwencje.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Interpretowanie przystosowań organizmów do życia w ich środowiskach.
- Prezentacja i interpretacja wyników obserwacji i doświadczeń wraz z oceną ich wiarygodności.
- Postrzeganie funkcjonowania organizmu ludzkiego jako integralnej całości. Korzystanie z tej wiedzy, kształtowanie zdrowego trybu życia.
- Rozpoznawanie zdrowotnych, fizycznych i psychicznych potrzeb ludzi w różnym wieku.
- Ocenianie zmian zachodzących w środowisku przyrodniczym w wyniku oddziaływania człowieka i ich wpływu na jakość jego życia.
- Rozpoznawanie walorów przyrodniczych najbliższego regionu: prawnie chronione obiekty i obszary przyrodnicze.

EDUKACJA ZDROWOTNA

Zadaniem szkoły jest stworzenie warunków do:

1. Prezentowania własnego zdania.
2. Przeżywania sukcesów.
3. Zaspokajania budzącej się potrzeby niezależności.
4. Poszukiwania własnego systemu wartości.
5. Wyrażania swoich uczuć i respektowania uczuć innych.
6. Otwartości na potrzeby i poglądy innych.
7. Zrozumienia ogólnego charakteru zmian zachodzących w organizmie w okresie dojrzewania oraz uświadamiania sobie indywidualnego przebiegu tych zmian.
8. Dokonania wyboru dalszego kierunku kształcenia lub zawodu.

Treści:

1. Higiena osobista i otoczenia
 - a) Funkcje skóry, zmiany w okresie dojrzewania, zasady pielęgnacji, zaburzenia w tym zakresie.
 - b) Czystość w domu.
 - c) Choroby zakaźne i pasożytnicze; szczepienia ochronne.
 - d) Hałas, nadmierne nasłonecznienie.

2. Bezpieczeństwo i pierwsza pomoc

a)

Ryzyko związane z różnymi rodzajami aktywności i sytuacjami życiowymi; ocena tego ryzyka i odpowiedzialność za jego podejmowanie.

b)

Pierwsza pomoc w najczęstszych urazach; wzywanie pomocy w nagłych zdarzeniach. Zabezpieczanie substancji chemicznych i leków w domu.

3. Żywność i żywienie

a)

Składniki odżywcze, ich rola w organizmie; układanie jadłospisów z wykorzystaniem czterech grup produktów; higiena produkcji, przenoszenia, przechowywania żywności; oznakowanie opakowań żywności.

b)

Zaburzenia związane z nieprawidłowym żywieniem.

4. Aktywność ruchowa, praca i wypoczynek, czas wolny

a)

Aktywność ruchowa a zdrowie i zapobieganie chorobom.

b)

Wypoczynek bierny i czynny; sposoby spędzania czasu wolnego.

c)

Higiena pracy umysłowej i snu.

5. Edukacja do życia w rodzinie i społeczności, psychospołeczne aspekty zdrowia, seksualność człowieka

a)

Zmiany w rozwoju somatycznym, motorycznym, psychicznym, seksualnym i społecznym w okresie dojrzewania; próby kształtowania własnego systemu wartości.

b)

Budowa i funkcje układu rozrodczego, miesiączkowanie, polucje, ciąża, poród.

c)

Potrzeby fizjologiczne (napięcie seksualne) i psychiczne (potrzeba więzi, przyjaźni, miłości); zachowania seksualne człowieka, ich zmienność osobnicza i związek z indywidualnym systemem wartości.

d)

Zachowania sprzyjające i zagrażające zdrowiu.

e)

Poczucie własnej wartości; dawanie i przyjmowanie wsparcia; obrona własnych praw, asertywność.

f)

Podejmowanie decyzji, dokonywanie wyborów, świadomość ich skutków, poczucie odpowiedzialności za swoje działania.

g)

Rola matki i ojca – związek między nimi przed i po urodzeniu dziecka; planowanie rodziny; warunki dla dobrego funkcjonowania rodziny.

h)

Związki dziecka z rodziną w różnych sytuacjach, potrzeba niezależności, sytuacje kryzysowe w rodzinie.

i)

Współdziałanie z innymi; respektowanie ich poglądów i praw; kontakty z grupami nieformalnymi.

j)

Zapobieganie zakażeniu wirusem HIV; korzystanie z pomocy pielęgniarki szkolnej, lekarza, pedagoga, psychologa; korzystanie ze środków audiowizualnych i reklamy.

k)

Stosunek do osób zakażonych HIV, do chorych na AIDS.

6. Życie bez nałogów

a)

Środki uzależniające, przyczyny i skutki ich używania, formy pomocy dla osób eksperymentujących i uzależnionych, przepisy prawne; odpowiedzialność za decyzje używania tych środków.

b)

Sposoby radzenia sobie w sytuacji trudnej, w przypadku bólu, stresu, presji.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

– Pielęgnowanie ciała, utrzymywanie czystości w domu; ochrona przed hałasem, nadmiernym nasłonecznieniem.

– Rozumienie własnej odpowiedzialności za podejmowanie ryzyka, bezpieczeństwo własne i innych; udzielenie pierwszej pomocy w przypadku: krwawienia z nosa, ciała obcego w oku, urazu kończyny.

– Zaplanowanie i przygotowanie pierwszego i drugiego śniadania oraz poczęstunku dla kolegów.

– Rozumienie potrzeby aktywności fizycznej; zaplanowanie pracy w domu i czasu wolnego.

– Rozumienie zmian fizycznych i psychicznych związanych z dojrzewaniem, odpowiedzialność za swoje wybory (w tym w sferze seksualnej); radzenie sobie ze skutkami zmian w okresie dojrzewania; prezentowanie własnego zdania; próby dokonywania wyboru wartości i uzasadnienia ich ważności; współdziałanie z innymi w domu, szkole, grupie rówieśniczej.

– Podejmowanie prób radzenia sobie w sytuacjach trudnych, stresie; opieranie się namowom.

WYCHOWANIE FIZYCZNE

Zadaniem szkoły jest stworzenie warunków do:

1. Kształtowania i wspomagania rozwoju sprawności kondycyjnej, koordynacyjnej i gibkości.

2. Kształtowania umiejętności:

- a)
użytecznych, działania na rzecz zdrowia, doskonalenia sprawności fizycznej,
- b)
rekreacyjno-sportowych, organizowanie zajęć w zespołach według zainteresowań (zajęcia fakultatywne) – obowiązkowe, ale z możliwością wyboru przez uczniów formy aktywności ruchowej z zakresu "sportów całego życia".

3. Pozyskania wiadomości związanych z:

- a)
funkcjonowaniem organizmu i działaniami na rzecz zachowania zdrowia i kształtowania sprawności;

4. Kształtowania pozytywnego nastawienia wobec: odpowiedzialności za zdrowie i bezpieczeństwo własne oraz innych ludzi, współdziałanie w zespole i wzajemnej odpowiedzialności, samokontroli, samooceny i samodoskonalenia rozwoju i sprawności fizycznej.

Treści:

- Ćwiczenia: kształtujące i koordynujące postawę ciała, oddechowe, kompensacyjne.
- Ćwiczenia z obciążeniem, na zmiennych dystansach, z wykorzystaniem przyborów i przyrządów.
- Marsze, biegi, wspinanie, dźwiganie, skoki, gimnastyka, tańce, gry sportowo-rekreacyjne, lekkoatletyka, pływanie, narciarstwo, łyżwiarstwo, saneczkarstwo, sporty rekreacyjne.
- Organizowanie i sędziowanie zawodów i rozgrywek sportowych.
- Wiedza o funkcjonowaniu organizmu, zasadach regeneracji sił i czynnego odpoczynku, organizacji i sędziowaniu imprez sportowych, rekreacyjnych i turystycznych.
- Działania wychowawcze:

- a)
motywacja do uczestnictwa w różnorodnych formach aktywności sportowo-rekreacyjnej i turystycznej,
- b)
kształtowanie postawy wobec zagrożeń cywilizacyjnych (narkomanii, alkoholizmu) oraz stanu środowiska naturalnego, własnego zdrowia.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Samokontrola i samoocena własnego rozwoju somatycznego.
- Znajomość oraz umiejętność stosowania zasad hartowania organizmu, ćwiczeń kształtujących i korygujących postawę ciała.

- Wybór ćwiczeń, przyborów i przyrządów przydatnych do doskonalenia sprawności fizycznej.
- Samokontrola i samoocena sprawności fizycznej.
- Przeprowadzenie ćwiczeń ("rozgrzewka", gimnastyka poranna) z zachowaniem podstawowych zasad wszechstronności, natężenia wysiłku i zmienności pracy mięśniowej.
- Znajomość podstaw techniki, taktyki oraz przepisów co najmniej dwóch gier sportowo-rekreacyjnych.
- Opanowanie podstawowych elementów wybranych tańców.
- Pływanie dowolnym stylem (jeżeli szkoła miała możliwość zorganizowania nauki pływania).
- Opanowanie podstawowych elementów techniki jednego z wybranych sportów zimowych.
- Umiejętność samooprony i ochrony przy wykonywaniu trudniejszych ćwiczeń.
- Umiejętność pełnienia roli inicjatora, organizatora, uczestnika, kibica i sędziego w wybranej formie aktywności sportowej lub rekreacyjnej.

EDUKACJA CHEMICZNA

Zadaniem szkoły jest umożliwienie uczniom:

1. Uzyskania wiadomości i umiejętności zarówno praktycznych, jak i stanowiących podstawę do kształcenia w następnych etapach.
2. Ukształtowania myślenia, prowadzącego do zrozumienia poznanej wiedzy chemicznej i posługiwania się nią w różnych sytuacjach życiowych.
3. Uświadczenia użyteczności wiedzy chemicznej w życiu codziennym i jej powiązań z innymi dziedzinami nauki.
4. Ukształtowania postaw prośrodowiskowych, w powiązaniu ze zrozumieniem użyteczności i niezbędności chemii w zakresie badania i ochrony środowiska naturalnego.

Treści:

- Substancje i przemiany chemiczne w otoczeniu człowieka (metale i niemetale, powietrze jako mieszanina gazów, zanieczyszczanie powietrza, tlen i azot – właściwości, tlenki, pierwiastek i związek chemiczny, symbole chemiczne, układ okresowy pierwiastków chemicznych – sposoby usystematyzowania pierwiastków).
- Teoria atomistyczno-cząsteczkowa (nieciągłość budowy materii – drobiny: atomy, jony i cząsteczki, wartościowość pierwiastków, wiązanie chemiczne).

- Reakcja chemiczna i równania reakcji chemicznej (interpretacja jakościowa, reakcje endo- i egzoenergetyczne).
- Woda i roztwory wodne (właściwości wody, zagrożenia cywilizacyjne wynikające z jej zanieczyszczeń, mieszaniny, roztwory, rozpuszczalność, stężenie procentowe roztworu – podstawowe obliczenia).
- Typy związków nieorganicznych (kwasy: chlorowodorowy, siarkowy (VI) i azotowy (V); wodorotlenki: sodu i wapnia; dysocjacja jonowa, odczyn roztworu pH – w ujęciu jakościowym; sole: reakcje substancje o właściwościach kwasowych z substancjami o właściwościach zasadowych, podstawowe właściwości i zastosowania wybranych soli).
- Surowce i tworzywa pochodzenia mineralnego (węgiel kamienny, ropa naftowa, gaz ziemny, wapń, gips, szkło).
- Węgiel i jego związki (proste węglowodory nasycone i nienasycone, alkohole: metanol, etanol i glicerol, kwasy karboksylowe, mydła, estry, tłuszcze, cukry, białka jako podstawowe składniki organizmów żywych, tworzywa sztuczne).

Należy unikać przeładowania programów treściami, których uczniowie muszą wyuczać się na pamięć, a których nie będą wykorzystywać w przyszłości. W programach powinno się przewidywać obowiązek systematycznej pracy z różnorodnymi źródłami informacji: podręczniki, układ okresowy pierwiastków chemicznych, tablice chemiczne, słowniki, encyklopedie, książki i artykuły popularnonaukowe z chemii.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Wyjaśnienie właściwości substancji i przebiegu prostych procesów chemicznych na podstawie poznanych modeli i teorii.
- Zapisywanie przebiegu poznanych reakcji chemicznych w postaci równań.
- Planowanie i przeprowadzenie prostych doświadczeń chemicznych.
- Bezpieczne posługiwanie się sprzętem laboratoryjnym, substancjami i wyrobami o poznanym składzie chemicznym.
- Dostrzeganie przemian chemicznych w otoczeniu oraz czynników wpływających na ich przebieg.
- Określanie właściwości różnorodnych substancji i powiązanie ich z zastosowaniem i wpływem na środowisko naturalne.

EDUKACJA EKOLOGICZNA

Treści:

- Związki pomiędzy składnikami środowiska wraz z przykładami konsekwencji wywoływanych zmianą w jednym z nich.

- Mechanizmy i skutki niepożądanych zmian w środowisku powodowanych zamierzonymi i nieplanowanymi działaniami człowieka – w atmosferze, biosferze, hydrosferze, litosferze.
- Ograniczoność zasobów naturalnych i perspektywy ich wyczerpania lub degradacji.
- Konsekwencje antropopresji wywołanej przyrostem liczby ludności świata i dążeniami ludzi do podwyższania standardu życia.
- Dysproporcje w poziomie życia w różnych regionach świata i jego przyczyny – uwarunkowania kulturowe, historyczne i polityczne. Współczesny ład ekonomiczny i jego związek z degradacją środowiska.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Wyodrębnianie i wyjaśnianie związków między naturalnymi składnikami środowiska, człowiekiem i jego działalnością.
- Poprawne posługiwanie się terminologią odnoszącą się do pozytywnych i negatywnych przejawów ingerencji człowieka w środowisko.
- Świadome planowanie i organizowanie działań służących poprawie stanu środowiska w najbliższym otoczeniu.

EDUKACJA FIZYCZNA I ASTRONOMICZNA

Zadaniem szkoły jest stworzenie warunków do:

1. Przekształcania naturalnej ciekawości dziecka w trwałą postawę aktywności badawczej prowadzącą do poznawania prawidłowości przyrody.
2. Poznawania i posługiwania się różnorodnymi metodami obserwacji i badania zjawisk fizycznych i astronomicznych.
3. Poznawania podstawowych praw opisujących przebieg zjawisk w przyrodzie.
4. Wykorzystania wiedzy fizycznej w praktyce życia codziennego.
5. Kształtowania postaw prośrodowiskowych.
6. Współdziałania w grupie podczas podejmowania prostych problemów badawczych.

Treści:

Mechanika i termodynamika

- Opis ruchów. Przyczyny zmian prędkości.
- Rodzaje energii. Zasada zachowania energii mechanicznej.
- Pierwsza zasada termodynamiki.

- Drgania i rozchodzenie się fal mechanicznych, np. fal na powierzchni wody, fal dźwiękowych (jakościowo).

Elektryczność i magnetyzm

- Elektryzowanie ciał. Oddziaływanie ładunków elektrycznych.
- Prąd elektryczny. Obwody prądu stałego.
- Pole magnetyczne magnesu i magnetyczne skutki prądu elektrycznego (jakościowo).
- Związek między zmianą pola magnetycznego a prądem w obwodzie (jakościowo).
- Widmo elektromagnetyczne.

Optyka

- Źródła światła.
- Rozchodzenie się światła – zjawiska odbicia i załamania. Barwy.

Od atomu do wszechświata

- Jądrowy model atomu.
- Siły oddziaływania grawitacyjnego. Układ Słoneczny.
- Struktura wszechświata.

Przedstawiony rejestr treści nie narzuca struktury logicznej tworzonych programów ani sekwencji czasowej ich realizacji.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Obserwowanie i opisywanie zjawisk fizycznych i astronomicznych.
- Posługiwanie się modelami do jakościowego wyjaśniania zjawisk i procesów fizycznych.
- Posługiwanie się prostymi procedurami badawczymi w poznawaniu przyrody.
- Posługiwanie się przyrządami pomiarowymi.
- Ocenianie niepewności wyników pomiaru.
- Prezentowanie własnych wyników badań.
- Przedstawianie i przetwarzanie danych w postaci tabel, wykresów i diagramów.
- Współdziałanie i komunikowanie się w grupie podczas badania i analizy zjawisk fizycznych i astronomicznych.

– Posługiwanie się technologią informacyjną do zbierania, przechowywania i przetwarzania informacji z zakresu fizyki i astronomii.

– Bezpieczne posługiwanie się urządzeniami powszechnego użytku.

EDUKACJA GEOGRAFICZNA

Zadaniem szkoły jest stworzenie uczniom warunków do:

1. Rozumienia i poszanowania dla innych kultur, systemów wartości, sposobów życia.
2. Rozumienia potrzeby międzynarodowej współpracy w zwalczaniu zagrożeń środowiska przyrodniczego i zagrożeń społecznych.
3. Świadomej działalności w środowisku przyrodniczym, gospodarczym i społecznym dążącym do rozwoju zrównoważonego.
4. Rozwiązywania problemów w skali lokalnej i regionalnej.
5. Rozumienia demokratycznych zasad sprawiedliwości, równości, odpowiedzialności oraz wolności, a także przestrzeganie ich w rzeczywistych sytuacjach.
6. Rozumienia zależności między społecznym i geograficznym podziałem pracy, rynkiem pracy i kwalifikacjami zawodowymi.
7. Rozumienia związków między narodowym podziałem pracy, poziomem kwalifikacji i jakością życia.

Treści:

– Działalność człowieka na Ziemi:

a)

Cechy środowiska przyrodniczego, stopień zagospodarowania obszarów lądowych:

zróżnicowanie przestrzeni geograficznej w strefie umiarkowanych północnych szerokości geograficznych na przykładzie wybranych państw (Rosja, USA, Japonia, Korea Południowa, wybrany kraj Unii Europejskiej i inne kraje do wyboru);

zróżnicowanie przestrzeni geograficznej w strefie międzyzwrotnikowej na przykładzie wybranych państw: (Brazylia, państwo Sahelu, Indie, Australia);

– Polska w Europie i jej najbliżsi sąsiedzi:

a)

położenie fizyczno-geograficzne, geopolityczne Polski;

b)

charakterystyka środowiska geograficznego Polski i sąsiadów;

c)

ludność, procesy urbanizacyjne w Polsce i krajach sąsiednich;

- d) czynniki kształtujące rozwój gospodarki rolnej w Polsce i w krajach sąsiednich;
- e) funkcjonowanie przemysłu w Polsce i krajach sąsiednich;
- f) usługi w Polsce i krajach sąsiednich;
- g) sieć komunikacyjna Polski i sąsiadów;
- h) zasoby środowiska przyrodniczego, ochrona i racjonalne ich wykorzystanie;
- i) podział administracyjny Polski;
- j) specyfika środowiska przyrodniczego i społeczno-ekonomicznego regionu, w którym mieszka uczeń.

– Integracja europejska:

- a) zróżnicowanie gospodarki w zakresie rolnictwa, przemysłu i usług;
- b) mechanizmy współpracy;
- c) korzyści i koszty dla Polski wynikające ze strategii Unii Europejskiej.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Porównywanie, wyodrębnianie cech wspólnych i różnicujących przy opracowywaniu zagadnień demograficznych, zagospodarowania środowiska przyrodniczego w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym.
- Wnioskowanie i uogólnianie wynikające z analizy i syntezy różnych źródeł informacji geograficznej (rocznik statystyczny, komputerowa baza danych, encyklopedia, czasopisma).
- Wyodrębnianie elementów map tematycznych, łączenie elementów w całość, czytanie map.
- Projektowanie działań, rozwiązywanie problemów, ocena projektowanych rozwiązań z zakresu gospodarki rolnej, działalności przemysłowej, współpracy zagranicznej np. z Unią Europejską.
- Projektowanie zagospodarowania wolnego czasu, planowanie tras wycieczkowych krajowych i zagranicznych.
- Dochodzenie do potrzebnej wiedzy, wzbogacanie jej, przetwarzanie oraz wykorzystanie w działalności praktycznej.
- Ocenianie własnego postępowania i działania.

EDUKACJA MATEMATYCZNA

Zadaniem szkoły jest umożliwienie uczniom:

1. Korzystania z różnych źródeł informacji, przetwarzanie oraz interpretowanie ich w stylu matematycznym, gdy przekazywane są werbalnie, graficznie lub symbolicznie.
2. Wykorzystywania wiedzy matematycznej do rozwiązywania problemów z zakresu różnych dziedzin edukacji szkolnej oraz praktyki życia codziennego.
3. Dostrzegania, tworzenia, rozwiązywania i dyskusowania problemów teoretycznych.
4. Budowania modeli algebraicznych, geometrycznych, mnogościowych, statystycznych dla konkretnych sytuacji.
5. Wykorzystywania modeli matematycznych, technik i narzędzi dla szacowania rezultatów, badania problemu oraz oceny korzyści wynikających z planowania np. oszczędności, ubezpieczeń.
6. Planowania i oceniania wyników samodzielnego uczenia się z wykorzystaniem podręczników matematyki.
7. Podejmowania i wykonywania działań we współpracy z innymi.

Treści:

- Działania w zbiorze liczb wymiernych.
- Potęgowanie i pierwiastkowanie, liczby niewymierne.
- Przybliżenia.
- Proporcje.
- Wyrażenia algebraiczne.
- Proporcjonalności: prosta i odwrotna. Funkcje liniowe. Przykłady innych funkcji.
- Równania liniowe i ich układy. Przykłady nierówności.
- Przekształcenia geometryczne, np. odbicia, obroty, przesunięcia, jednokładności, podobieństwa.
- Twierdzenia o związkach miarowych w figurach geometrycznych (m.in. Pitagorasa).
- Relacje między figurami geometrycznymi (m.in. okrąg i trójkąt, kąty w kole).
- Pola wielokątów, w tym foremnych; pole koła, długość okręgu.
- Proste i płaszczyzny w przestrzeni, figury przestrzenne.
- Pola powierzchni, objętości brył.

- Zbieranie, porządkowanie i przedstawianie danych różnymi środkami.
- Modele probabilistyczne doświadczeń losowych.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Przeprowadzanie nieskomplikowanych rozumowań matematycznych.
- Posługiwanie się właściwościami liczb i działań oraz własnościami figur geometrycznych przy rozwiązywaniu zadań.
- Posługiwanie się podstawowymi algorytmami i technikami algorytmicznymi przy rozwiązywaniu typowych zadań.
- Wykorzystywanie kalkulatorów i dostępnych urządzeń technologii informacji, TI, przy racjonalnym planowaniu, wykonywaniu i kontroli rozumowania i rachunku.
- Posługiwanie się podstawowymi technikami heurystycznymi przy rozwiązywaniu zadań nietypowych, w tym związanych np. z zaradnością ekonomiczną, podróżowaniem, wypoczynkiem, dietą.
- Dostrzeganie, wykorzystywanie i interpretowanie zależności funkcyjnych.
- Interpretowanie związków i zależności wyrażonych za pomocą wzorów, wykresów, schematów, diagramów, tabel.
- Modelowanie i matematyzowanie prostych sytuacji przy wykorzystaniu liczb i działań, figur geometrycznych i elementarnych pojęć statystycznych, np. średnie, częstości.
- Prezentowanie wyników badania nieskomplikowanego zagadnienia prowadzonego z użyciem języka matematyki.

EDUKACJA INFORMATYCZNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Zachęcanie uczniów oraz stworzenie im warunków do korzystania z komputera jako narzędzia ułatwiającego wykonywanie różnych prac związanych z osobistymi zainteresowaniami i potrzebami oraz z życiem szkoły, np. do zaprojektowania i wydrukowania ulotki, plakatu, napisania referatu, przygotowania prezentacji, itp.
2. Wprowadzenie uczniów w świat pojęć i umiejętności składających się na alfabetyzację komputerową.
3. Umożliwienie poznania wybranych zastosowań komputera jako narzędzia dostępu do informacji oraz jej uporządkowanego gromadzenia, przetwarzania i prezentacji.

Treści:

Posługiwanie się komputerem do zabawy i nauki.

- Z czego się składa komputer: procesor, pamięć wewnętrzna i zewnętrzna urządzenia wejścia/wyjścia. Sposoby komunikowania się z komputerem.
- Wyszukiwanie i uruchamianie programów.
- Gry i inne programy komputerowe jako pomoc dydaktyczna.
- Korzystanie z multimedialnych źródeł informacji.
- Rozwiązywanie zadań szkolnych i praktycznych za pomocą programów użytkowych.
- Redagowanie tekstów za pomocą edytora.
- Tworzenie rysunków za pomocą przyjaznego edytora grafiki.
- Zastosowania arkusza kalkulacyjnego.

Rozwiązywanie problemów w formie algorytmicznej

Przykłady problemów algorytmicznych i takich, których nie można rozwiązywać według algorytmu. Proste przykłady algorytmów rozwiązywania standardowych zadań szkolnych i z życia codziennego. Konstruowanie i wykonywanie algorytmu. Wydawanie poleceń dla komputera – wykonywanie zadań w trybie interakcyjnym. Definiowanie poleceń w postaci procedur i wywoływanie ich.

Społeczne, etyczne i ekonomiczne aspekty rozwoju informatyki.

Podstawy prawne rozpowszechniania programów komputerowych, konsekwencje łamania prawa dla osób i społeczeństw. Pożytki i niebezpieczeństwa związane z powszechnym dostępem do informacji. Przejawy przestępczości komputerowej.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Uruchomienie programu użytkowego, edukacyjnego, gry komputerowej.
- Przeglądanie i utrzymywanie porządku w katalogach (teczkach) zawierających wyniki pracy.
- Napisanie i opracowanie za pomocą edytora tekstu i wydrukowanie w przejrzystej postaci prostego dokumentu.
- Zrealizowanie projektu graficznego, np. ilustracji do gazetki szkolnej, ulotki.
- Zapisanie w formie arkusza danych liczbowych, użycie odpowiednich formuł do obliczania wartości globalnych: sum i wartości średnich, przedstawienie danych na odpowiednim wykresie.
- Wskazywanie problemów, które mają rozwiązania algorytmiczne i takich, których nie da się w ten sposób rozwiązać.

- Opisywanie prostych algorytmów w naturalnym języku.
- Definiowanie prostych algorytmów w postaci procedur, które może wykonać komputer i uruchamianie ich.
- Wskazywanie korzyści i zagrożeń związanych z rozwojem zastosowań komputerów.
- Rozumienie znaczenia praw chroniących własność intelektualną.
- Negocjowanie i przestrzeganie planu pracy w grupie.

EDUKACJA OGÓLNOTECHNICZNA

Zadaniem szkoły jest stwarzanie uczniom warunków do:

1. Poznania siebie, swoich predyspozycji oraz zainteresowań technicznych w celu świadomego wyboru kierunku dalszej edukacji z uwzględnieniem dostosowania się do rynku pracy.
2. Działalności technicznej, umożliwiającej poznanie własnego środowiska z punktu widzenia potrzeb gospodarczych, miejsc i rodzajów pracy oraz szans w zakresie aktywności indywidualnej.
3. Uzyskania podstaw wiedzy o technice i jej powiązaniach z kulturą, ekonomią i codziennym życiem człowieka.
4. Poznania możliwości komputerów i urządzeń informatycznych w samodzielnym uczeniu się.
5. Opanowania umiejętności komunikowania się w sprawach technicznych i gospodarczych, czytania tekstów technicznych, w tym dokumentacji, instrukcji obsługi, schematów, wykresów i literatury popularno-naukowo-technicznej.
6. Rozbudzania potrzeb racjonalnego, bezpiecznego i ekologicznego korzystania z osiągnięć techniki.
7. Udziału w różnych formach pracy.
8. Korzystania z maszyn i narzędzi, technologii informacyjnych i multimediiów.
9. Poznawania i stosowania zasad bezpiecznego poruszania się w ruchu drogowym, także jako kierujący motorowerem (karta motorowerowa), rozwijania umiejętności udzielania pomocy przedlekarskiej.
10. Rozpatrywanie działań technicznych i gospodarczych z uwzględnieniem aspektów ekologicznych, ekonomicznych i etycznych.

Treści:

- Teksty i dokumentacje techniczne oraz kalkulacje ekonomiczne (pojęcia, rysunki, symbole, znaki); normalizacja w technice.
- Projektowanie i konstruowanie w technice.
- Materiały konstrukcyjne, ich wykorzystywanie ze względu na wymagania użytkowe, bezpieczeństwa, wymagania ekonomiczne i konstrukcyjne.
- Planowanie pracy indywidualnej i zespołowej, podział pracy.
- Narzędzia i urządzenia techniczne służące do przetwarzania materiałów, energii i informacji.
- Technologie – dobór według potrzeb i warunków.
- Pomiary i regulacje techniczne.
- Motorower i pojazdy samochodowe.
- Urządzenia informatyczne w środowisku ucznia i w działaniach własnych. Programy użytkowe dla potrzeb edytorskich, graficznych i archiwizacyjnych.
- Współczesne problemy bezpiecznego wykorzystywania urządzeń i wytworów techniki.
- Parametry techniczne zawarte w instrukcjach obsługi, tabliczkach oraz tzw. metkach wyrobów.
- Bezpieczeństwo poruszania się w ruchu drogowym, udzielanie pierwszej pomocy poszkodowanym.
- Ochrona praw autorskich, wynalazczość, ochrona patentowa, młodzieżowy ruch twórczości technicznej.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Ocenianie własnych predyspozycji do wykonywania różnych prac indywidualnych i zespołowych, określanie własnych, mocnych i słabych, cech osobowych.
- Ocenianie rynku pracy i własnych możliwości w przyszłej aktywności zawodowej oraz w planowaniu dalszej edukacji.
- Ocenianie ofert oraz prac wytwórczych i usługowych (jakości kosztów).
- Udział w pracach gospodarstwa domowego i w innych dziedzinach technicznych.
- Dobieranie alternatywnych technologii wykonywania określonych prac (koszty, efekty).
- Bezpieczne i wydajne posługiwanie się narzędziami, przyrządami i urządzeniami, ich dobieranie oraz utrzymywanie w stanie sprawności.

- Wykonywanie prac wytwórczych i usługowych, tworzenie i korzystanie z dokumentacji technicznej, wykorzystywanie komputera i multimedialnych.
- Diagnostowanie pracy urządzeń technicznych (z wykorzystaniem instrukcji).
- Wyposażanie wnętrz, z uwzględnieniem wymagań funkcjonalnych, ergonomicznych, estetycznych, ekonomicznych, zdrowotnych i ekologicznych.
- Bezpieczne korzystanie z dróg i z pojazdów drogowych (w miarę możliwości i potrzeb z motoroweru, zdobycie karty motorowerowej).
- Sporządzanie dokumentacji technicznej wraz z kosztorysami.

EDUKACJA MUZYCZNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Rozwijanie zamiłowania do śpiewu oraz pogłębianie zdolności percepcyjnych.
2. Rozwijanie i doskonalenie wybranej formy aktywności muzycznej, stymulowanie indywidualnych zainteresowań muzycznych oraz aktywności w tym zakresie we własnych środowiskach.
3. Kształtowanie kompetentnej, krytycznej postawy wobec muzyki, jej odmian i form oraz miejsca muzyki w życiu człowieka.
4. Umożliwienie uczestnictwa w zespołach i kołach zainteresowań.
5. Umożliwienie podejmowania działań interdyscyplinarnych i intermedialnych.
6. Umożliwienie przyswojenia elementarnego kanonu wiedzy z zakresu różnych dziedzin sztuki w ich związku z muzyką.

Treści:

– W zakresie kształtowania wyobrażeń, pojęć i znajomości symboli muzycznych oraz poznawania literatury muzycznej:

- a) skala majorowa i minorowa: triada minorowa: *T-*S-D; dźwięki alterowane;
- b) polska muzyka romantyczna (F. Chopin, S. Moniuszko, H. Wieniawski, M. Karłowicz);
- c) polska muzyka XX wieku (K. Szymanowski, W. Lutosławski, K. Penderecki, M. Górecki i inni);
- d) cechy i formy muzyki XIX i XX wieku;
- e) przedstawiciele stylu barokowego (J. S. Bach, G. H. Haendel);
- f)

przedstawiciele stylu klasycznego (J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven);

g)

Złoty wiek w muzyce polskiej (XVI w.);

h)

zabytki muzyczne polskiego Średniowiecza;

i)

muzyka "trwała" i "ulotna".

– W zakresie czynnościowo-praktycznym:

a)

odtworzenie: śpiewanie utworów 1 i 2-głosowych;

b)

granie na instrumentach łatwych tematów z różnych utworów;

c)

tworzenie: ilustracji muzycznych; akompaniamentów; elementarnych form muzycznych;

d)

dobieranie drugiego głosu i wypełnień harmonicznym;

e)

percepcja: reagowanie na sygnały muzyczne i kojarzenie z poznanymi utworami;

rozpoznawanie wysłuchanych utworów muzycznych;

f)

słowny opis utworu muzycznego;

g)

śledzenie analityczne, fakturalne.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

– Wykonanie prostych faktur homofonicznych i polifonicznych kompozycji wokalnych i wokально-instrumentalnych;

– Rozumienie podstawowych zjawisk w historii muzyki;

– Kojarzenie zjawisk muzycznych z tłem historycznym;

– Przyswojenie podstawowego kanonu dzieł muzycznych;

– Ocena dzieła muzycznego;

– Krytyczna postawa i ocena różnych odmian muzyki, mediów, ich miejsca w życiu codziennym człowieka.

EDUKACJA PLASTYCZNA

ETAP MYŚLENIA DEDUKCYJNEGO

Zadaniem szkoły jest:

1. Rozszerzenie wiedzy o przemianach historycznych w sztukach plastycznych – konwencje artystyczne.

2. Stymulowanie i rozwijanie twórczych operacji intelektualnych i manualnych.
3. Poszukiwanie wzorców i idei, własnej tożsamości i odmienności.
4. Rozwijanie myślenia dedukcyjnego i transformacja.
5. Kształtowanie podstawowych umiejętności myślenia twórczego, stymulowanie możliwości uczniów w zakresie operacji intelektualnych poprzez wiedzę alternatywną.

Treści:

- Studia natury o zróżnicowanych cechach barw, kształtu, oświetlenia, ilości w celu dokonania syntezy cech dominujących.
- Rozumienie zdarzeń artystycznych w relacji do faktów, postępów w nauce i technice, umiejętność świadomego korzystania z języka plastycznego, wzbogacanie doświadczeń w zakresie warsztatu plastycznego.
- Działanie organizacyjne elementami plastycznymi w przestrzeni (sztuka akcji).
- Zasady tworzenia iluzji, bryły, przestrzeni i ruchu.
- Zasady tworzenia układów plastycznych opartych na osiach, figurach schematycznych, podziałach płaszczyzny.
- Celowa deformacja formalna i treściowa.
- Próba tworzenia obrazów wyobraźniowych opartych o kombinacje konstrukcyjne ze znanych wartości.
- Średniowiecze, Renesans, Barok, Klasycyzm, Romantyzm, Realizm, Pozytywizm.
- Przegląd historyczny różnic stylistycznych w architekturze, rzeźbie i malarstwie.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Swobodne posługiwanie się wiedzą plastyczną i środkami wyrazu plastycznego.
- Tworzenie rozwiązań plastycznych o charakterze interdyscyplinarnym, niekonwencjonalnych.
- Dostrzeganie i formułowanie problemów szeroko rozumianej plastyki powiązanej z dziedzinami medialnymi.
- Wykorzystanie zdobytych wiadomości historycznych i współczesnych w działalności plastycznej.
- Analiza dzieła sztuki.

EDUKACJA OBRONNA

Zadaniem szkoły jest umożliwienie uczniom:

1. Poznania podstawowych zadań obrony cywilnej (ochrony ludności).
2. Poznania właściwych zachowań w przypadku klęsk żywiołowych, katastrof i awarii mogących wystąpić na obszarach miasta, wsi, gminy, województwa.
3. Poznania oznakowań niebezpiecznych substancji wg katalogu ONZ.
4. Rozwijania zainteresowań zbiorową ochroną ludności.
5. Poznania różnorodnych środków ochrony indywidualnej (typowych i zastępczych).
6. Rozwijania umiejętności właściwego zachowania się w przypadku pożaru.
7. Przygotowania się do samodzielnego poznawania i interpretacji zagrożeń ekologicznych.
8. Poznania szkodliwości promieniowania jądrowego i możliwości ochrony przed tym promieniowaniem.
9. Rozwijania umiejętności udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.

Treści:

– Dla realizacji powyższych zadań należy wykorzystać wiedzę uczniów o najbliższym regionie, elementy życia codziennego w różnych uwarunkowaniach geograficznych i przemysłowych. W realizacji treści programowych wspomagać się wiedzą z zakresu biologii, geografii, chemii i fizyki. Dobór treści pozostaje do wyboru autorów programów nauczania.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Ocenianie wydarzeń zagrażających życiu i ujmowanie ich w związkach przyczynowo-skutkowych.
- Opisywanie i ocena sytuacji wymagających od ludzi wspólnego działania oraz podporządkowanie się pewnym rygorom (zarządzeniom).
- Docieranie do różnych źródeł wiedzy ekologicznej i jej interpretacji.
- Wyciąganie wniosków z porównywania kilku informacji.
- Poszukiwanie rozwiązań ekologicznych.
- Podejmowanie decyzji, w jaki sposób można zmniejszyć straty związane z zaistniałymi awariami (katastrofami itp.) na terenie szkoły (w domu, w mieście, na wsi).
- Formułowanie wniosków dotyczących bezpieczeństwa pożarowego w najbliższym otoczeniu (szkoła, dom itp.).
- Kształtowanie umiejętności właściwego udzielania pierwszej pomocy w przypadku:

pożaru – alarmowania, wzywania pomocy, udzielania pierwszej pomocy poparzonym, zacczadzonym (uduszonym tlenkiem węgla), gaszenia płonącej odzieży, gaszenia zarzewi ognia, porażonym prądem itp.; powodzi i innych klęsk żywiołowych; katastrof i awarii – zabezpieczenia miejsca wypadku, wezwania (powiadomienia) odpowiednich służb ratowniczych, udzielenia pierwszej pomocy porażonym (zatrutym) toksycznymi środkami chemicznymi (drogą oddechową, pokarmową i kontaktową) itp.

ETAP IV

EDUKACJA PRZEDMIOTOWA – ZAAWANSOWANA

Zadaniem szkoły na tym etapie jest kontynuowanie działań podjętych wcześniej, a w szczególności:

1. Sprzyjanie rozwojowi samodzielności intelektualnej i krytycznego myślenia, refleksji wobec własnej hierarchii wartości.
2. Rozwijanie aktywności twórczej w różnorodnych dziedzinach sztuki, nauki, techniki i zajęciach czasu wolnego.
3. Ułatwianie samoidentyfikacji kulturowej, poszukiwania własnej tożsamości i budowania swojego wizerunku.
4. Przygotowanie do prawidłowego funkcjonowania w życiu zawodowym, rodzinnym i społecznym; podejmowania ról społecznych, aktywności obywatelskiej.
5. Przeciwdziałanie rozwojowi postaw agresywnych i destrukcyjnych, powstawaniu bezradności i depresji: współdziałanie w zapobieganiu patologii społecznej i demoralizacji.
6. Zachęcanie uczniów do samokształcenia.
7. Stworzenie warunków do nabycia umiejętności tworzenia własnego warsztatu pracy umysłowej.

EDUKACJA POLONISTYCZNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Zapoznanie w całości lub fragmentach z najwartościowszymi w literaturze polskiej i obcej dziełami i usytuowanie ich w kontekstach współczesnej im kultury i filozofii oraz wydarzeń historycznych.
2. Wzbogacenie i pogłębienie wiedzy z zakresu nauki o języku i teorii literatury oraz uczenie wykorzystywania jej w odbiorze dzieł różnych epok.
3. Doskonalenie posługiwania się różnymi odmianami polszczyzny w mowie i piśmie w zależności od sytuacji komunikacyjnej.
4. Ćwiczenie umiejętności dialogu i dyskusji.

5. Doskonalenie umiejętności tworzenia własnych tekstów pisanych.
6. Doskonalenie umiejętności właściwego rozróżniania gatunków literackich.
7. Stwarzanie okazji do formułowania i prezentowania opinii na temat poznanych lektur i innych tekstów kultury (nie tylko przewidzianych programem).
8. Pogłębianie umiejętności interpretowania utworów, określania ich związków ze sztuką, kulturą, filozofią.
9. Doskonalenie umiejętności logicznego myślenia i wnioskowania, formułowania własnych sądów; wdrażanie do samodzielności i aktywności intelektualnej.
10. Pomaganie odnajdywania w dziełach wartości uniwersalnych, wskazywanie wartości aprobowanych przez siebie i innych.
11. Wdrażanie do dostrzegania wspólnych problemów w dziełach z różnych epok i kręgów kulturowych oraz zajmowania wobec nich stanowiska, prezentowania swoich poglądów w odniesieniu do współczesności.
12. Stwarzanie warunków do wyrabiania nawyku korzystania z literatury fachowej i systematycznego bogacenia swojego warsztatu pracy umysłowej, zachęcanie do ustawicznego samokształcenia.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Sprawne i skuteczne uczestnictwo w rozmowie, dyskusji i innych aktach mowy.
- Sprawne, szybkie, krytyczne i twórcze czytanie oraz stosowanie wyższych technik czytania.
- Tworzenie własnych tekstów w różnych formach z respektowaniem norm gramatycznych języka.
- Pisanie twórcze w postaci form artystycznych, np. opowiadanie, artykuł, esej, rozprawka, interpretacja tekstu, analiza porównawcza, konspekt, plan twórczy.
- Odbiór i porównywanie różnych dzieł sztuki oraz dokonywanie przekładu intersemiotycznego, np. dzieł ikonicznych, dźwiękowych, filmowych, teatralnych.
- Rozpoznawanie stylów w literaturze i sztuce.
- Dostrzeganie wartości charakterystycznych dla różnych epok.
- Interpretowanie utworów w konwencjach gatunkowych i w konwencjach artystycznych epoki.
- Określanie związków utworu ze sztuką, kulturą i filozofią epoki.
- Dostrzeganie i rozumienie zjawisk językowych charakterystycznych dla różnych etapów rozwoju polszczyzny (elementy historii języka).

- Dostrzeganie i rozumienie zjawisk zachodzących we współczesnej polszczyźnie (bogacenie słownictwa, zasady poprawności językowej, słownictwo środowiskowe, frazeologia).
- Dokonywanie analizy składniowej i słowotwórczej (zdania wielokrotnie złożone, etymologia języka).
- Stosowanie właściwej terminologii w analizie i interpretacji tekstów literackich oraz innych formach wypowiedzi.
- Ocenianie i wartościowanie dzieła oraz odpowiedniego dobierania lektury własnej zgodnie z zainteresowaniem i upodobaniem czytelniczym.
- Prezentowanie swoich opinii na forum publicznym (np. w szkole, na sesji popularnonaukowej, konkursie szkolnym i międzyszkolnym).
- Stosowanie wyższych technik czytania i uczenia się, gromadzenie i porządkowanie informacji z różnych źródeł.

Lektura (dla etapu IV i V)

W programach nauczania języka polskiego nie może zabraknąć następujących pozycji:

Autorzy programy zdecydują, które utwory z poniższego wykazu mają poznać uczniowie na etapie IV.

Literatura powszechna:

- Biblia: "Księga Genezis", "Księga Hioba", "Pieśń nad pieśniami" (fr.), wybrany psalm i przypowieść;
- Mitologia – wybór;
- Homer "Iliada" (fragmenty);
- Sofokles "Antygona";
- Horacy – wybór;
- Arystoteles – wybór;
- Pieśń o Rolandzie (fragmenty);
- W. Szekspir – wybrany dramat;
- Molière – wybrana komedia;
- J. W. Goethe – "Faust" (fragmenty);
- A. Puškin – wybór;

- wybrana europejska powieść realistyczna XIX w. (H. Balzac, K. Dickens, F. Dostojewski, L. Tołstoj) – dwie pozycje do wyboru;
- J. Conrad – wybrana powieść;
- wybrana powieść paraboliczna (A. Camus, M. Bułhakow, G. Orwell);
- inny utwór prozy XX w.

Literatura polska

- Bogurodzica;
- A. Frycz Modrzewski – "O poprawie Rzeczypospolitej" (fragmenty);
- J. Kochanowski – pieśni, treny (wybór);
- poezja baroku (wybór);
- I. Krasicki – satyry (wybór), "Monachomachia" (fragmenty);
- A. Mickiewicz – "Pan Tadeusz", "Dziady" cz. III;
- inny dramat romantyczny;
- wybór poezji romantycznej (A. Mickiewicz, J. Słowacki, K. C. Norwid);
- B. Prus – "Lalka";
- E. Orzeszkowa – "Nad Niemnem" (fragmenty);
- H. Sienkiewicz – wybrana powieść historyczna;
- wybór poezji młodopolskiej (K. Przerwa-Tetmajer, J. Kasprówicz, L. Staff, B. Leśmian);
- S. Wyspiański – "Wesele";
- W. Reymont – "Chłopi" (wybrany tom);
- S. Żeromski "Przedwiośnie";
- W. Gombrowicz – "Ferdynand" lub "Iwona księżniczka Burgunda" (we fragmentach);
- T. Borowski – wybrane opowiadania;
- G. Herling-Grudziński – "Inny świat" (fragmenty);
- inny utwór z prozy polskiej XX wieku;

- wybór poezji polskiej XX w. (L. Staff, J. Tuwim, Cz. Miłosz, K. K. Baczyński, T. Różewicz, Z. Herbert, M. Białoszewski, W. Szymborska);
- dramat XX w. (S. I. Witkiewicz, J. Szaniawski, S. Mrożek) – dwa do wyboru;
- literatura dokumentalna – jeden utwór;
- inne teksty kultury (spektakle teatralne, filmy, utwory muzyczne, obrazy, słuchowiska, programy TV, teksty prasowe, publicystyka popularnonaukowa).

EDUKACJA HISTORYCZNA

Zadaniem szkoły jest umożliwienie uczniom:

1. Pogłębiania wiedzy o otaczającym świecie, zachodzących w nim procesach i zjawiskach historycznych.
2. Rozwijania umiejętności praktycznych umożliwiających korzystanie z różnorodnych źródeł historycznych i wyników badań nad przeszłością.
3. Rozwijania umiejętności tworzenia własnych interpretacji przeszłości, ich prezentacji oraz obrony własnej opinii w ramach polemiki i dyskusji na forum publicznym.
4. Przygotowywania uczniów do samodzielnej integracji wiedzy o przeszłości czerpanej z różnych źródeł informacji.

Programy nauczania historii w klasach I i II szkoły średniej powinny zakładać wykorzystywanie podstawowej wiedzy i umiejętności historycznych wyniesionych przez uczniów z poprzednich etapów kształcenia. Ich celem ma być poszerzanie zakresu wiedzy o poszczególnych epokach i mechanizmach procesu historycznego poprzez problemowe ujęcie najważniejszych aspektów przeszłości. Program może zawierać chronologiczny lub problemowy układ treści. W programach powinny zostać uwzględnione następujące wątki tematyczne (bez konieczności wyczerpywania treści merytorycznych z każdej z epok):

Treści:

- Czynniki i drogi postępu w czasach najdawniejszych.

Starożytność:

- Cywilizacje wschodnie.
- Grecja i Rzym starożytny – dorobek kultury i jego trwałość.

Średniowiecze:

- Kręgi cywilizacji średniowiecznej.
- Uniwersalizm chrześcijański.

– Polska i jej dorobek dziejowy w wiekach średnich.

Epoka Nowożytna:

– Odrodzenie włoskie i jego wpływ na Europę.

– Wielkie odkrycia geograficzne i konfrontacja Europy z odmiennymi kulturami i systemami wartości.

– Chrześcijaństwo w XVI–XVII w.

– Przewrót umysłowy w XVII wieku w Europie.

– Oświecenie jako epoka w dziejach świata i Polski.

– Polska na tle europejskim w XVI–XVIII wieku.

Wiek XIX:

– Przemiany społeczne, kulturowe i cywilizacyjne XIX wieku w Europie i w świecie.

– Społeczeństwo polskie bez własnego państwa.

Wiek XX:

– I wojna światowa. Rewolucje rosyjskie.

– Świat między wojnami. Demokratyzacja i kultura masowa. Totalitaryzm.

– Polacy w odrodzonym państwie.

– Druga wojna światowa. Holocaust.

– Społeczeństwo polskie w okresie wojny.

– Świat po drugiej wojnie światowej – kierunki ewolucji, przemiany polityczne, cywilizacyjne, kulturowe.

– Polska i Polacy w powojennym świecie.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

– Scalanie informacji pochodzących z różnorodnych źródeł w jeden spójny obraz przeszłości (umiejętność tworzenia syntezy).

– Wykorzystywanie posiadanej wiedzy i umiejętności w życiu społecznym i zawodowym lub na następnych etapach edukacji historycznej.

– Wykorzystywanie różnorodnych technik pozyskiwania, selekcji, przetwarzania i interpretacji oraz przechowywania informacji.

- Krytyczne porównywanie poglądów i ocen.
- Przedstawianie i obrona własnej opinii na forum publicznym.

EDUKACJA OBYWATELSKA

Zadaniem szkoły jest:

1. Pomoc w zrozumieniu procesów i aktualnych wydarzeń społecznych, politycznych i gospodarczych w kraju i na świecie.
2. Dostarczenie informacji o ochronie praw człowieka.
3. Zaznajomienie z obowiązującym w szkole prawami ucznia – prawem szkolnym, statutem szkoły, innymi regulacjami prawnymi oraz mechanizmami ochrony praw ucznia.
4. Stwarzanie uczniom warunków do współdziałania.
5. Sprzyjanie angażowaniu się uczniów w sprawy publiczne, w tym w działania samorządu uczniowskiego.
6. Umożliwienie uczniom zajmowania stanowiska w sprawach publicznych na forum klasy i szkoły.

Treści:

- Historyczne i współczesne formy organizacji społeczeństw, formy rządów, typy ustrojów.
- Wartości i ich konflikty w życiu publicznym.
- Podłoże i przejawy zróżnicowania społecznego i politycznego.
- Procesy integracyjne i dezintegracyjne we współczesnym świecie.
- Normy prawne w szkole – prawa i obowiązki ucznia, samorząd uczniowski, rada szkoły.
- Pojęcia: społeczeństwo, państwo, prawo, demokratyczne państwo prawa, konstytucja, prawa człowieka, parlament, organy władzy, partie polityczne, samorząd, społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe, gospodarka wolnorynkowa, polityka społeczna i budżetowa.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Krytyczne korzystanie z różnych źródeł informacji o życiu publicznym.
- Prezentacja i uzasadnianie swojej opinii w ramach polemiki i dyskusji na forum klasy.
- Samodzielne dokonywanie wyboru obszaru swojej aktywności na rzecz szerszej społeczności.

- Stosowanie wybranych procedur i zasad demokratycznych w życiu klasy i szkoły.
- Podejmowanie różnych ról grupowych i organizowania pracy zespołowej.
- Rozpoznawanie sytuacji naruszania praw ucznia oraz określania właściwych procedur ich obrony.
- Posługiwanie się podstawowymi pojęciami odnoszącymi się do życia społecznego, politycznego i ekonomicznego.

EDUKACJA FILOZOFICZNA

Zadaniem kształcenia filozoficznego jest umożliwienie uczniom:

1. Uświadczenia specyfiki zagadnień filozoficznych, ich genezy, rozwoju, roli i znaczenia w kulturze, w celu odnalezienia własnej tożsamości i formowania stosunku do świata.
2. Wdrażania do logicznego i krytycznego myślenia, rozwijania umiejętności uczestnictwa w dialogu, prezentacji własnego stanowiska i jego obrony.
3. Rozwijania samopoznania poprzez uświadczenie ważnych problemów moralnych i rozwijanie umiejętności oceniania zjawisk społecznych i kulturowych.

Treści:

- Czym jest filozofia? – różne rozumienia filozofii. Działy filozofii. Filozofia a inne nauki i różne dziedziny ludzkiego życia.
- Spór o naturę rzeczywistości (monizm, dualizm, pluralizm, materializm, spirytualizm). Spór o istnienie Boga.
- Drogi poznawania świata. Doświadczenie a rozum. Rozum, wiara, intuicja. Poznanie potoczne i naukowe.
- Człowiek wobec wartości. Różne koncepcje etyczne.
- Wskazania moralne wielkich religii świata.
- Samowychowanie jako element rozwoju człowieka.
- Refleksja i autorefleksja jako metody poznawania.
- Logika jako nauka o poprawnym myśleniu.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Rzetelne prezentowanie cudzych poglądów.
- Formułowanie podstawowych pytań filozoficznych dotyczących natury rzeczywistości, natury poznania i etyki.

- Analizowanie poglądów innych, odnajdywanie argumentów za i przeciw.
- Prowadzenie dialogu i obrony w dyskusji wybranego stanowiska filozoficznego.
- Rozstrzyganie dylematów moralnych zgodnie z wybranym stanowiskiem etycznym.

JĘZYK OBCY NOWOŻYTNY

Zadaniem szkoły jest:

1. Zapewnienie kontynuacji etapu III, zwłaszcza przez możliwość dalszego doskonalenia już nabytych umiejętności.
2. W miarę możliwości zapewnienie kontaktów międzynarodowych poprzez wymianę ze szkołami w innych krajach lub uczestnictwo w programach zagranicznych.
3. Zapewnienie uczniom możliwości stosowania języka jako narzędzia przy wykonywaniu zespołowych projektów, zwłaszcza przy nauczaniu interdyscyplinarnym.
4. Umacnianie w uczniach poczucia wartości własnej poprzez pozytywną informację zwrotną dotyczącą indywidualnych kompetencji językowych.
5. Rozwijanie indywidualnych zainteresowań uczniów.

CEL ETAPOWY: osiągnięcie poziomu języka zapewniającego kompetentne funkcjonowanie w kraju nauczanego języka lub w kontaktach z dość wymagającym użytkownikiem języka. Używanie języka w sytuacjach formalnych i nieformalnych.

Treści:

- Komponent kulturowy ukierunkowany na styl życia oraz zachowania w kraju języka docelowego, ze szczególnym wyeksponowaniem uprzejmości i zwrotów grzecznościowych.
- Szeroka ekspozycja na język używany przez rodzimego użytkownika, z uwzględnieniem rejestrów językowych i stylów wypowiedzi.
- Szeroki kontakt z autentycznym materiałem językowym.

Szkoła stwarza warunki do zdobycia następujących kompetencji:

- Swobodne wypowiadanie się na określone tematy oraz poruszanie się w obrębie tematyki mniej znanej.
- Kompetentne korzystanie z autentycznego tekstu pisanego i mówionego w zakresie określonych tematów oraz tekstu z gatunku popularnonaukowych przy pomocy słownika.
- Rozumienie głównego sensu tekstu narracyjnego.
- Posługiwanie się materiałami źródłowymi i pomocniczymi.

– Odróżnianie faktów od opinii; dokonywanie charakterystyki i klasyfikacji.

JĘZYK ŁACIŃSKI I KULTURA ANTYCZNA

Język łaciński i kultura antyczna powinny być obecne w ofercie szkół licealnych. W IV etapie łaciny i kultury antycznej mogą uczyć nie tylko filologowie klasyczni, lecz także inni humaniści, po odpowiednim przygotowaniu.

Zadaniem szkoły jest:

1. Stworzenie warunków do rozpoznania w kulturze antycznej podstawy tożsamości kulturowej Europy.
2. Zapoznanie uczniów z podstawowymi zagadnieniami z historii kultury starożytnej Grecji i Rzymu i ułatwienie im zrozumienia związków tej kultury i języka łacińskiego z kulturą i językami współczesnymi.
3. Umożliwienie uczniom opanowania języka łacińskiego w takim stopniu, aby mogli zrozumieć popularne zwroty, sentencje, powiedzenia starożytnych Rzymian i wyrażenia łacińskie z czasów poklasycznych obecne w kulturze i języku polskim oraz umieli (z pomocą słownika) przełożyć najprostsze teksty oryginalne.
4. Ułatwienie posługiwania się terminologią współczesną opartą na językach klasycznych.
5. Uczenie jasnego i precyzyjnego formułowania myśli, doskonalenia form wypowiedzi.
6. Ułatwienie rozumienia aktualnych wydarzeń społecznych, politycznych, kulturalnych przy wykorzystaniu wiedzy o świecie starożytnym.
7. Przez obcowanie z wielkimi dziełami sztuki i literatury rozbudzanie wrażliwości estetycznej i zachęcanie do twórczości własnej.

Treści:

– Nauczanie języka łacińskiego:

1. Nauczanie podstaw gramatyki w zakresie umożliwiającym tłumaczenie i analizę tekstów wybranych służących wyżej wymienionym celom.
2. Uwzględnienie w nauczaniu zwłaszcza tej części leksyki łacińskiej, której poznanie umożliwi zrozumienie etymologii wielu wyrazów używanych we współczesnej polszczyźnie i językach nowożytnych i ułatwi posługiwanie się nimi, nauczanie posługiwania się słownikiem.
3. Wybór tekstów łacińskich odpowiednich do zrealizowania założonych celów.

– Nauczanie kultury antycznej:

1. Mitologia: wybór mitów greckich, legendy związane z początkami Rzymu, funkcja mitu w kulturze.

2. Obrzędy, święta, uroczystości w Grecji i Rzymie, rola igrzysk olimpijskich i widowisk teatralnych.
3. Wybrane zagadnienia z literatury greckiej i rzymskiej. Łacina jako język wspólny Europy późnego antyku, średniowiecza i renesansu.
4. Elementy historii i geografii świata nowożytnego.
5. Sztuka grecka i rzymska na wybranych przykładach.
6. Życie codzienne Greków i Rzymian.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Posługiwanie się słownikami i tabelami gramatycznymi przy tłumaczeniu niezbyt trudnych tekstów oryginalnych.
- Rozpoznawanie i rozumienie popularnych zwrotów, sentencji, pojęć i terminów pochodzących z języków klasycznych, w tym posługiwanie się terminologią naukową.
- Wykorzystywanie podstaw wiedzy na temat kultury śródziemnomorskiej w dalszych etapach edukacji, w życiu społecznym i zawodowym.

EDUKACJA CZYTELNICZA I INFORMACYJNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Zapoznanie uczniów z organizacją i zasadami udostępniania dokumentów w bibliotece (mediatece).
2. Umożliwienie korzystania z różnych mediów i technik komunikowania się.
3. Wskazanie możliwości wykorzystania wyszukanych informacji, selekcjonowania, przetwarzania i dostosowywania się do określonych, indywidualnych celów.
4. Wyzwalanie twórczej postawy.
5. Utrwalanie poczucia własnej wartości w kontekście twórczości własnej ucznia.
6. Współdziałanie w kształtowaniu postaw społecznych, ekologicznych i prozdrowotnych.
7. Wdrażanie do korzystania z bibliotek o wyższym stopniu organizacji.

Treści:

- Organizacja biblioteki i jej zbiory.
- Literatura popularnonaukowa, czasopisma specjalistyczne – ich wartość informacyjna.
- Katalogi i kartoteki biblioteczne (automatyczne systemy wyszukiwawcze).

- Opis bibliograficzny (książki, fragmentu książki, artykułu i in.). Zestawienie tematyczne.
- Edukacyjne programy komputerowe, sieci komputerowe, poczta elektroniczna, Internet, Bazy danych.
- Najnowsze techniki służące rozwijaniu sprawności umysłowej (szybkie czytanie, notowanie, zapamiętywanie, przetwarzanie, selekcjonowanie i przechowywanie informacji).
- Książki źródłem wiedzy, kultury duchowej i rozrywki.
- Biblioteka jako miejsce wyzwalające postawy twórcze.
- Biblioteka wyżej zorganizowana (np. naukowa, fachowa); Biblioteka Narodowa.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Korzystanie ze zbiorów i warsztatu informacyjno-bibliograficznego biblioteki jako centrum dydaktycznego szkoły.
- Wykorzystywanie do własnych poszukiwań multimediów.
- Sprawne, szybkie czytanie, notowanie i selekcjonowanie wiadomości.
- Sporządzanie opisów bibliograficznych i zestawień tematycznych przydatnych do własnych opracowań.
- Wypowiadanie się w słowie, piśmie i twórczości indywidualnej (literackiej, plastycznej, muzycznej i in.).

EDUKACJA MEDIALNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Pogłębienie wiedzy o komunikowaniu się ludzi bezpośrednio i przez media.
2. Ukształtowanie niezbędnej wiedzy do projektowania komunikatów medialnych.
3. Wprowadzenie w temat teatru i filmu jako dziedzin działalności artystycznej, wyższej formy komponowanej wypowiedzi.
4. Analiza przekazów informacyjnych w zakresie ich treści i formy.
5. Zapoznanie się z kilkoma fundamentalnymi dziełami teatru i filmu światowego i polskiego pod kątem ich znaczenia w rozwoju sztuki teatru i filmu.
6. Analiza sztuk dramatycznych jako scenariusza działań scenicznych, wynikających z tego znaczeń i wartości poznawczych.

Treści:

- Drogi i kanały komunikowania się ludzi – psychologiczne podstawy komunikacji społecznej.
- Komunikat i jego funkcje. Zasoby językowe poszczególnych mediów. Pojęcia: czas ekranowy i rzeczywisty, rola i rodzaje montażu, montaż pionowy i poziomy.
- Percepcja różnych form filmowych, telewizyjnych, radiowych, multimedialnych.
- Podstawy projektowania komunikatów medialnych, rola scenariusza i scenopisu.
- Zasady obsługi sprzętu radiowego, fotograficznego, telewizyjnego, komputerowego.
- Teatr szkolny jako forma własnej wypowiedzi zainteresowanej tym młodzieży.
- Kryteria analizy i oceny komunikatów medialnych w różnych aspektach.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Kontrolowanie dróg własnego przekazu informacji, odbioru i oceny komunikatów nadawanych przez inne osoby, także kanałami medialnymi.
- Analiza komunikatów medialnych.
- Samodzielne zaprojektowanie i wykonanie określonego komunikatu.
- Obsługa i wykorzystanie możliwości sprzętu audio-video, komputerowego.
- Rozróżnianie gatunków filmowych i poszczególnych rodzajów przekazów medialnych.
- Rozpoznawanie zabiegów manipulacyjnych w twórczości medialnej.

EDUKACJA BIOLOGICZNA

Zadaniem szkoły jest stworzenie warunków do:

1. Korzystania z różnorodnych zasobów informacji naukowych dla rozwiązywania teoretycznych zagadnień biologicznych i modelowania wybranych procesów przyrodniczych.
2. Ukazania roli nauk biologicznych w rozwoju cywilizacji.
3. Poznania decyzji władz lokalnych wpływających na stan środowiska przyrodniczego.

Treści:

- Współdziałanie układów narządów w organizmie człowieka.
- Podstawy zjawisk dziedziczenia. Współczesne osiągnięcia w tym zakresie – korzyść i zagrożenia.

- Powstanie i rozwój życia na Ziemi. Ewolucyjne przemiany świata żywego na wybranych przykładach.
- Przypuszczalny przebieg procesu antropogenezy. Jakościowo nowe cechy ludzkie – mowa, korzystanie z energii spoza własnego metabolizmu.
- Wielokierunkowe wpływy człowieka na środowisko przyrodnicze – zaburzenia w krążeniu pierwiastków, wprowadzanie skażeń, zmniejszanie bioróżnorodności.
- Przykłady różnorodności zachowań zwierząt, specyfika i uwarunkowania zachowań ludzkich.
- Zachowanie rozrodcze człowieka – znaczenie więzi uczuciowych między partnerami, tworzenie rodziny. Metody regulacji płodności. Higiena ciąży, poród.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Interpretowanie zależności między budową i funkcją układów i narządów w organizmie człowieka.
- Analizowanie przyczyn zakłóceń stanu zdrowia człowieka, przewidywanie skutków, wybór sposobów leczenia.
- Interpretacja ewolucyjnych przemian świata żywego.
- Projektowanie pożądanych zmian w środowisku przyrodniczym w oparciu o posiadaną wiedzę.

EDUKACJA ZDROWOTNA

Zadaniem szkoły jest stworzenie warunków do:

1. Wyrażania własnych poglądów, przyjmowania postawy otwartości na poglądy i potrzeby innych oraz tolerancji wobec odmienności.
2. Budowanie własnego systemu wartości i pozytywnego obrazu własnej osoby.
3. Przyjmowania odpowiedzialności za własne wybory i działania.
4. Rozumienia procesu dojrzewania fizycznego, psychicznego i społecznego.
5. Przygotowania się do pełnienia ról społecznych człowieka dorosłego, w tym szczególnie – do odpowiedzialnego rodzicielstwa, roli matki lub ojca.
6. Zdrowego stylu życia w szkole.
7. Samodzielnej identyfikacji własnych problemów zdrowotnych i ich rozwiązywania.
8. Podejmowania działań dla ochrony i promowania zdrowia własnego i innych oraz tworzenie zdrowego środowiska.

9. Wyboru dalszego kształcenia lub pracy zawodowej.

Treści:

1. Higiena osobista i otoczenia

a)

Pielęgnacja ciała i urody w różnych okresach życia (w tym – w okresie niemowlęcym); środki czystości i kosmetyki, odzież i obuwie, czystość i porządek w domu, jego otoczeniu, miejscach publicznych.

b)

Oświetlenie, hałas, mikroklimat.

c)

Choroby zakaźne, w tym – AIDS, choroby przenoszone drogą płciową; zapobieganie.

2. Bezpieczeństwo i pierwsza pomoc

a)

Przepisy bezpieczeństwa w domu, szkole, miejscu publicznym; potrzeby w zakresie bezpieczeństwa dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych.

b)

Pierwsza pomoc w zagrożeniach życia; zachowanie w przypadku katastrofy.

3. Żywność i żywienie

a)

Różnice w sposobie żywienia: etniczne, kulturowe, zależne od wieku, stanu organizmu (np. ciąża) i zdrowia; karmienie piersią.

b)

Jadłospis, diety specjalne, utrzymywanie masy ciała, czynniki ryzyka miażdżycy.

c)

Higiena zakupów, przygotowywania i przechowywania żywności, oznakowania opakowań; prawa konsumenta; reklama żywności.

4. Aktywność ruchowa, praca i wypoczynek, czas wolny

a)

Aktywność fizyczna w różnych okresach życia i stanach zdrowia; sprawność i wydolność fizyczna (proste metody oceny).

b)

zapobieganie chorobom, radzenie sobie ze stresem.

c)

Praca i wypoczynek, czas wolny; zmęczenie, relaks.

d)

Ludzie sprawni inaczej i ich potrzeby.

5. Edukacja do życia w rodzinie i społeczności, psychospołeczne aspekty zdrowia, seksualność człowieka

a)

Cykl życia człowieka (w tym starzenie się, śmierć).

b)

Ciąża, poród, potrzeby dziecka w okresie niemowlęcym; typowe zaburzenia.

c)

Dojrzałość fizyczna, psychiczna, moralna, społeczna i seksualna; własny system wartości; samoocena własnych mocnych i słabych stron, uzdolnień, zainteresowań.

d)

Kontrolowanie własnych zachowań i emocji, samodyscyplina; obrona własnego zdania, słuchanie, przekazywanie informacji, negocjowanie, zachowania asertywne, otwartość na potrzeby i poglądy innych.

e)

Stres – przyczyny, sposoby radzenia sobie.

f)

Zmiany w seksualności w różnych okresach życia; popęd seksualny; sposoby rozładowania napięcia; indywidualne różnice w zakresie potrzeb seksualnych; inność i dewiacje seksualne.

g)

Przyczyny i konsekwencje fizyczne, psychiczne, moralne i społeczne przedwczesnego, niedojrzałego i nieodpowiedzialnego podejmowania współżycia seksualnego; alkohol i narkotyki a seksualność człowieka.

h)

Odpowiedzialne rodzicielstwo, planowanie rodziny, skutki nieoczekiwanej ciąży.

i)

"Chodzenie ze sobą", narzeczeństwo, małżeństwo, rodzina (aspekty kulturowe, etyczne, moralne, prawne, społeczne, ekonomiczne); relacje w rodzinach wielopokoleniowych.

j)

Przemiany w życiu małżeńskim i rodzinnym; problemy w życiu rodziny (choroby, uzależnienia, przemoc, bezrobocie, rozwód) i ich skutki.

k)

Poradnictwo przedmałżeńskie i rodzinne; szukanie pomocy w sytuacjach kryzysowych osobistych i rodzinnych; opieka zdrowotna, społeczna, prawna.

6. Życie bez nałogów

a)

Historyczne, kulturowe, psychologiczne, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania podaży i popytu środków uzależniających; przepisy prawne.

b)

Wpływ środków uzależniających na organizm i psychikę oraz na relacje z innymi.

c)

Wpływ reklam i środków masowego przekazu na zachowania ludzi.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

– Pielęgnowanie własnego ciała i urody; pielęgnacja niemowlęcia; udzielanie pomocy w utrzymaniu czystości ludziom starszym i niepełnosprawnym; utrzymywanie czystości w domu i jego otoczeniu, miejscu pracy; rozumienie swojej roli w zapobieganiu chorobom, zwłaszcza AIDS.

– Rozumienie i przestrzeganie podstawowych przepisów bezpieczeństwa w domu, pracy i miejscach publicznych, udzielanie pierwszej pomocy (oddychanie usta-usta, masaż serca).

- Układanie jadłospisu i przygotowywanie podstawowych posiłków; rozumienie związku między żywieniem a rozwojem, zdrowiem i samopoczuciem człowieka.
- Przestrzeganie równowagi między pracą a wypoczynkiem; ocenianie własnej aktywności i sprawności fizycznej; planowanie czasu wolnego, stosowanie prostych metod radzenia sobie ze stresem.
- Rozumienia pojęcia "dojrzałość" oraz wynikającej stąd odpowiedzialności i praw; dokonywanie samooceny; obrona własnego zdania i systemu wartości; skuteczne komunikowanie się z innymi i otwartość na ich potrzeby; rozumienie własnej seksualności i konieczności odpowiedzialnego zaspokajania swych potrzeb seksualnych oraz swojej roli jako odpowiedzialnego partnera, współmałżonka, członka rodziny.
- Dostrzeganie przyczyn i skutków używania środków uzależniających; opieranie się presji innych; analizowanie reklam i informacji w środkach audiowizualnych.

WYCHOWANIE FIZYCZNE

Zadaniem szkoły jest stworzenie warunków do:

1. Rozwijania aktywności fizycznej stymulującej harmonijny rozwój organizmu w okresie stabilizowania się budowy ciała.
2. Samodzielnego rozwijania sprawności kondycyjnej i koordynacyjnej oraz gibkości.
3. Kształtowania nawyku dążenia do osiągnięcia wysokiego poziomu wydolności (kondycji) jako wyrazu dobrego stanu zdrowia.
4. Dalszego doskonalenia umiejętności ruchowych, rozwijania umiejętności samodoskonalenia ruchowego oraz umiejętności organizowania zajęć w wybranych dziedzinach rekreacyjno-sportowych.
5. Utrwalanie nawyków higienicznego trybu życia: racjonalnego żywienia, aktywnego wypoczynku, hartowania organizmu na bodźce fizyczne i psychiczne (odporność na stresy), zwalczania uzależnień od tytoniu, alkoholu, narkotyków.
6. Kształtowania postawy prozdrowotnej i poczucia odpowiedzialności za własny rozwój psychiczny; prawidłową postawę ciała, sprawność, zdrowie i urodę.

Treści:

- Podwyższanie sprawności morfo-funkcjonalnej przez stosowanie ćwiczeń stymulujących pracę układu krążenia i oddychania, wzmacnianie określonych grup mięśniowych, kondycji i gibkości.
- Doskonalenie umiejętności:
 - a)
 - użyłkowych: marsze, biegi, wspinania, dźwigania, skoki itp.;
 - b)

rekreacyjno-sportowych;

c)

organizacyjnych: przeprowadzania i sędziowania zawodów sportowych i imprez rekreacyjnych i turystycznych;

– Wiedza o:

a)

funkcjonowaniu organizmu: adaptacji do wysiłku, regeneracji sił i czynnego odpoczynku;

b)

kształtowaniu sprawności fizycznej i metod jej oceny;

c)

technice ruchu i taktyce w walce sportowej;

d)

organizacji sędziowania imprez sportowych, rekreacyjnych i turystycznych;

e)

zapobieganiu chorobom cywilizacyjnym i uzależnieniom.

– Działania wychowawcze:

a)

motywacja do uczestnictwa w różnych formach aktywności sportowo-rekreacyjnej i turystycznej,

b)

rozwijanie umiejętności samokontroli, samooceny i samodoskonalenia się w zakresie sprawności fizycznej i umiejętności ruchowych,

c)

rozwijanie wrażliwości wobec zagrożeń cywilizacyjnych: alkoholizmu, narkomanii, chorób cywilizacyjnych oraz rozwijanie wrażliwości na stan środowiska naturalnego.

Szkoła stwarza warunki do zdobycia następujących kompetencji:

– Ocena własnej wydolności funkcjonowania układu krążenia i oddychania za pomocą prostych testów wydolnościowych i spirometru.

– Dobieranie i stosowanie ćwiczeń wzmacniających określone grupy mięśniowe pozwalających zachować prawidłową postawę ciała, zgrabną sylwetkę, a także korygujących wady postawy.

– Znajomość ćwiczeń, przyborów i przyrządów kształtujących sprawność kondycyjną i koordynacyjną oraz wybranych testów oceniających sprawność fizyczną.

– Znajomość techniki i taktyki oraz zasad organizacji i sędziowania co najmniej 2 gier zespołowych i co najmniej 1 gry rekreacyjnej (z serii sportów całego życia).

– Praktyczna znajomość techniki i taktyki zasad i norm racjonalnego uczestnictwa w różnorodnych formach aktywności rekreacyjnej i turystycznej.

EDUKACJA CHEMICZNA

Zadaniem szkoły jest umożliwienie uczniom:

1. Pogłębiania wiedzy o otaczającym świecie i zachodzących w nim procesach chemicznych.
2. Rozwijania umiejętności poprawnego określania zjawisk i formułowania definicji chemicznych.
3. Doskonalenia umiejętności obserwowania, wyciągania wniosków i podejmowania trafnych decyzji podczas wykonywania eksperymentów.
4. Kształtowania umiejętności ilościowego interpretowania równań reakcji chemicznych.
5. Kształtowania umiejętności wyjaśniania i interpretacji procesów chemicznych występujących w otoczeniu ucznia.
6. Kształtowania umiejętności samokształcenia w dziedzinie zagadnień chemicznych szczególnie interesujących ucznia.

Treści:

- Budowa atomu (współczesny, uproszczony model, izotopy; promieniotwórczość).
- Współczesny układ okresowy pierwiastków chemicznych (jego budowa, prawo okresowości, budowa atomów, ich właściwości, elektroujemność na tle układu okresowego).
- Wiązania chemiczne (wiązania atomowe, jonowe i metaliczne, zależność właściwości związków chemicznych od typu wiązania).
- Reakcje chemiczne (ilościowa interpretacja przemiany chemicznej, masa atomowa i cząsteczkowa, mol, proste reakcje utleniania-redukcji – stopień utlenienia, energetyka reakcji).
- Roztwory (rozpuszczalność, stężenia, roztwór koloidalny).
- Systematyka związków nieorganicznych (tlenki, wodoroki, wodorotlenki, kwasy, sole – nomenklatura, dysocjacja jonowa – stopień dysocjacji, wskaźniki kwasowo-zasadowe, reakcje jonowe w roztworach wodnych, hydroliza soli).
- Otrzymywanie, budowa, właściwości i zastosowanie wybranych pierwiastków i ich związków.
- Węglowodory (nasycone, nienasycone, aromatyczne – nomenklatura, właściwości i zastosowanie, izomeria).
- Jednofunkcyjne pochodne węglowodorów (alkohole, aldehydy, kwasy karboksylowe, aminy).
- Wielofunkcyjne pochodne węglowodorów (przedstawiciele cukrów prostych i złożonych, aminokwasy, białka, tworzywa sztuczne).

- Związki chemiczne o działaniu biologicznym (magazynowanie energii, leki).
- Negatywne skutki działania niektórych substancji na organizm człowieka (alkoholizm, nikotynizm, narkomania, lekomania).

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Wyjaśnianie właściwości pierwiastków i tworzonych przez nie związków chemicznych na podstawie budowy materii.
- Odczytywanie informacji z układu okresowego pierwiastków chemicznych.
- Rozpoznawanie rodzajów reakcji chemicznych i ich zapisywanie za pomocą równań.
- Wykonywanie prostych obliczeń stechiometrycznych.
- Wykazanie zależności między właściwościami związków chemicznych a ich zastosowaniem, określanie ich wpływu na środowisko naturalne.
- Bezpieczne posługiwanie się prostym sprzętem laboratoryjnym i odczynnikami.
- Posługiwanie się modelami i innymi środkami w celu poznania i wyjaśnienia procesów chemicznych.
- Rozumienie znaczenia chemii w rozwoju cywilizacji.

EDUKACJA EKOLOGICZNA

Treści:

- Różnorodność biologiczna (gatunkowa, genetyczna i ekosystemów) – przyczyny i konsekwencje jej ochrony i zachowania.
- Energia – jej rola we współczesnej gospodarce. Ekonomiczne, polityczne i ekologiczne skutki nierównomiernego rozmieszczenia w skali globalnej jej źródeł i nośników.
- Zagrożenia dla środowiska wynikające z pozyskiwania, transportu i przekształcania form energii (efekt cieplarniany, zanieczyszczenie atmosfery i wód, szkody górnicze). Energetyka jądrowa – bezpieczeństwo, składowanie odpadów.
- Żywność – przestrzenne zróżnicowanie produkcji i sposobów jej oddziaływania na środowisko w krajach rozwiniętych i rozwijających się.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Krytyczny i selektywny odbiór informacji o relacjach między społeczeństwem i jego działalnością a stanem środowiska.
- Stosowanie racjonalnej argumentacji wskazującej na niebezpieczeństwa wynikające z powszechnie akceptowanego modelu wzrostu gospodarczego.

EDUKACJA FIZYCZNA I ASTRONOMICZNA

Zadaniem szkoły jest umożliwienie uczniom:

1. Poznawania praw opisujących przebieg zjawisk w przyrodzie i rozwijanie zainteresowań fizyką.
2. Posługiwania się eksperymentem w badaniu zjawisk fizycznych.
3. Poznawania znaczenia odkryć w naukach przyrodniczych dla rozwoju cywilizacji.
4. Kształtowanie postawy tolerancji i krytycyzmu wobec poglądów i opinii innych ludzi.
5. Zdobywanie informacji z różnych źródeł.

Treści:

Ruch i siły

- Zasada zachowania pędu. Zasady dynamiki.
- Badanie i analiza ruchów: ruch prostoliniowy jednostajny i zmienny, ruch drgający, ruchy krzywoliniowe.
- Oddziaływania grawitacyjne. Układ Słoneczny. Wszechświat. Elementy kosmologii.

Statyka cieczy i gazów

Energia

- Energia mechaniczna i cieplna. Zasada zachowania energii.
- Zasady termodynamiki.

Elektryczność i magnetyzm

- Pole elektrostatyczne.
- Prawa przepływu prądu stałego.
- Rodzaje przewodnictwa elektrycznego.
- Pole magnetyczne. Ruch ładunku elektrycznego w polu magnetycznym.
- Indukcja elektromagnetyczna. Obwody prądu zmiennego.

Fale

- Fale dźwiękowe.

– Fale elektromagnetyczne.

– Optyka.

Atom, jądro atomowe, cząstki elementarne.

Przedstawiony rejestr treści nie narzuca struktury logicznej tworzonych programów ani sekwencji czasowej ich realizacji.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Posługiwanie się procedurami badawczymi typowymi dla fizyki i astronomii.
- Dobieranie urządzeń pomiarowych do badania materii i zjawisk z nią związanych.
- Dokonywanie prostych i złożonych pomiarów fizycznych.
- Wyjaśnianie zjawisk fizycznych na podstawie znanych praw i wiedzy o strukturze materii.
- Posługiwanie się metodami matematycznymi do opisu zjawisk fizycznych i rozwiązywania prostych problemów fizycznych.
- Posługiwanie się modelami i teorią do przewidywania przebiegu zjawisk i procesów fizycznych.
- Posługiwanie się tabelami, wykresami i diagramami do analizy zjawisk i procesów fizycznych.
- Posługiwanie się technologią informacyjną do wyszukiwania, przekazywania, przetwarzania i analizy danych.
- Budowanie numerycznych modeli zjawisk i procesów fizycznych.

EDUKACJA GEOGRAFICZNA

Zadaniem szkoły jest stworzenie uczniom warunków do:

1. Poznania mechanizmów ekonomicznych funkcjonujących we współczesnym świecie w wymiarze jednostkowym i społeczeństw.
2. Rozumienia zjawisk i procesów zachodzących w przestrzeni geograficznej w przeszłości, teraźniejszości oraz przewidywania zmian w przyszłości.
3. Rozumienia istoty i dynamiki przemian dokonujących się współcześnie w dziedzinie gospodarczej, społecznej, politycznej na tle uwarunkowań przyrodniczych, historycznych i kulturowych w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym.

Treści:

- Ziemia i człowiek:

- a)
powstanie Ziemi, planet (miejsce Ziemi w Układzie Słonecznym, geograficzne skutki dobowego i rocznego ruchu Ziemi, obserwacje sfery niebieskiej);
- b)
dzieje Ziemi (siła wnętrza Ziemi, pochodzenie życia na Ziemi, procesy geologiczne zachodzące we wnętrzu i na powierzchni Ziemi, zjawiska i procesy w atmosferze i hydrosferze), relacje między sferami Ziemi;
- c)
Człowiek na Ziemi w ujęciu geograficznym i historycznym (rozprzestrzenianie się człowieka na Ziemi i jego oddziaływanie na środowisko przyrodnicze);
- d)
osadnictwo wiejskie na świecie, urbanizacja;
- e)
pozyskiwanie, zapotrzebowanie i wykorzystywanie energii w rozwoju gospodarczym;
- f)
rozwój usług, zmienność ich i funkcja związana z poziomem rozwoju gospodarczego;
- g)
komunikacja czynnikiem rozwoju społeczno-gospodarczego i integracji gospodarki światowej; nowoczesne systemy komunikacyjne;
- h)
handel zagraniczny, turystyka i wypoczynek;
- i)
studia problemowe ukazujące organizację przestrzeni geograficznej z uwzględnieniem rozwoju zrównoważonego.

Uwaga: zagadnienia rozpatrywane w ujęciu: region w którym mieszka uczeń, Polska, świat.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Gromadzenie i uogólnianie informacji z map różnej treści i w różnej skali.
- Gromadzenie informacji i ich ocena np.: zdjęcia satelitarne, Internet, GIS.
- Dokonywanie obserwacji bezpośrednich o pośrednich zjawisk i procesów w przestrzeni geograficznej, wykazywanie związków i zależności, formułowanie wniosków.
- Korzystanie z technik multimedialnych w celu porządkowania i poszukiwania rozwiązań różnych problemów geograficznych.
- Wartościowanie i ocenianie rzeczy i zjawisk.
- Ocenianie wartości środowiska przyrodniczego dla potrzeb rolnictwa, usług i rozwoju turystyki.
- Analizowanie, porównywanie i ocena poziomu życia w miejscu zamieszkania, w Polsce, wybranym państwie Unii Europejskiej.
- Wiązanie umiejętności i wiedzy z różnych dziedzin w celu uzyskania informacji i rozwiązywania problemów odnoszących się do działalności człowieka w środowisku.

– Ocenianie sytuacji, dokonywanie wyborów przez jednostkę (grupę) w warunkach konfliktowych.

EDUKACJA MATEMATYCZNA

Zadaniem szkoły jest umożliwienie uczniom:

1. Doskonalenia umiejętności czytania ze zrozumieniem i tworzenia tekstów w stylu matematycznym, interpretowania definicji i twierdzeń matematycznych, dowodzenia prostych twierdzeń, racjonalnego posługiwania się notacją matematyczną.
2. Opisywania, porównywania, szacowania i analizy danych, w tym danych empirycznych oraz tworzenia modeli na podstawie zebranych danych.
3. Formułowania zadań i problemów, rozwiązywania ich z wykorzystywaniem wiedzy, metod i technologii informacji z różnych dziedzin matematyki oraz weryfikację uzyskanych wyników.
4. Stawiania hipotez i ich weryfikacji.
5. Planowania własnego uczenia się.
6. Podejmowania działań ujawniających akceptowanie poglądów innych niż własne, popartych racjonalnym rozumowaniem.

Treści:

- Działania w zbiorze liczb rzeczywistych.
- Wielomiany.
- Równania i nierówności liniowe i kwadratowe oraz ich układy.
- Funkcje, ich własności i wykresy. Funkcje liniowe, kwadratowe, funkcje trygonometryczne, ciągi.
- Figury płaskie. Twierdzenia: Pitagorasa, Talesa, sinusów, cosinusów.
- Miara figury; pola wielokątów i koła.
- Wektory, iloczyn skalarny.
- Przekształcenia płaszczyzny (izometrie, jednokładności, podobieństwa, rzuty).
- Wnioskowanie statystyczne.
- Doświadczenia losowe, prawdopodobieństwo.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Operowanie algorytmami arytmetycznymi, algebraicznymi i geometrycznymi.
- Definiowanie i posługiwanie się pojęciami związanymi z funkcjami.
- Posługiwanie się wektorami i przekształceniami przy badaniu figur płaskich.
- Rozsądne posługiwanie się kalkulatorem i technologią informacji.
- Rozwiązywanie prostych problemów z różnych dziedzin, wymagających wiedzy matematycznej, przeprowadzania dyskusji rozwiązania, stawiania hipotez i ich weryfikowania.
- Analizowanie i przeprowadzanie prostych dowodów twierdzeń.

EDUKACJA INFORMATYCZNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Zainteresowanie uczniów rozwojem technologii informacyjnej i nowymi możliwościami komunikowania się i dostępu do informacji.
2. Stworzenie im warunków do osiągnięcia celów alfabetyzacji komputerowej rozumianej jako:
 - a) umiejętność kompetentnego i inteligentnego posługiwania się komputerem i jego podstawowym oprogramowaniem,
 - b) umiejętność stosowania podstawowych programów użytkowych do rozwiązywania typowych problemów praktycznych i szkolnych,
 - c) umiejętność rozwiązywania problemów w formie algorytmów,
 - d) rozumienie społecznych, gospodarczych i etycznych konsekwencji rozwoju informatyki i dostępności informacji, świadomość związanych z tym praw i obowiązków.

Treści:

Posługiwanie się sprzętem i korzystanie z usług systemu operacyjnego

- Podstawowe elementy komputera i ich funkcje: procesor, pamięć wewnętrzna i zewnętrzna, urządzenia wejścia/wyjścia. Podstawowe operacje wykonywane przez system operacyjny: zakładanie i przeglądanie katalogów (teczek), kasowanie i kopiowanie plików, wyszukiwanie i uruchamianie programów. Podstawowe zasady pracy w sieci lokalnej i globalnej.

Rozwiązywanie problemów za pomocą programów użytkowych

- Redagowanie tekstów i dokumentów za pomocą edytora.
- Tworzenie rysunków za pomocą edytora grafiki.

- Wykorzystanie arkusza kalkulacyjnego do rozwiązywania zadań z programu nauczania szkoły średniej i codziennego życia.
- Tworzenie dokumentów zawierających tekst, grafikę i tabele.
- Podstawowe formy organizacji informacji w bazach danych. Przykłady wyszukiwania i zapisywania informacji w bazach danych.
- Przykłady zastosowań komputera jako narzędzia dostępu do rozproszonych źródeł informacji i komunikacji na odległość.

Rozwiązywanie problemów w formie algorytmicznej

Algorytmy wokół nas, przykłady algorytmów rozwiązywania problemów praktycznych i szkolnych. Ścisłe formułowanie problemów algorytmicznych. Opisywanie algorytmów w języku potocznym. Zapisywanie algorytmów w postaci procedur, które może wykonać komputer. Podstawowe struktury języków algorytmicznych: instrukcje złożone, warunkowe, iteracyjne. Przykłady algorytmów rekurencyjnych. Definiowanie rozwiązań umiarkowanie złożonych zadań metodą zstępującą. Przykłady testowania i oceny algorytmów.

Społeczne, etyczne i ekonomiczne aspekty rozwoju informatyki

- Podstawy prawne rozpowszechniania programów komputerowych, konsekwencje łamania prawa dla osób i społeczeństw. Pożytki i niebezpieczeństwa związane z powszechnym dostępem do informacji. W jaki sposób dostęp do informacji ułatwia osobisty rozwój, codzienne życie, pomaga w karierze zawodowej, jakie ma znaczenie dla rozwoju ekonomicznego, demokracji i kultury. Przejawy przestępczości komputerowej.

Szkoła stwarza warunki do zdobycia następujących kompetencji:

- Umiejętność wyboru, łączenia i inteligentnego stosowania różnych narzędzi informatycznych (przede wszystkim edytorów, arkusza kalkulacyjnego, systemu zarządzania bazami danych) do rozwiązywania typowych problemów praktycznych i szkolnych.
- Korzystanie z różnych multimedialnych i rozproszonych źródeł informacji dostępnych za pomocą komputera.
- Stosowanie właściwie dobranych środków i metod informatyki do modelowania i symulacji zjawisk i procesów.
- Stosowanie technik twórczego myślenia w rozwiązywaniu problemów algorytmicznych.
- Rozwiązywanie umiarkowanie złożonych problemów przez stosowanie podstawowych technik algorytmicznych, jak np. programowanie zstępujące, metoda kolejnych uściśleń, metoda dziel i zwyciężaj.
- Rozumienie i formułowanie algorytmów, poprawne interpretowanie i stosowanie podstawowych struktur języków algorytmicznych: poleceń złożonych, warunkowych, iteracyjnych, prostych konstrukcji rekurencyjnych.

- Negocjowanie i przestrzeganie zasad pracy w grupie.

Ważnym zadaniem szkoły na tym i na następnym etapie jest zapewnienie młodzieży możliwości korzystania z technologii informacyjnej także na lekcjach innych przedmiotów i zajęciach pozalekcyjnych w celu:

- rozwiązywania problemów z różnych dyscyplin,
- korzystania z informacji zgromadzonych w bazach komputerowych,
- przygotowywania referatów i prezentacji,
- wykonywania prac na rzecz klasy, szkoły, społeczności lokalnej,
- możliwości komunikowania się na odległość,
- uczestniczenia w życiu różnorodnych społeczności – grup dyskusyjnych,
- rozwijania własnych zainteresowań.

EDUKACJA OGÓLNOTECHNICZNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Dalsze budowanie poczucia odpowiedzialności za siebie i otoczenie przez rozwijanie kompetencji technicznych.
2. Rozwijanie twórczych, technicznych zdolności poznawczych uczniów: wyobraźni i myślenia technicznego, rozwijanie zainteresowań i zamiłowań do działań technicznych.
3. Doprowadzenie do uzyskania przez uczniów umiejętności rozwiązywania zadań technicznych.
4. Doprowadzenie uczniów do odpowiedzialnego i racjonalnego korzystania z osiągnięć technicznych.
5. Przygotowanie do budowania własnego planu życia (w tym zawodowego) z uwzględnieniem własnych aspiracji i możliwości.

Treści:

- Jest to etap aktywnego korzystania z dorobku nauk technicznych. Uczniowie głównie sporządzają projekty techniczne. Wykorzystują przy tym dorobek takich nauk jak: technologia i materiałoznawstwo, mechanika techniczna, maszynoznawstwo, elektrotechnika z elektroniką, energetyka, łączność i komunikacja, automatyka, robotyka i technika komputerowa, budownictwo i architektura, transport, projektowanie i konstruowanie techniczne, eksploatacja środków trwałych, ekonomika i organizacja pracy, ekologia, filozofia techniki. Najlepsze projekty mogą być przez uczniów rozwijane w piątym etapie edukacji i prezentowane jako osiągnięcie podczas egzaminów: maturalnego i wstępnego na studia.

– Projekty techniczne uczniów powinny między innymi umożliwić:

- a)
poznanie zjawisk współczesnej techniki,
- b)
poznanie związków techniki z rozwojem kultury i innych dyscyplin wiedzy,
- c)
poznanie nowoczesnych technologii, poznanie technologii informacyjnych w zakresie dostosowanym do poznawanych problemów,
- d)
analizowanie literatury technicznej omawiającej problemy techniki współczesnej,
- e)
ukazywanie wzajemnych powiązań techniki z różnymi formami aktywności człowieka i jego kulturą,
- f)
poznanie historycznych aspektów rozwoju techniki,
- g)
planowanie i symulowanie działań z wykorzystaniem różnych multimediiów i technologii informacyjnych,
- h)
rozwiązywanie różnych wybranych problemów technicznych (projektowych, konstrukcyjnych, eksploatacyjnych);
- i)
dobór technologii wytwarzania z uwzględnieniem aspektów ekonomicznych, ekologicznych, społecznych,
- j)
wykorzystanie osiągnięć informatyki w różnych dziedzinach życia,
- k)
poznanie problemów energetyki,
- l)
poznanie kierunków studiów technicznych w Polsce i na świecie; preferowane dyscypliny i kierunki rozwoju techniki.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Ocenianie własnych możliwości intelektualnych i praktycznych w wykorzystywaniu współczesnej techniki do realizacji własnych aspiracji i planów życiowych.
- Rozwiązywanie problemów związanych z przygotowaniem wymaganej dokumentacji projektowej, konstrukcyjnej czy organizacyjnej.
- Korzystanie z dorobku nauk technicznych, a zwłaszcza z poradników technicznych.
- Wykorzystywanie dostępnych uczniowi technologii informacyjnych.
- Komunikowanie się w zakresie zagadnień technicznych i gospodarczych.
- Sporządzanie opisów technologicznych wybranych procesów produkcyjnych i usługowych.

- Bezpieczne eksploatowanie urządzeń technicznych, które powszechnie występują w środowisku jego codziennego życia.
- Charakteryzowanie wybranych stanowisk pracy i zawodów.
- Ocenianie własnych potrzeb edukacyjnych i projektowanie własnej aktywności zawodowej.
- Eksploatowanie (w miarę możliwości) motocykli i pojazdów samochodowych lub ciągników rolniczych w zakresie wymaganym przepisami o ruchu drogowym.

EDUKACJA MUZYCZNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Poszerzenie wiedzy z zakresu dorobku i dziejów kultury muzycznej.
2. Umożliwienie kultywowania indywidualnych zainteresowań muzycznych i muzycznej aktywności.
3. Pogłębianie muzycznych umiejętności wykonawczych i percepcyjnych.

Treści:

- W zakresie kształtowania wyobrażeń, pojęć i znajomości literatury muzycznej:

- a) środki wyrazu muzycznego;
- b) poznanie zastosowań środków wyrazu muzycznego w różnych stylach i epokach;
- c) szkoły narodowe w muzyce XIX i XX wieku;
- d) Polska muzyka narodowa w XIX i XX wieku;
- e) opera i teatr muzyczny;
- f) muzyka rozrywkowa i pokoleniowa;
- g) muzyka młodzieżowa;
- h) jazz i jego odmiany;
- i) muzyka komputerowa.

- W zakresie czynnościowo-praktycznym:

A – odtwarzanie – śpiewanie prostych form wielogłosowych:

- granie na instrumentach utworów różnych epok.

B – tworzenie: tworzenie ilustracji muzycznych do filmu i form teatralnych.

C – percepcja: słuchanie muzyki różnych epok, różnych gatunków, form i wytworów artystycznych integrujących muzykę z innymi środkami twórczości artystycznej (np. muzyka w filmie).

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Tworzenie syntez w obszarze posiadanych informacji, wywodzących się z różnych źródeł (np. dźwiękowych, wizualnych, itp.)
- Prezentowanie własnych prób twórczych.
- Konfrontacja własnych doświadczeń ze sztuką z poglądami i ocenami innych.

EDUKACJA PLASTYCZNA

IV ETAP SYNTEZY I SYMBOLU

Zadaniem szkoły jest:

1. Dalsze poszerzanie wiedzy z zakresu dorobku i dziejów sztuki.
2. Łączenie poznanej wiedzy w logiczną całość – wszechstronne doświadczenie w zakresie posługiwania się podstawowymi jakościami plastycznymi.
3. Ewaluacja pomysłów i rozwiązań – tworzenie nowych symboli, znaków, alegorii i sytuacji nieistniejących fizycznie.
4. Podejmowanie działań innowacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym – sztuka i nauka.
5. Integracja procesów percepcji i kreacji, umiejętność wyrażania językiem sztuki własnego obrazu świata.
6. Tworzenie rozwiązań zaskakujących i niekonwencjonalnych, adekwatnych do posiadanej wiedzy.
7. Świadome działanie twórcze.

Treści:

- Sztuka końca XIX wieku do współczesności.
- Historia przemian konwencji artystycznych w sztukach plastycznych na przestrzeni dziejów.
- Ćwiczenia w odczytywaniu treści ikonograficznych i formalnych w dziele sztuki.
- Tworzenie obrazów wynikających z analizy zmieniających się sytuacji społecznych i przeżyć ludzi.

- Formy użytkowe – umiejętność wartościowania i projektowania.
- Kompozycja i aranżacja przestrzenna.
- Wykorzystanie specyficznych efektów plastycznych przy użyciu komputera – multiplikacje, deformacja, kadrowanie (grafika komputerowa).
- Fotografia – warsztat, tworzenie niekonwencjonalnych kompozycji fotograficznych.
- Umiejętność dostrzegania podobieństw i różnic w rysunku manualnym, fotografii i rysunku komputerowym.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Korzystanie z wiedzy o sztukach plastycznych w odbiorze i wartościowaniu dzieł sztuki, architektury, rzeźby, malarstwa, filmu, teatru itp.
- Rozumienie różnic konwencji artystycznych poszczególnych epok.
- Stosowanie języka komunikacji międzyludzkiej, informacje i reklama.
- Zastosowanie technik multimedialnych w aranżacji przestrzeni.
- Interdyscyplinarne wykorzystanie poznanych technik plastycznych w różnych formach użytkowych.
- Wzbogacanie warsztatu plastycznego o nowe techniki graficzne, poligraficzne, collage.
- Konfrontacje własnych doświadczeń artystycznych z poglądami i ocenami innych.

EDUKACJA OBRONNA

Zadaniem szkoły jest umożliwienie uczniom:

1. Rozwijania umiejętności praktycznych umożliwiających wykorzystanie najnowocześniejszych metod, środków dydaktycznych i badań naukowych.
2. Rozwijania umiejętności tworzenia własnych opinii i interpretacji, stwarzanie warunków do ich prezentacji oraz możliwości obrony na forum klasy (szkoły).
3. Kształtowania świadomości ekologicznej i woli sprzeciwu wobec zamysłów użycia broni masowego rażenia, (tak, aby intelektualne i emocjonalne zaangażowanie uczniów sprzyjało przekonaniu ich, że czynione zabiegi chronią przed groźnymi konsekwencjami).
4. Uświadomienie znaczenia międzynarodowych unormowań prawnych dla humanitarnego traktowania i niesienia pomocy ofiarom konfliktów zbrojnych.
5. Racjonalnego planowania i wykonywania pracy indywidualnej i zespołowej.

6. WYROBIENIA OKREŚLONYCH POSTAW (ZACHOWAŃ) I UMIEJĘTNOŚCI W KONTAKTACH Z POSZKODOWANYMI OCZEKUJĄCYMI POMOCY W RÓŻNYCH STANACH ZAGROŻENIA ŻYCIA I ZDROWIA.

7. ORIENTOWANIA SIĘ W TERENIE WG MAPY I BEZ MAPY ORAZ WYKONYWANIA RÓŻNYCH POMIARÓW.

Treści:

– Zagrożenia ludności w czasie pokoju i w czasie wojny

- a)
zagrożenia ekologiczne
- b)
współczesne środki rażenia
- c)
zachowanie się ludności w rejonach porażenia.

– Zadania Obrony Cywilnej

- a)
ogólne wiadomości o ochronie ludności
- b)
obowiązki obywateli.

– Międzynarodowe prawo humanitarne

- a)
międzynarodowa pomoc humanitarna
- b)
Konwencje Genewskie i Protokoły Dodatkowe.

– Powszechna samoobrona ludności

- a)
zbiorowe sposoby ochrony ludności
- b)
indywidualne środki ochrony ludności
- c)
przyrządy rozpoznania skażeń i zakażeń
- d)
profilaktyka przeciwpożarowa
- e)
akcja ratunkowa w rejonie porażenia.

– Szkolenie sanitarne

- a)
postępowanie w stanach zagrożenia życia i zdrowia ludzkiego
- b)
pierwsza pomoc w nagłych wypadkach i zachorowaniach
- c)

ewakuacja poszkodowanych (transport)

d)

opieka nad poszkodowanym i chorym w domu

e)

współczesne zagrożenia zdrowia ludzkiego.

– Terenoznawstwo

a)

orientacja w terenie

b)

czytanie map i planów

c)

marsz wg azymutu.

– Elementy dyscyplinujące w działaniach zespołowych na terenie szkoły

– Strzelectwo

a)

podstawowe zasady strzelania

b)

przygotowanie i strzelanie sportowe.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

– Analizowanie i syntezywanie informacji pochodzących z różnych źródeł.

– Wykorzystywanie różnorodnych technik pozyskiwania, selekcji, interpretacji, przetwarzania oraz przechowywania informacji.

– Przedstawianie własnych (indywidualnych bądź zespołowych) rozwiązań np. działań ekologicznych, organizacji akcji ratunkowej, organizacji pomocy ludności znajdującej się w rejonach porażenia itp.

– Obrona, dowodzenie i uzasadnienie słuszności własnej opinii na forum publicznym (klasa, szkoła itp.).

– Definiowanie podstawowych pojęć i posługiwanie się fachową terminologią w zakresie niezbędnym, objętym programem.

– Posługiwanie się sprzętem techniczno-wojskowym, będącym na wyposażeniu OC.

– Planowanie i symulowanie akcji ratunkowych na terenie szkoły.

– Dokonywanie rozpoznania i analizy pomiarów skażeń i zakażeń.

– Rozwiązywanie podstawowych problemów związanych z zagrożeniem regionalnym itp.

- Rozpoznawanie stanów chorobowych i zaburzeń czynności życiowych oraz dokonywanie wyboru odpowiedniej metody i sposobu ratowania życia i zdrowia.
- Postępowanie według określonego schematu ratunkowego w zależności od rodzaju rozległości i umiejscowienia urazu.
- Zapobieganie zakażeniom i powikłaniom w procesie gojenia się ran.
- Posługiwanie się środkami pierwszej pomocy.
- Ewakuacja poszkodowanych, zabezpieczenie do transportu.
- Pielęgnowanie obłożnie chorego w domu.
- Właściwe zachowanie się podczas uroczystości szkolnych i państwowych.
- Czytanie i posługiwanie się topograficzną mapą wojskową .
- Dokonywanie pomiarów na mapie i w terenie.
- Przygotowanie i wykonanie marszu według azymutu.
- Posługiwanie się środkami łączności, przekazanie meldunku na hasło "Ratunek".
- Dokonanie przeglądu, czyszczenia i konserwacji broni.
- Wykonanie poszczególnych rodzajów strzelań.

ETAP V

EDUKACJA PRZEDMIOTOWA – ROZSZERZONA

Zadaniem szkoły na tym etapie jest kontynuowanie działań podjętych wcześniej, a w szczególności:

1. Stworzenie warunków sprzyjających realizacji celów życiowych uczniów, rozwojowi ich zainteresowań, pracy indywidualnej nad wybranymi dziedzinami wiedzy.
2. Uczenie analizowania i oceniania zjawisk społecznych, krytycznego podejścia do różnych aspektów rzeczywistości.
3. Wspieranie aktywnych i innowacyjnych postaw wobec świata; przygotowanie do udziału w rozwoju społeczności z pełnym szacunkiem dla wartości uniwersalnych, godności ludzkiej i jedności świata natury.
4. Ułatwienie uczestnictwa w kulturze i wspieranie rozwoju twórczości.
5. Przygotowanie do korzystania (i sporządzenia własnego) nowoczesnego warsztatu pracy intelektualnej.

EDUKACJA POLONISTYCZNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Poszerzanie i doskonalenie znajomości literatury i kultury własnego narodu na tle dorobku kulturowego świata.
2. Wdrażanie do świadomego posługiwania się różnymi formami wypowiedzi, nadawania im zamierzonego charakteru stylistycznego.
3. Zapoznanie z różnymi odmianami polszczyzny współczesnej (dialekt, gwara, żargon, słownictwo środowiskowe i zawodowe).
4. Wzmocnienie potrzeby stałej dbałości o czystość i poprawność języka mówionego i pisanego w wersji oficjalnej i potocznej.
5. Pogłębienie wrażliwości na agresję słowną, wulgaryzmy, manipulację językową, nadużywanie zapożyczeń.
6. Motywowanie do stałego wzbogacania leksykalnego i frazeologicznego zasobu polszczyzny.
7. Zachęcanie do samodzielnych interpretacji czytanych tekstów i krytycznego konfrontowania ich z poglądami innych.
8. Doskonalenie myślenia syntetycznego i umiejętności dokonywania uogólnień w odniesieniu do problemów występujących w materiale językowym, literackim i kulturowym przewidzianym programem szkolnym i poznany samodzielnie przez ucznia.
9. Doskonalenie umiejętności myślenia abstrakcyjnego, zajmowania stanowiska, argumentowania i wnioskowania, obrony własnych przekonań i sądów.
10. Stworzenie okazji do zastosowania zdobytej wiedzy przy wyborach wyższych wartości w celu świadomego kształtowania siebie.
11. Kształcenie dojrzałości moralnej i emocjonalnej, poczucia odpowiedzialności za siebie i drugiego człowieka.
12. Stwarzanie warunków do podejmowania indywidualnych i zespołowych decyzji dotyczących doboru treści uczenia się, zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, dalszej nauki, itp.
13. Nauczenie integrowania zdobytej wiedzy zgodnie z zainteresowaniami i możliwościami oraz jej wykorzystanie do dalszego rozwoju i wyboru przyszłego zawodu.
14. Nauczenie korzystania z nowocześnie zorganizowanych bibliotek, videotek, programów komputerowych, innych zbiorów danych.
15. Kształcenie nawyków samodzielnej pracy (samokształcenie, samodoskonalenie).

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Swobodne wypowiadanie się na temat przewidzianych w wykazie i poznanych indywidualnie lektur, wydarzeń kulturalnych, uczestnictwa w życiu szkoły i środowiska.
- Praktyczne stosowanie zasad poprawności językowej i środków stylistycznych w tworzeniu spójnych, przejrzystych kompozycyjnie tekstów.
- Sprawne i poprawne formułowanie myśli i sądów w różnych odmianach przekazów mówionych i pisanych np. szkic krytyczny, komentarz, głos w dyskusji, referat.
- Przygotowanie dłuższych wypowiedzi w mowie i piśmie na określony temat.
- Analizowanie, syntetyzowanie i łączenie tych umiejętności w odniesieniu do poznanych utworów literackich i publicystycznych oraz innych tekstów kultury.
- Dostrzeganie wspólnej problematyki i ponadczasowych wartości w dziełach różnych epok i różnych kręgów kulturowych.
- Odczytywanie intencji nadawcy oraz dosłownych i ukrytych znaczeń tekstów.
- Myślenie abstrakcyjne związane m.in. z odczytywaniem tekstów i różnym ich interpretowaniem.
- Stosowanie zasad komunikacji międzyludzkiej, w tym sztuki negocjacji.
- Rozpoznawanie manipulacji językowej (np. kłamstwa, nieuczciwości, agresji słownej) i zjawisk powodujących niejednoznaczność wypowiedzi.
- Planowanie i redagowanie, poprawianie (adiustacja) tekstów własnych.
- Odpowiedzialne formułowanie własnych sądów i opinii, umiejętne powoływanie się na zdanie innych.
- Reprezentowanie zespołu (kolegów, grupy) z zachowaniem pełnego obiektywizmu w przekazywaniu uzgodnionych ocen, wniosków, postulatów.
- Efektywne planowanie i organizowanie własnej pracy umysłowej.
- Gromadzenie wiedzy szkolnej i pozaszkolnej, tworzenie z niej spójnej całości i stosowanie w praktyce – również w celach samokształceniowych.
- Korzystanie z katalogów, zestawień, wykresów, tabel, instrukcji w poszukiwaniu informacji zgodnych z zainteresowaniami i potrzebami praktycznymi (zawodowymi).

Lektura (dla etapu IV i V)

Autorzy programu zdecydują, które utwory z wykazu przedstawionego w etapie IV mają poznać uczniowie na etapie V.

EDUKACJA HISTORYCZNA

Zadaniem szkoły jest umożliwienie uczniom:

1. Zapoznania się z metodologią naukowego poznawania i opisywania przeszłości.
2. Poszerzania zakresu wiedzy historycznej w warunkach indywidualnej i zespołowej pracy uczniów.
3. Samodzielnej interpretacji i weryfikacji różnych typów materiałów źródłowych.
4. Zastosowania posiadanej wiedzy do samodzielnego tworzenia obrazu przeszłości.
5. Przygotowywania rozwiniętych wypowiedzi ustnych i pisemnych spełniających kryteria warsztatu naukowego historii.

Treści:

– Treści nauczania na etapie V określają nauczyciele i uczniowie na podstawie propozycji treści fakultatywnych zawartych w programach nauczania. Zestaw treści fakultatywnych winien zawierać propozycje różnorodnych sposobów poszerzania zakresu wiedzy i kompetencji ucznia w stosunku do poziomu osiągniętego w poprzednim etapie nauczania, a jednocześnie ułatwiać przygotowanie do egzaminu maturalnego i dalszych etapów edukacji.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Udział w życiu społecznym, politycznym i kulturalnym.
- Samodzielne zbieranie, interpretowanie, przetwarzanie i przechowywanie różnego typu informacji przydatnych do rekonstrukcji, opisu i oceny przeszłości.
- Przedstawianie wyników pracy i opinii (indywidualnej lub zespołu) i dyskusji/polemiki na forum publicznym.
- Podejmowanie dalszej edukacji humanistycznej na poziomie szkoły wyższej.

EDUKACJA OBYWATELSKA

Zadaniem szkoły jest:

1. Dostarczenie wiedzy na temat zasad funkcjonowania demokratycznego państwa prawa.
2. Pomoc w zrozumieniu procesów i wydarzeń politycznych, społecznych i ekonomicznych oraz zachęcanie do zajęcia wobec nich własnego stanowiska.
3. Przygotowanie do samodzielnego udziału w życiu publicznym – wykorzystywania w praktyce zdobytej wiedzy o zasadach tworzenia i działania instytucji życia publicznego.
4. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności ze sprawy publiczne.

5. Przygotowanie do przedstawiania i obrony własnej opinii na forum publicznym.
6. Modelowanie i wspieranie postawy tolerancji światopoglądowej, politycznej, etnicznej i rasowej.
7. Pomoc w zorientowaniu się w wymogach rynku pracy i perspektywach zatrudnienia.

Treści:

- Fundamentalne zasady demokracji; rządy prawa, trójpodział władz, prawa człowieka, konstytucjonalizm, suwerenność.
- Rządy demokratyczne a autorytaryzm i totalitaryzm.
- Prawa i wolności; katalog praw, dokumenty, granice, mechanizmy ochrony.
- Społeczeństwo obywatelskie; formy udziału obywateli w życiu publicznym, stowarzyszenia, samorząd zawodowy, związki zawodowe, partie polityczne, opinia publiczna, środki masowego przekazu.
- Społeczeństwo polskie; struktura i przemiany.
- Modele ustrojowe państw demokratycznych.
- Współczesne ideologie i doktryny polityczne.
- Ustrój państwowy RP; debata konstytucyjna i jej rezultaty, organy władzy i ich kompetencje.
- Samorząd terytorialny; społeczność lokalna, samorząd a państwo, powiązania regionalne i globalne.
- System prawny RP; obywatel wobec prawa, zasady tworzenia i egzekwowania prawa, organy ochrony prawnej.
- Gospodarka rynkowa; mechanizmy mikro- i makroekonomiczne, międzynarodowe powiązania gospodarcze, warunki prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce.
- Problemy okresu transformacji, w tym: prywatyzacja, przemiany na rynku pracy, reforma ubezpieczeń społecznych, zagrożenia dla polskiej demokracji.
- Polska w Europie, Polska w świecie; polityka międzynarodowa, Polska i Unia Europejska, Polska i NATO.
- Problemy współczesnego świata; ład międzynarodowy, nierówności społeczne, bieda i głód, wojny i konflikty, migracje, uchodźcy, choroby cywilizacyjne i społeczne.
- Obszary demokracji w życiu szkoły; prawo szkolne, procedury demokratyczne możliwe do zastosowania w szkole, mechanizmy ochrony praw ucznia.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Orientowanie się w procesach oraz wydarzeniach społecznych i politycznych, tworzenie ich interpretacji oraz ocen.
- Ogólna znajomość polskiego systemu prawnego oraz podstawowych norm prawnych, (w tym niektórych norm dotyczących prawa pracy i podatków).
- Prezentacja i obrona własnych opinii w ramach polemiki i dyskusji na forum publicznym, prowadzenie zebrań, podsumowanie dyskusji.
- Podejmowanie decyzji dotyczącej dalszego kształcenia się i pracy.
- Poszukiwanie pracy, w tym ocena własnych możliwości, pisanie życiorysu, autoprezentacja.
- Znajomość zakresu i trybu działania urzędów i instytucji służących obywatelom oraz umiejętności załatwiania w nich spraw.

EDUKACJA FILOZOFICZNA

Zadaniem szkoły jest umożliwienie uczniom:

1. Poznania podstawowej wiedzy filozoficznej, jej wpływu na ludzkie postępowanie, stosunek do świata i relacje między ludźmi.
2. Ukształtowania aktywnej postawy wobec świata opartej na wrażliwości moralnej, poczuciu odpowiedzialności za los własny i innych ludzi.
3. Pogłębienia samowiedzy poprzez uświadomienie ważnych zagadnień związanych z istnieniem w świecie i w społeczeństwie.
4. Twórczego poszukiwania własnej tożsamości.

Treści:

- Ja poznające świat. Człowiek w porządku wszechświata. Natura człowieka. Godność człowieka. Znaczenie kultury i cywilizacji.
- Wybrane kierunki współczesnej psychologii (neopsychoanaliza, behawioryzm, psychologia humanistyczna).
- Sens i wartości ludzkiego istnienia.
- Główne problemy współczesnej moralności.
- Filozofia polityki.
- Filozofia współczesna, najważniejsze kierunki (filozofia analityczna, filozofia nauki, tomizm współczesny, fenomenologia, egzystencjalizm, marksizm, hermeneutyka, filozofia dialogu, postmodernizm).

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Znajomość europejskiego i światowego dorobku kulturowego.
- Prezentowanie podstawowych kontrowersji w myśli filozoficznej XIX i XX wieku.
- Znajomość zasad kierowania własnym rozwojem i tworzenia harmonii wewnętrznej.
- Znajomość zasad harmonijnego współistnienia i współdziałania ze środowiskiem społecznym i przyrodniczym.
- Dowodzenie wybranych tez filozoficznych.
- Znajomość tradycji i dorobku kulturowego własnego narodu, umiejętności wiązania wybranych idei filozoficznych z ideologią społeczną, polityką, nauką, literaturą i sztuką.

JĘZYK OBCY NOWOŻYTNY

Zadaniem szkoły jest:

1. Zapewnienie kontynuacji poprzedniego etapu, zwłaszcza w zakresie doskonalenia umiejętności już nabytych;
2. Zapewnienie orientacji w ofertach i wymaganiach rynku pracy;
3. Umożliwienie przygotowania do kontynuowania kształcenia na szczeblu akademickim;
4. Zapewnienie możliwości używania języka jako narzędzia, szczególnie w nauczaniu interdyscyplinarnym;
5. Umacnianie pozytywnego wizerunku własnego;
6. Zapewnienie odpowiedniego przygotowania do podejmowania różnych ról społecznych, wykształcenie odpowiednich postaw do dalszego, samodzielnego poszerzania wiedzy.

CEL ETAPOWY: osiągnięcie poziomu umożliwiającego biegle posługiwanie się językiem w kraju języka docelowego oraz używanie języka obcego jako języka roboczego.

Treści:

- Poszerzone potraktowanie komponentu kulturowego z wyeksponowaniem etyki i stylów pracy.
- Poszerzona ekspozycja na autentyczny język mówiony i pisany z uwzględnieniem stylu formalnego i nieformalnego.
- Zapoznanie z głównymi odmianami języka obcego.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Praktyczne posługiwanie się językiem na poziomie zaawansowanym;
- Prowadzenie i podtrzymywanie rozmowy;
- Pisanie własnego curriculum vitae oraz kompetentne uczestnictwo w rozmowie o pracę;
- Samodzielne uczenie się oraz korzystanie z różnych źródeł i technik informacyjnych.

JĘZYK ŁACIŃSKI I KULTURA ANTYCZNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Umożliwienie uczniom opanowania języka łacińskiego w takim stopniu, aby mogli rozumieć i poprawnie tłumaczyć z pomocą słownika oryginalne teksty łacińskie.
2. Zapoznanie uczniów z próbkami tekstów autorów reprezentatywnych dla literatury antycznej i dla jej recepcji oraz literatury polsko-łacińskiej.
3. Kształcenie umiejętności analizy tekstu na różnych poziomach: treściowym, stylistycznym i artystycznym.
4. Przygotowanie do interpretowania tekstów, formułowania i wyrażania sądów.

Treści:

- Nauczanie języka łacińskiego.

1. Nauczanie gramatyki i leksyki w zakresie umożliwiającym tłumaczenie i analizę tekstów oryginalnych z wykorzystaniem słownika.
2. W nauczaniu języka nie powinno zabraknąć fragmentów tekstów następujących pisarzy: Cezar, Cyceon (list, mowa, traktat), Horacy, Owidiusz, Wergiliusz, autorzy polsko-łacińscy.

- auczanie kultury antycznej

1. Elementy historii starożytnej jako komentarz i tło dla tłumaczonych tekstów:

- a) chronologia,
- b) instytucje państwowe i formy sprawowania rządów,
- c) prawo i sądownictwo,
- d) wojskowość,
- e) centra i peryferia cywilizacji i kultury śródziemnomorskiej.

2. Literatura grecka i rzymska:

- a)
cechy poezji i prozy łacińskiej,
- b)
dramat antyczny,
- c)
wybrane zagadnienia filozoficzne.

3. Geneza wybranych gatunków literackich.

4. Łacina jako język sakralny.

5. Wpływ łaciny na kształt struktury i słownictwa współczesnych języków europejskich.

6. Osiągnięcia starożytnych w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych i technicznych.

7. Dziedzictwo antyku w kulturze europejskiej z podkreśleniem jego znaczenia dla kultury polskiej.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Tłumaczenie z pomocą słownika oryginalnych tekstów łacińskich.
- Analizowanie i interpretowanie tłumaczonych tekstów, sporządzanie komentarza.
- Prawidłowe stosowanie w wypowiedziach wyrażen i terminów pochodzących z języków klasycznych.
- Wykorzystywanie znajomości języka łacińskiego do lepszego rozumienia zjawisk językowych zachodzących w polszczyźnie i innych językach nowożytnych.
- Poprawne formułowanie myśli i sądów.
- Dostrzeganie ponadczasowych wartości w dziełach z odległych epok i rozumienie ich znaczenia dla współczesnej kultury polskiej i światowej.

EDUKACJA CZYTELNICZA I INFORMACYJNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Uporządkowanie i utrwalenie umiejętności nabytych w poprzednich etapach edukacji.
2. Stworzenie warunków do osiągnięcia dojrzałości i sprawności czytelniczej.
3. Przygotowanie do korzystania z automatyzowanej biblioteki (mediateki) jako centrum globalnej informacji.
4. Ułatwianie i pomoc w wyborze dalszej drogi życiowej.

Treści:

- Własny warsztat pracy samokształceniowej, syntetyzowanie wiedzy.
- Książka jako źródło głębszych przeżyć (duchowych, intelektualnych, artystycznych).
Książka a inne środki przekazu.
- Utwór literacki i jego krytyczna ocena (dobra – zła książka, arcydzieło, kicz, zjawisko mody czytelniczej).
- Osobowość człowieka a wzorce (literackie, społeczne, historyczne); odpowiedzialność, godność, otwartość, samodzielność w myśleniu i działaniu.
- Literatura fachowa i informacyjna jako pomoc w wyborze zawodu i drogi życiowej.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Organizowanie własnej pracy służącej samokształceniu i rozwojowi osobowości.
- Posługiwanie się najnowszymi technologiami informacyjnymi.
- Syntetyzowanie wiadomości z różnych dziedzin wiedzy.
- Dokonywanie wyborów czytelniczych.
- Ocenianie faktów, zdarzeń i postaw w odniesieniu do literatury, wydarzeń dziejowych i własnych doświadczeń.
- Korzystanie z bibliotek o różnych profilach zbiorów; odnajdywanie dokumentów w archiwach, ośrodkach normalizacji i in.
- Precyzowanie własnych ideałów i planów życiowych.

EDUKACJA MEDIALNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Ukształtowanie prawdziwego obrazu "kultury mediów" i jej oddziaływania na różne obszary życia społecznego.
2. Doskonalenie samodzielnego projektowania i konstruowania przekazów medialnych.
3. Przygotowanie do wyrażania swoich ocen, opinii i recenzji konkretnych komunikatów medialnych.

Treści:

- Kultura mediów i ich cechy. Wpływ mediów na różne aspekty życia człowieka.
- Media publiczne i prywatne – zadania i interesy. Wpływ gustów publiczności na charakter przekazów medialnych – rynkowość mediów i jej społeczne skutki.

- Podstawy pisania recenzji sprawozdawczych i krytycznych.
- Pojęcie czwartej władzy i jego uzasadnienie. Technopol, globalna wioska, homogenizacja kultury, akulturacja, globalizacja.
- Polski teatr ludowy jako źródło rodzimej twórczości teatralnej (dla porównania ukazanie podobnych źródeł w teatrze włoskim, angielskim czy rosyjskim).
- Spotkania z twórcami radia, teatru, filmu i TV; rozmowa o ich pracy i twórczości.
- Własne próby scenariuszy i realizacja przedstawień teatralnych i filmowych oraz audycji radiowych i programów telewizyjnych (w indywidualnych przypadkach).

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Postrzeganie roli i funkcji mediów w szerszym kontekście cywilizacyjno-kulturowym.
- Dostrzeganie tendencji i intencji stacji i sieci radiowych, telewizyjnych, prasowych.
- Rozumienie związków pomiędzy tymi zjawiskami a niektórymi zmianami zachowań się ludzi, grup zawodowych i całych społeczeństw.
- Formułowanie ocen, opinii i recenzji wybranych komunikatów i ich grup.
- Tworzenie podstawowych komunikatów medialnych.

Uwaga!

W końcowych klasach przedmaturalnych należy zapewnić możliwość wyboru studiów w zakresie poszczególnych rodzajów mediów poprzez umożliwienie (wskazanie) potrzebnych kontaktów, wyznaczanie dodatkowych zadań w trybie indywidualnym.

Teatr amatorski i koła zainteresowań filmem i przekazem audiowizualnym powinny stanowić niezbędne uzupełnienie programu nauczania we współczesnej szkole.

EDUKACJA BIOLOGICZNA

Zadaniem szkoły jest stworzenie warunków do:

1. Integracji zdobytej wiedzy biologicznej.
2. Pogłębiania wiedzy biologicznej w kierunku wybranym przez ucznia – przydatnym na wyższym etapie kształcenia.
3. Wartościowania teorii i hipotez w naukach przyrodniczych.
4. Poznawania niewyjaśnionych dotychczas faktów przyrodniczych.
5. Analizowania potrzeb stawianych przez społeczeństwo naukom biologicznym.

6. Poznawania pozytywnych i negatywnych skutków osiągnięć nauk biologicznych.

Treści:

- Molekularne aspekty przebiegu procesów na różnych poziomach organizacji życia.
- Regulacja procesów zachodzących na różnych poziomach złożoności świata żywego.
- Ingerencje człowieka w przebieg różnych procesów życiowych (inżynieria genetyczna, inżynieria embrionalna, biotechnologia, współczesna medycyna i hodowla, inżynieria środowiskowa) – granice wyznaczone stanem wiedzy i poczuciem odpowiedzialności.
- Zagadnienia uzgodnione przez nauczyciela i uczniów, a ułatwiające uzupełnienie i integrację wiedzy przed maturą i egzaminem na studia.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Wartościowanie sposobów ingerencji człowieka w procesy przyrodnicze.
- Interpretowanie zjawisk i problemów biologicznych.
- Korzystanie z metodologicznych zasad poznania naukowego w planowanych badaniach biologicznych.
- Analizowanie związku między budową i funkcją na różnych poziomach organizacji żywej materii.
- Integrowanie wiedzy z różnych dziedzin do wyjaśniania zjawisk biologicznych.
- Zbieranie i opracowywanie informacji koniecznych do wyjaśniania zjawisk biologicznych.

EDUKACJA ZDROWOTNA

Zadania, treści i kompetencje takie, jak w etapie IV z rozszerzeniem następujących treści:

1. Karmienie piersią.
2. Czynniki ryzyka miażdżycy.
3. Praca; wypoczynek; czas wolny; zmęczenie; relaks.
4. Ludzie sprawni inaczej i ich potrzeby.
5. Negocjacje, asertywność.
6. Rodzinne aspekty kulturowe, etyczne, moralne, prawne, społeczne, ekonomiczne.
7. Przemiany w życiu małżeńskim i rodzinnym, problemy w życiu rodziny (choroby, uzależnienia, przemoc, bezrobocie) i ich skutki.

8. Historyczne, kulturowe, psychologiczne, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania podaży i popytu środków uzależniających; przepisy prawne.

WYCHOWANIE FIZYCZNE

Zadaniem szkoły jest stworzenie warunków do:

- 1)
Podejmowania samodzielnych działań i dbałości o harmonijny rozwój fizyczny ze szczególnym uwzględnieniem indywidualnych właściwości morfo-funkcjonalnych młodych kobiet i mężczyzn.
- 2)
Doskonalenia umiejętności sterowania własnym rozwojem fizycznym, dbałości o ciało w zdrowiu i chorobie.
- 3)
Doskonalenia umiejętności rekreacyjno-sportowych głównie z zakresu "sportów całego życia" zapewniających uczestnictwo w kulturze fizycznej zarówno w młodości, jak i w życiu dorosłym.
- 4)
Pogłębiania wiedzy oraz utrwalania zasad samodzielnego (indywidualnego i zespołowego) uczestnictwa w wybranych dziedzinach sportowo-rekreacyjnych jako jednego z wartościowych sposobów samorealizacji i racjonalnego spędzania wolnego czasu z pożytkiem dla zdrowia fizycznego i psychicznego.
- 5)
Przygotowania do roli organizatora (z możliwością uzyskania odpowiednich uprawnień np. sędziego, pomocnika instruktora itp.) oraz odbiorcy widowisk sportowych.
- 6)
Zdobywania wiedzy z dziejów sportu, olimpizmu jako znaczącego składnika kultury ogólnoludzkiej.
- 7)
Rozwijania wrażliwości wobec zagrożeń współczesnej cywilizacji oraz troski o stan środowiska naturalnego, kształtowania odpowiedzialności za stan własnego zdrowia i innych osób, a w szczególności najbliższej rodziny i przyszłych swoich dzieci.
- 8)
Organizowania zajęć fakultatywnych z zakresu "sportów całego życia".

Treści:

- Podwyższanie sprawności morfo-funkcjonalnej przez samodzielne stosowanie ćwiczeń wzmacniających muskulaturę i stymulujących funkcjonowanie układu krążeniowo-oddechowego.
- Podwyższanie sprawności kondycyjnej i koordynacyjnej przez samodzielny dobór ćwiczeń z odpowiednim obciążeniem, na stosownym dystansie, z doбором odpowiednich przyborów i przyrządów.
- Doskonalenie umiejętności:
 - a)

użytecznych: poruszanie się z wdziękiem i gracją (dziewczęta), poprawnego wykonywania codziennych czynności ruchowych np. dźwiganie itp.

b)

rekreacyjno-sportowych z zakresu wybranych (ulubionych) dziedzin – "sportów całego życia" – indywidualnych i zbiorowych,

c)

relaksacyjnych przeciwdziałających zmęczeniu i znużeniu,

d)

organizacyjnych: samodzielnego organizowania imprez sportowych, rekreacyjnych i turystycznych; zdobywanie uprawnień organizatora, instruktora i sędziego w wybranych dziedzinach sportu i rekreacji,

e)

działania na rzecz zdrowia i sprawności fizycznej.

– Wiedza o:

a)

funkcjonowaniu organizmu – adaptacji do wysiłku, regeneracji sił i czynnego wypoczynku,

b)

kształtowaniu sprawności fizycznej i ocenie poziomu jej rozwoju lub regresu – aktualnie i w przyszłości (w zależności od wieku),

c)

organizacji i sędziowaniu imprez sportowych, rekreacyjnych i turystycznych,

d)

historii sportu, olimpizmu,

e)

sposobach zapobiegania zmęczeniu i znużeniu, zapobieganiu chorobom cywilizacyjnym i uzależnieniom.

– Działania wychowawcze:

a)

utrwalanie motywacji do świadomego uczestnictwa w różnorodnych formach aktywności sportowo-rekreacyjnej i turystycznej,

b)

utrwalanie umiejętności samostwierdzenia rozwojem fizycznym i samodoskonalenia sprawnościowo-ruchowego,

c)

kształtowanie odpowiedzialności za stan własnego zdrowia i innych, w tym także (w przyszłości) własnej rodziny,

d)

utrwalanie poczucia współodpowiedzialności za stan środowiska naturalnego i przeciwdziałania zagrożeniom cywilizacyjnym.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

– Określanie podstawowych parametrów wydolnościowych: rytmu serca i oddechu przy różnego rodzaju obciążeniach wysiłkowych.

– Biegłość w:

a)
stosowaniu ćwiczeń kształtujących prawidłową sylwetkę oraz sprawność kondycyjną i koordynacyjną,

b)
ocenie poziomu rozwoju sprawności fizycznej.

– Wykorzystanie wybranych indywidualnych i zespołowych form rekreacyjno-sportowych i turystycznych w celu racjonalnego spędzania czasu wolnego, dla zdrowia fizycznego i psychicznego (sporty całego życia).

– Stosowanie różnorodnych form relaksacji i czynnego wypoczynku po pracy umysłowej i fizycznej.

– Wiedza o wpływie aktywności fizycznej na zapobieganie chorobom cywilizacyjnym i uzależnieniom.

EDUKACJA CHEMICZNA

Zadaniem szkoły jest umożliwienie uczniom:

1. Posługiwania się terminologią i symboliką chemiczną oraz diagramami, tabelami i wykresami podczas przekazywania informacji i argumentowania własnych racji;

2. Utrwalania umiejętności w projektowaniu etapów badań, ich interpretacji – na podstawie poznanej wiedzy chemicznej i z dziedzin pokrewnych;

3. Posługiwania się naukowym podejściem do interpretacji procesów chemicznych;

4. Opanowania umiejętności ustawicznego pogłębiania nabytej wiedzy;

5. Zdobywania wiadomości i umiejętności niezbędnych do podjęcia przyszłych studiów i pracy zawodowej.

Treści:

– Budowa materii (atomy, cząsteczki, kryształy – współczesne poglądy w ujęciu niematematycznym, elementy spektroskopii, promieniotwórczość pierwiastków i jej praktyczne konsekwencje).

– Reakcje chemiczne (energetyka, kinetyka, stany równowagi chemicznej z uwzględnieniem roli temperatury, ciśnienia oraz stanu skupienia układu).

– Elektrochemia (ogniwa i elektroliza).

– Chemia nieorganiczna (charakterystyka pierwiastków chemicznych tworzących bloki, grupy, okresy; struktura, właściwości, otrzymywanie i zastosowanie wybranych substancji).

– Chemia organiczna z elementami biochemii (otrzymywanie, struktura, właściwości i zastosowanie wybranych substancji, rodzaje izomerii).

- Chemia analityczna (zadania i podstawowe metody).
- Rola chemii w życiu gospodarczym, społecznym i ochronie środowiska naturalnego.

Należy w różnorodny sposób pogłębiać treści merytoryczne IV etapu edukacji, jednocześnie poszerzać zakres wiedzy i kompetencji z uwzględnieniem wymogów egzaminu maturalnego i dalszego kształcenia oraz lokalnych uwarunkowań.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Wyjaśnianie właściwości substancji i przebiegu reakcji chemicznej na podstawie odpowiednich modeli i teorii.
- Rozwiązywanie problemów chemicznych, w tym obliczeniowych.
- Krytyczna ocena informacji chemicznych uzyskiwanych z różnych źródeł.
- Posługiwanie się zdobytą wiedzą chemiczną w życiu codziennym.
- Działanie na rzecz lokalnej społeczności, gospodarki i ochrony środowiska naturalnego.

EDUKACJA EKOLOGICZNA

Treści:

- Ekonomiczne i społeczne aspekty związków między człowiekiem i jego działalnością a środowiskiem (korzyści ze środowiska, straty związane z jego eksploatacją).
- Energetyka alternatywna – odnawialne źródła energii (energia słoneczna, wiatru, geotermiczna, biomasy, wód i in.).
- Nowe technologie i techniki produkcji rolnej, nastawione na wzrost wielkości produkcji (np. inżynieria genetyczna) oraz jej jakość (np. rolnictwo ekologiczne). Intensyfikacja produkcji rolnej i związane z nią zagrożenie erozją genetyczną.
- Polityka ekologiczna państwa – konstytucja, ustawy i uchwały Sejmu i Senatu RP ratyfikowane przez RP konwencje międzynarodowe odnoszące się do spraw środowiska i jego ochrony oraz ich wpływ na życie społeczno-gospodarcze w kraju.
- Podstawowe przesłania idei trwałego i zrównoważonego rozwoju (ekorozwoju) oraz niezbędne warunki jego wdrażania.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Dobieranie i łączenie w logiczne sekwencje informacji o zagrożeniach dla współczesnej cywilizacji związanych z nieracjonalnym korzystaniem z zasobów i nierównomiernym poziomem życia w różnych regionach świata.
- Ocena działalności ekologicznych organizacji pozarządowych – ich roli, celów i form działania oraz zgodności z polityką ekologiczną państwa.

– Podejmowanie racjonalnych działań służących poprawie stanu środowiska w skali lokalnej i regionalnej.

EDUKACJA FIZYCZNA I ASTRONOMICZNA

Zadaniem szkoły jest umożliwienie uczniom:

1. Zdobycia ogólnej orientacji co do kierunków badań w fizyce i astronomii współczesnej.
2. Poznania i stosowania różnorodnych metod badania przyrody.
3. Rozwijania zainteresowań badawczych w zakresie fizyki i astronomii.
4. Kształtowania postaw prośrodowiskowych.
5. Włączania się w działanie na rzecz społeczności lokalnej w zakresie badań i ochrony środowiska.
6. Samokształcenia w zakresie fizyki i astronomii.
7. Wstępnego przygotowania do wybranego zawodu.

Treści:

– Ruch i siły

a)

Dynamika cieczy i gazów.

b)

Ruch z uwzględnieniem różnych sił oporu.

c)

Ruch obrotowy. Zasada zachowania momentu pędu.

– Fizyczne podstawy urządzeń elektronicznych.

– Elementy Szczególnej i Ogólnej Teorii Względności

– Dualizm korpuskularno-falowy

– Cząstki elementarne. Elementy astrofizyki i kosmologii.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

– Posługiwanie się procedurami badawczymi stosowanymi w fizyce i astronomii.

– Posługiwanie się zintegrowaną wiedzą przyrodniczą do rozwiązywania problemów fizycznych.

– Wyjaśnianie zjawisk fizycznych na podstawie znanych praw i wiedzy o strukturze materii.

- Posługiwanie się wiedzą fizyczną w technice i ochronie środowiska.
- Przedstawianie wyników własnych badań za pomocą tabel, wykresów, diagramów itp. posługując się narzędziami informatycznymi.
- Posługiwanie się modelami i teorią przewidywania zarówno przebiegu zjawisk i procesów fizycznych, jak i właściwości materii.
- Modelowanie rzeczywistości przyrodniczej z wykorzystaniem metod i narzędzi informatycznych.
- Stosowanie technologii informacyjnej do wyszukiwania, przekazywania, przetwarzania i analizy danych.
- Posługiwanie się metodami matematycznymi do opisu zjawisk fizycznych i rozwiązywania problemów fizycznych.
- Posługiwanie się językiem fizyki.

EDUKACJA GEOGRAFICZNA

Zadaniem szkoły jest stworzenie uczniom warunków do:

1. Poznania przestrzeni geograficznej w regionie, kraju i świecie jako miejsca codziennej działalności w wymiarze rodzinnym, zawodowym, społecznym.
2. Oceny efektów działalności człowieka w przestrzeni geograficznej.
3. Rozumienia współdziałania ludzi w zakresie wymiany dóbr, wynikającego z międzynarodowego podziału pracy.
4. Rozumienia struktury procesów zachodzących w skali globalnej, w oparciu o systemy społeczne, ekonomiczne, polityczne, techniczne w wybranych regionach.

Treści:

- Gospodarcze, społeczne i polityczne przemiany współczesnego świata:
 - a) powiązania regionalne, międzynarodowe i globalne;
 - b) zagospodarowanie przestrzeni geograficznej w mieście i na wsi, planowanie jej rozwoju i zmian w Polsce, na wybranych przykładach państw UE i innych krajów świata;
 - c) struktura demograficzna ludności, kierunki jej zmian w ujęciu lokalnym, regionalnym, międzynarodowym i globalnym;
 - d) uwarunkowania przyrodnicze, techniczne i polityczne rozwoju rolnictwa w ujęciu lokalnym, regionalnym, globalnym;
 - e)

wpływ zmian zachodzących w gospodarce na lokalizację przemysłu;

f)
działalność usługowa, jej lokalizacja i zmiany;

g)
zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne, jego zróżnicowanie w przestrzeni geograficznej w Polsce, Unii Europejskiej i wybranych krajach świata;

h)
transformacje ekonomiczne w Europie Środkowej i Wschodniej; integracja europejska i międzynarodowa współpraca w dziedzinie gospodarczej, politycznej, kształtowania i ochrony środowiska przyrodniczego;

– Powiązania Polski z Unią Europejską w zakresie:

a)
rozwoju i jakości usług handlowych;

b)
rozwoju i jakości usług komunikacyjnych;

c)
stanu ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego;

d)
uwarunkowań prawnych i administracyjnych;

e)
bilansu ekonomicznego i społecznego wynikającego z przyjętej strategii Unii Europejskiej.

– Kierunki rozwoju w strefie pogranicza:

a)
w zakresie działań na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego;

b)
w zakresie działań na rzecz rozwoju gospodarczego;

c)
współpracy kulturalnej i oświatowej z zachowaniem wartości kulturowych narodów sąsiadujących ze sobą.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

– Opracowanie tematyki geograficznej w ujęciu lokalnym, regionalnym, krajowym, międzynarodowym i globalnym uwzględniające:

a)
gromadzenie i strukturyzowanie informacji;

b)
przetwarzanie, interpretowanie, ocenę danych;

c)
podejmowanie decyzji i uzasadnianie własnych opinii;

d)
identyfikowanie i rozwiązywanie problemów;

e)
znaczenie różnorodności kulturowej i społecznej w funkcjonowaniu społeczeństw;

f)

ocenę pracy poszczególnych członków zespołu i koordynację ich działań.

EDUKACJA MATEMATYCZNA

Zadaniem szkoły jest umożliwienie uczniowi:

1. Posługiwania się językiem danej dziedziny matematyki.
2. Analizowania sytuacji praktycznych, formułowania na ich tle problemów i podejmowania ich rozwiązywania.
3. Przeprowadzania i oceny wnioskowań dotyczących problemów matematycznych i pozamatematycznych.
4. Prezentacja wyników pracy nad problemami w stylu matematycznym.

Treści:

- Potęgi o wykładniku wymiernym, przykłady potęg o wykładnikach niewymiernych.
- Funkcje elementarne m.in. wykładnicza i logarytmiczna).
- Proste równania wykładnicze, logarytmiczne i trygonometryczne.
- Granica ciągu, funkcji, ciągłość, pochodna.
- Wielościany, bryły obrotowe i ich przekroje.
- Pola powierzchni i objętości wybranych brył.
- Analityczna charakterystyka prostych i płaszczyzn.
- Przekształcenia przestrzenne, przykłady izometrii i podobieństw.
- Prawdopodobieństwo warunkowe, niezależność zdarzeń, schemat Bernoulliego.
- Wartość oczekiwana, odchylenia standardowe.
- Różne rozkłady prawdopodobieństwa (m.in. rozkład normalny).

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Algorytmizowanie i operowanie algorytmami typu arytmetycznego, algebraicznego i geometrycznego;
- Posługiwanie się własnościami funkcji przy badaniu problemów teoretycznych i praktycznych;
- Operowanie przejściami granicznymi przy rozwiązywaniu problemów;

- Wykorzystywanie własności figur, brył, przekształceń i wektorów w sytuacjach geometrycznych;
- Operowanie modelami probabilistycznymi przy weryfikowaniu hipotez;
- Przeprowadzanie prostych dowodów i definiowania pojęć.

EDUKACJA INFORMATYCZNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Przygotowanie do świadomego wyboru informatycznego lub pokrewnego kierunku kształcenia.
2. Kształcenie samodzielności intelektualnej, odpowiedzialności za własny rozwój.
3. Przygotowanie zainteresowanej młodzieży do egzaminu maturalnego z informatyki.
4. Przygotowanie do życia i podejmowania odpowiedzialnych zadań w społeczeństwie informacyjnym.

Treści:

Algorytmika i programowanie.

Metodyczna analiza i modelowanie względnie złożonych problemów i procesów z różnych dziedzin. Przegląd algorytmów klasycznych. Wybrane zaawansowane techniki projektowania algorytmów i struktur danych: programowanie strukturalne, modułowe, zstępujące, abstrakcja danych, metoda kolejnych uściśleń. Elementy formalnej analizy algorytmów. Wprowadzenie do programowania w wybranym języku wysokiego poziomu. Zespołowa realizacja projektów programistycznych.

Bazy danych.

Bazy danych wokół nas. Podstawowe formy organizacji informacji w relacyjnych bazach danych. Przykłady projektowania relacyjnych baz danych. Wyszukiwanie informacji w bazach danych za pomocą języka zapytań. Informacje o rozproszonych bazach danych.

Nowoczesne technologie informacyjne.

Multimedia. Sieci komputerowe, lokalne i rozległe. Wyszukiwanie informacji w rozległych sieciach komputerowych. Komunikowanie się na odległość za pomocą komputera. Przygotowywanie własnych prezentacji za pomocą narzędzi technologii informacyjnej. Tworzenie dokumentów dostępnych w sieci.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Określanie sytuacji problemowej, w tym danych, celu i wyników.

- Formułowanie planu rozwiązywania problemu – wydzielenie podproblemów i wskazanie powiązań między nimi.
- Umiejętność świadomego wyboru sposobu rozwiązania problemu – skorzystania z odpowiedniego istniejącego programu lub zaprogramowania metody rozwiązania w wybranym języku programowania.
- Analizowanie poprawności algorytmu i ocena jego złożoności, testowanie programu.
- Stosowanie wybranych zaawansowanych technik algorytmicznych rozwiązywania problemów.
- Wyszukiwanie informacji w relacyjnych bazach danych za pomocą języka zapytań.
- Korzystanie z rozproszonych źródeł informacji w badaniach zjawisk społecznych, ekonomicznych, przyrodniczych.
- Przygotowywanie publicznych prezentacji z wykorzystaniem źródeł informacji dostępnych za pomocą komputera i nowoczesnych technik multimedialnych.
- Samodzielne pogłębianie wiedzy informacyjnej.
- Realizowanie złożonych projektów w zespole.
- Stosowanie technik twórczego myślenia w rozwiązywaniu niestandardowych problemów.

Ważnym zadaniem szkoły na tym etapie jest zapewnienie ogółowi młodzieży możliwości korzystania z nowoczesnej technologii informacyjnej na lekcjach innych przedmiotów i zajęciach pozalekcyjnych w celu:

- rozwiązywania problemów z różnych dyscyplin,
- korzystania z informacji zgromadzonych w bazach komputerowych,
- przygotowywania referatów i prezentacji,
- wykonywania prac na rzecz klasy, szkoły, społeczności lokalnej,
- możliwości komunikowania się na odległość,
- uczestniczenia w życiu różnorodnych społeczności – grup dyskusyjnych,
- rozwijania własnych zainteresowań.

EDUKACJA OGÓLNOTECHNICZNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Organizowanie w miarę możliwości indywidualnych form uczenia się preferowanych przez uczniów treści i kierunków aktywności technicznej.

2. Stwarzanie warunków do rozwinięcia dyspozycji psychicznych koniecznych w danych formach działań technicznych.
3. Organizowanie (szkolnych i pozaszkolnych, bądź międzyszkolnych) zespołów uczniów chętnych do poznawania wybranych dziedzin techniki).
4. Stwarzania warunków do poznania wybranych grup działalności zawodowej, dając im sposobność do podejmowania trafnych decyzji życiowych o wyborze zawodu lub kierunku kształcenia w szkole wyższej.
5. Przygotowywanie uczniów do samodzielnego radzenia sobie na trudnym rynku pracy, rozwijanie ich świadomości ekonomicznej i prawnej.

Treści:

– Uczniowie zamierzający studiować:

powinni opracować wstępny projekt kierunku własnego rozwoju, wykorzystując do tego celu informacje o swoich aspiracjach i możliwościach, a także wymaganiach kwalifikacji zawodowych. W tym celu uczniowie w zakładzie pracy poznają te procesy, które mają być przedmiotem przyszłych studiów. W tym celu mogą też odbyć staż pracowniczy, aby zdobyć doświadczenia zawodowe pomagające w opracowywaniu własnego projektu.

– Uczniowie nie zamierzający tuż po szkole studiować:

nabywają kompetencje zawodowe, uczestnicząc w odpowiednich formach edukacji, kończących się wydaniem uprawnień wymaganych do podjęcia pracy zawodowej.

Szkoła powinna też organizować wspólne dla wszystkich uczniów zajęcia z zakresu wykorzystania technologii informacyjnych, zagadnień prawno-gospodarczych i ekonomicznych.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Przygotowanie uczniów do świadomego wyboru kierunku kształcenia zawodowego bądź kierunku studiów.
- Rozwiązywanie kompleksowych problemów (ogólnozawodowych).
- Rozwiązywanie problemów decyzyjnych w zakresie zjawisk występujących w środowisku lokalnym.
- Wykorzystywanie metod twórczego rozwiązywania problemów.
- Odpowiedzialne korzystanie z technologii informacyjnych.
- Podejmowanie sondaży badawczych prowadzących do gromadzenia koniecznych informacji.

– Uwzględnianie w projektach zagadnień etycznych, ekologicznych, prawnych i ekonomicznych.

EDUKACJA MUZYCZNA

Zadaniem szkoły jest:

1. Zapewnienie możliwości wyboru konkretnej dyscypliny muzycznej, uprawiania jej, studiowania jej założeń teoretycznych.
2. Zapewnienie pełnego uczestnictwa w kulturze muzycznej przez wykształcenie umiejętności krytycznej oceny zjawisk w muzyce współczesnej, zwłaszcza w muzyce multimedialnej, filmowej, teatralnej oraz kierunków sonorystycznych.
3. Zapewnienie możliwości twórczych: instrumentalnych, medialnych oraz praktycznego eksperymentowania z dźwiękiem.
4. Zapoznanie uczniów z metodologią badań naukowych w muzyce.
5. Poglębianie samodzielności w poszerzaniu wiedzy i praktyki artystycznej.

Treści:

– W zakresie poznawania stylów, epok i technik kompozytorskich:

- a) Renesans w muzyce i filozofii;
- b) Barok w muzyce i architekturze;
- c) związki Klasycyzmu i Oświecenia;
- d) Romantyzm w muzyce i literaturze;
- e) romantyczna synteza sztuk;
- f) Impresjonizm w malarstwie, muzyce i literaturze;
- g) tradycyjne i nowe kierunki w muzyce XX wieku.

– W zakresie czynnościowo-praktycznym:

- a)
A i B – odtwarzanie i tworzenie:

wykonywanie z towarzyszeniem instrumentów akordowych lub rytmicznych pieśni artystycznej o różnym stopniu trudności; piosenki autorskiej i własnej kompozycji.

- b)
C - percepcja: słuchanie utworów pod kątem własnej interpretacji treści i formy w muzyce.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

– Opanowanie wiedzy z zakresu historii i teorii muzyki w powiązaniu z faktami historycznymi i innymi dziedzinami sztuki: literatury muzycznej europejskiej i pozaeuropejskiej.

– Czynne korzystanie z zapisu muzycznego.

EDUKACJA PLASTYCZNA**ETAP ŚWIADOMYCH WYBORÓW**

Zadaniem szkoły jest:

1. Indywidualizacja zadań.
2. Przygotowanie do statusu odbiorcy sztuki, uczestnika życia kulturalnego.
3. Przygotowanie do przyszłych studiów artystycznych.

Treści:

- Studia natury o samodzielnie sformułowanej problematyce formalnej i treściowej.
- Poszukiwanie efektów wyrazowych specyficznych dla danej techniki plastycznej.
- Świadome wykorzystywanie wiedzy teoretycznej we własnej twórczości.
- Poszerzanie dotychczasowej wiedzy (wykraczanie poza program).
- Samodzielność sądów i ocena – umiejętność logicznego powiązania różnorodnych zjawisk artystycznych i dokonywanie krytycznej analizy danych.
- Integracja umiejętności twórczych – wytwarzanie, prezentowanie i obrona.
- Pogłębiona wiedza z zakresu historii sztuk plastycznych.
- Kierunki awangardowe.
- Aktualna sztuka polska, spotkania z artystami i historykami sztuki.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Wartościowanie faktów artystycznych, analiza dzieł sztuki, tworzenie analogii i skojarzeń.
- Świadoma autoidentyfikacja kulturowa i narodowa.
- Wszechstronne wykorzystanie zdobytej wiedzy za egzaminie maturalnym z plastyki i w dalszym procesie kształcenia.

EDUKACJA OBRONNA

Zadaniem szkoły jest umożliwienie uczniom:

1. Pogłębiania świadomości potrzeby udzielania natychmiastowej i niezbędnej pomocy poszkodowanym w czasie pokoju i podczas wojny.
2. Kształtowania pozytywnych dla obronności kraju postaw obywatelskich i przygotowanie do wykonywania zadań samodzielnych i w zespołach formacji obrony cywilnej.
3. Osiągania poczucia odpowiedzialności za bezpieczeństwo ojczyzny oraz przeświadczenia o słuszności i konieczności realizowania przedsięwzięć obronnych.
4. Przygotowania do wykonywania podstawowych zadań obronnych i obrony cywilnej.
5. Przygotowywania rozwiniętych wypowiedzi ustnych i pisemnych na temat obrony cywilnej, spełniających kryteria prac maturalnych.

Treści:

- Treści nauczania obronnego na etapie V są mocno zróżnicowane, w zależności od własnych zainteresowań uczniów. Będą również podyktowane wymogami dalszych etapów edukacji, np. w szkołach oficerskich (wojskowych, policyjnych, strażackich), straży pożarnej, w pomaturalnych szkołach ratownictwa medycznego, celników itp.
- Treści nauczania określą wspólnie nauczyciele i zainteresowani uczniowie.

Szkoła stwarza warunki do zdobywania następujących kompetencji:

- Rozwiązywanie podstawowych problemów związanych z zagrożeniami, na terenie szkoły (miasta itp.).
- Samodzielne zbieranie, interpretowanie, przetwarzanie i przechowywanie niezbędnych informacji.
- Przedstawianie wyników własnej pracy, dyskusji, dowodzenia i obrony słuszności swoich opinii.

Spis treści

Zadania ogólne szkoły

Edukacja wczesnoszkolna

Etap II

1. Edukacja polonistyczna
2. Edukacja historyczna
3. Edukacja obywatelska
4. Edukacja filozoficzna

5. Język obcy nowożytny
6. Język łaciński i kultura antyczna
7. Edukacja czytelnicza i informacyjna
8. Edukacja medialna
9. Edukacja biologiczna
10. Edukacja zdrowotna
11. Wychowanie fizyczne
12. Edukacja chemiczna
13. Edukacja ekologiczna
14. Edukacja fizyczna i astronomiczna
15. Edukacja geograficzna
16. Edukacja matematyczna
17. Edukacja informatyczna
18. Edukacja ogólnotechniczna
19. Edukacja muzyczna
20. Edukacja plastyczna
21. Edukacja obronna

Etap III

1. Edukacja polonistyczna
2. Edukacja historyczna
3. Edukacja obywatelska
4. Edukacja filozoficzna
5. Język obcy nowożytny
6. Język łaciński i kultura antyczna
7. Edukacja czytelnicza i informacyjna
8. Edukacja medialna
9. Edukacja biologiczna
10. Edukacja zdrowotna
11. Wychowanie fizyczne
12. Edukacja chemiczna
13. Edukacja ekologiczna
14. Edukacja fizyczna i astronomiczna
15. Edukacja geograficzna
16. Edukacja matematyczna
17. Edukacja informatyczna
18. Edukacja ogólnotechniczna
19. Edukacja muzyczna
20. Edukacja plastyczna
21. Edukacja obronna

Etap IV

1. Edukacja polonistyczna
2. Edukacja historyczna
3. Edukacja obywatelska
4. Edukacja filozoficzna
5. Język obcy nowożytny
6. Język łaciński i kultura antyczna

7. Edukacja czytelnicza i informacyjna
8. Edukacja medialna
9. Edukacja biologiczna
10. Edukacja zdrowotna
11. Wychowanie fizyczne
12. Edukacja chemiczna
13. Edukacja ekologiczna
14. Edukacja fizyczna i astronomiczna
15. Edukacja geograficzna
16. Edukacja matematyczna
17. Edukacja informatyczna
18. Edukacja ogólnotechniczna
19. Edukacja muzyczna
20. Edukacja plastyczna
21. Edukacja obronna

Etap V

1. Edukacja polonistyczna
2. Edukacja historyczna
3. Edukacja obywatelska
4. Edukacja filozoficzna
5. Język obcy nowożytny
6. Język łaciński i kultura antyczna
7. Edukacja czytelnicza i informacyjna
8. Edukacja medialna
9. Edukacja biologiczna
10. Edukacja zdrowotna
11. Wychowanie fizyczne
12. Edukacja chemiczna
13. Edukacja ekologiczna
14. Edukacja fizyczna i astronomiczna
15. Edukacja geograficzna
16. Edukacja matematyczna
17. Edukacja informatyczna
18. Edukacja ogólnotechniczna
19. Edukacja muzyczna
20. Edukacja plastyczna
21. Edukacja obronna

¹⁾Wyróżnione etapy kształcenia:

Etap I – nauczanie elementarne – obejmuje klasy 1–3.

Etap II – nauczanie propedeutyczne zintegrowane – obejmuje klasy 4–6.

Etap III – nauczanie przedmiotowe – podstawowe – obejmuje klasy 7–8.

Etap IV – nauczanie przedmiotowe zaawansowane – obejmuje klasy 1–2 szkoły ponadpodstawowej.

Etap V – nauczanie przedmiotowe – rozszerzone – końcowy etap szkoły średniej przygotowujący do matury oraz do podjęcia studiów. Uczniowie mają prawo dokonywania wyboru przedmiotów ze wskazanych bloków przedmiotowych.